

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال بیست و هفتم - مهر ۱۳۹۸ قیمت: ۷۰۰۰ تومان

◀ موافقان و مخالفان لایحه تجارت چه می گویند

◀ اثرات تحریم بر اقتصاد ایران

◀ گردشگری، صنعتی که در سیاست های اقتصادی ایران جایی ندارد

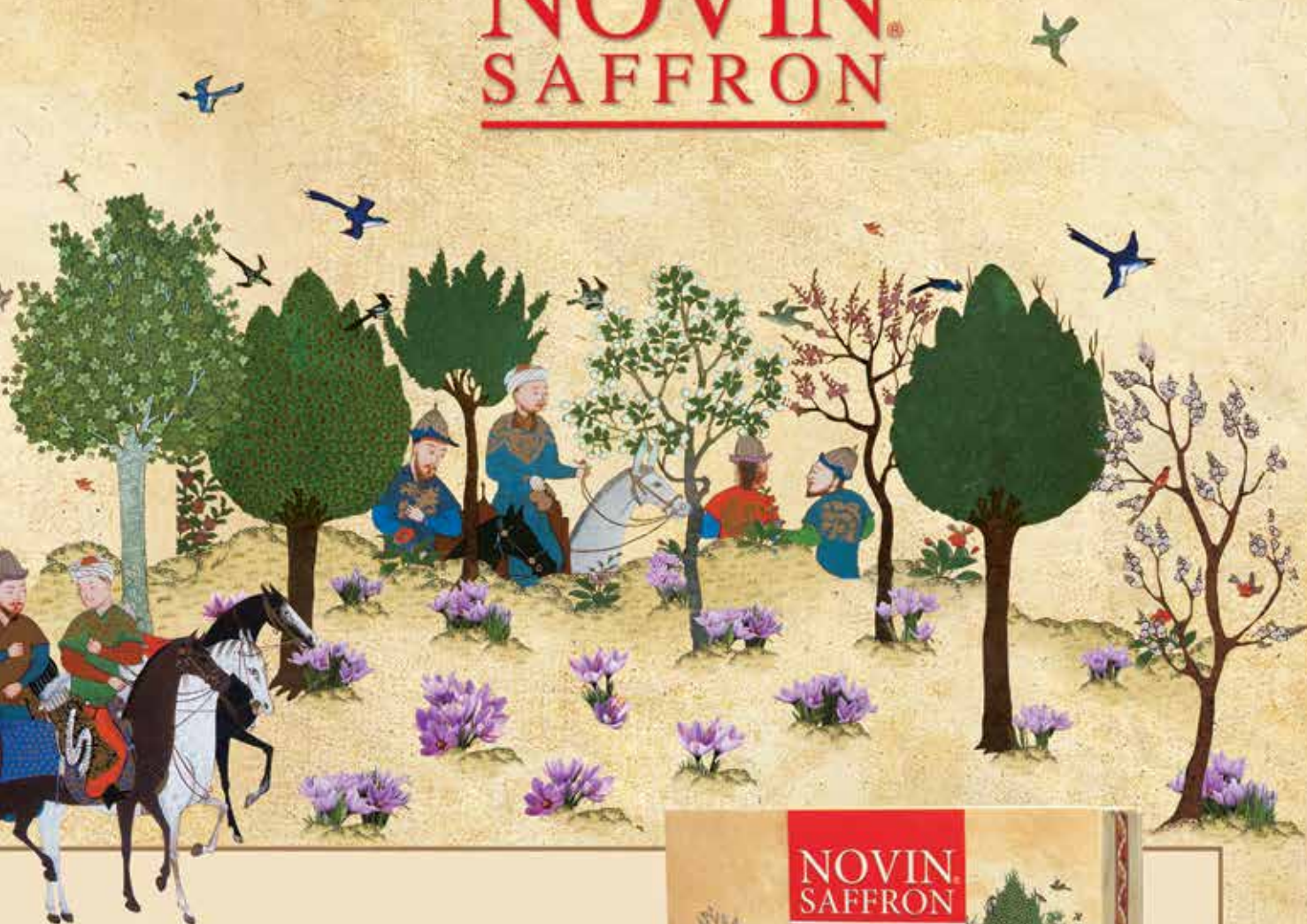
◀ به نام صادرات به کام خام فروشی

◀ پیش بینی صندوق بین المللی پول از رشد اقتصادی ایران

ایران و تاجیکستان آغاز دور جدید تحول در مناسبات دوستانه

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ یادداشت / آیدرسال جاری مناسبات اقتصادی با تاجیکستان فزونی خواهد گرفت
- ۳ ایران و تاجیکستان آغاز دور جدید تحول در مناسبات دوستانه
- ۵ اهداف راهبردی چین از طرح راه ابریشم جدید
- ۸ رقابت پذیری ایران کاهش یافت
- ۱۰ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
- ۱۴ تضعیف توأم امتیاز و رتبه ایران در سهولت انجام کسب و کار ۲۰۲۰
- ۱۶ آیا چین عامل رکود اقتصادی دنیا خواهد بود؟
- ۱۸ جنگ تجاری امریکا و چین پایان دارد؟
- ۲۰ از تولید فرش تا اوج کار آفرینی
- ۲۳ گردشگری صنعتی که در سیاست های اقتصادی ایران جایی ندارد
- ۲۴ چرا فضای کسب و کار در ایران نامناسب است
- ۲۶ شمارش معکوس برای پیوست ایران به اوراسیا
- ۳۰ سهم کلی سفر و گردشگری در تولید خالص داخلی
- ۲۴ علت سهم ناچیز ایران در تجارت حلال چیست؟
- ۳۶ پیش بینی صندوق بین المللی پول از رشد اقتصادی ایران
- ۳۸ به نام صادرات به کام فروشی

صاحب امتیاز و مدیر مسؤل:
مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

طراحی و صفحه آرایی:
زیبا صادقی

گروه ترجمه:
زهرا پزشکی

ویراستار:
احمد حسین زاده

عکس:
حسین نظامی

واحد بازرگانی:
تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۲۰۱۱۱

روابط عمومی:
محبوبه احمدپور

نشانی:
تهران - شریعتی - خیابان دستگردی
پلاک ۷۴
طبقه دوم - واحد ۳
تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱
دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲
مشهد - خیابان راهنمایی - برج سلمان
طبقه ۸ - واحد ۲
تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۲۰۱۱۱

www.eghtesadasia.com
eghtesadeasia@gmail.com

چاپ: ثامن

آیاد در سال جاری مناسبات اقتصادی با تاجیکستان

فزونی خواهد گرفت؟

بازار وسیع ۱۵ کشور هم‌مرز با ایران و کشورهای منطقه سی‌اس‌آی برای بسیاری از کشورهای دنیا فریبنده است، ولی آیا ایران می‌تواند خودش را به بازار بزرگ همسایه‌هایش نزدیک‌تر کند؟
اعمال تحریم‌های آمریکا از سال ۹۷ علیه اقتصاد ایران و تلاش این کشور برای محدود کردن درآمدهای ارزی ایران در سال گذشته با اعمال محدودیت‌های نقل و انتقالات مالی و حمل‌ونقل در ابعاد بین‌المللی، باعث شد تا سبب شرکای اقتصادی کشور در تکانه‌های تحریم، تغییر کند و با وجود ریزش برخی کشورهای سبب شراکت اقتصادی با ایران، برخی کشورهای دیگر که تا پیش از این شاید روابط چندانی در حوزه‌های اقتصادی با ایران نداشتند، در لیست شرکای اقتصادی و تجاری کشورمان قرار گیرند. همچنین انتظاری رود با احیای مناسبات سیاسی با شرکای قدیم روابط اقتصادی گذشته با برخی همسایگان از جمله کشور بزرگ فارسی‌زبان تاجیکستان نیز از سر گرفته شود.

نگاهی به آمار تجارت خارجی ایران با همسایگان در پایان سال ۹۷ نشان می‌دهد که مناسبات اقتصادی ایران با کشورهای همسایه رو به افزایش بوده است؛ سرپرست سازمان توسعه تجارت با بیان این ادعا افزوده است: در سال گذشته روابط تجاری ما با عراق به شدت افزایش یافت و صادرات ما به این کشور رکورد تاریخی ۸,۷ میلیارد دلار را ثبت کرد.

وی ادامه داد: در سال گذشته با ۵۰ درصد رشد صادرات به عراق، توانستیم در تامین مایحتاج عراق ۲۹ درصد سهم بازار این کشور را داشته باشیم. این آمار نشان می‌دهد که چنین پتانسیلی برای افزایش مبادلات بویژه در قالب دوجانبه با اکثر همسایگان از جمله تاجیکستان وجود دارد. مبادلاتی که برای طرفین با صرفه‌تر از سایر کانال‌های تامین مایحتاج است.

شایان گفتن است میزان مبادلات تجاری سال گذشته میان ایران و تاجیکستان حدود ۶۵ میلیون دلار بوده که در مقایسه با ۴ تا ۵ سال گذشته با حدود ۵۰۰ میلیون دلار افت چشمگیری داشته است. با این حال عزم دو کشور برای گسترش روابط از سال جاری نشان از روزهای گرمی می‌دهد که یادآور گذشته است.

سفیر تاجیکستان در دیدار چندی پیش خود با رئیس اتاق ایران از لزوم احیای مناسبات اقتصادی میان دو کشور سخن گفت و خواستار حضور جدی سرمایه‌گذاران ایرانی در تاجیکستان شد. غلامحسین شافعی، رئیس اتاق ایران نیز در این دیدار با اشاره به همکاری‌های قابل توجه ایران و تاجیکستان در سال‌های گذشته، زیرساخت‌های موجود را برای احیای روابط دو جانبه مساعد دانست و افزوده در گذشته همکاری‌های خوبی در زمینه ساخت‌وساز، راه‌سازی و خدمات فنی مهندسی داشتیم و امروز نیز با راه‌اندازی پرواز مستقیم و تأکید سران دو دولت، امیدواریم بتوانیم سطح روابط را از گذشته نیز بیشتر کنیم.

نظام‌الدین زاهدی سفیر کشور تاجیکستان همچنین اخیراً در نشست بررسی ظرفیت‌های توسعه روابط اقتصادی فرامرزی استان کرمان با اشاره به اینکه تاجیکستان هم فرهنگ و هم زبان با ایران بوده که این بستری برای توسعه روابط دو کشور است بیان کرد: در دوم و سوم دسامبر سال جاری در تهران جلسه کمیسیون مشترک بین ایران و تاجیکستان برگزار می‌شود که تصمیمات این جلسه بسیار مهم خواهد بود و باعث توسعه اقتصادی و روابط این دو کشور دوست می‌شود.

از سوی دیگر خراسانی‌ها هم بیکار ننشسته و در حال تدارک نمایشگاه اختصاصی جمهوری اسلامی در دوشنبه تاجیکستان هستند که با استقبال طرف تاجیکی این نمایشگاه تا پایان سال جاری بر گزار می‌گردد. آنچه به نظر می‌رسد در دور جدید مناسبات فی مابین مهم باشد ابتکار عمل بخش خصوصی دو کشور در راهبرد مناسبات و تقلیل وزن دولت‌ها بعنوان تسهیل‌گران است. نباید اجازه داد اشتباهات گذشته تکرار شود و این مطالبه‌ای جدی از سوی بخش‌های خصوصی دو کشور است.

ایران و تاجیکستان آغاز دور جدید تحول در مناسبات دوستانه

حسن بهشتی پور کارشناس اوراسیا

مقدمه:

حزب نهضت اسلامی تاجیکستان به عنوان یک گروه تروریستی شناخته می شود و نباید با رهبران این حزب ارتباط برقرار کرد. این در حالی بود که هیچ کشوری در جهان حزب میانه روی نهضت اسلامی تاجیکستان را به عنوان یک گروه تروریستی به رسمیت نشناخت و رهبران تبعیدی این حزب در ترکیه، آلمان و دیگر کشورهای اروپایی زندگی می کنند و به فعالیت سیاسی مشغول هستند.

البته در داخل ایران نیز کسانی دولت تاجیکستان را به پنهان کاری در مورد اموال بابک زنجانی متهم می کردند. زیرا بابک زنجانی در دوره دولت دهم به بهانه دوزدن تحریم ها در مورد فروش نفت با حداقل یک بانک تاجیکستان ارتباط برقرار کرده بود و مرتباً به تاجیکستان آمد و شد، داشت. عکس های بابک زنجانی با مقام های برجسته تاجیکستان هم در همان زمان منتشر شد. با این حال بستن مراکز فرهنگی ایران و کمیته امداد امام در تاجیکستان و متهم کردن ایران به دخالت در امور داخلی این کشور سناریوهایی بود که بیشتر در وزارت امنیت تاجیکستان طراحی و به کمک نهادهای امنیتی کشورهای دیگری تبلیغاتی شد. سفارت ایران در دوشنبه با انتشار بیانیهای در ۱۸ مرداد ۱۳۹۶ هرگونه مسئولیت و یا ارتباط بین جمهوری اسلامی ایران با قتل های دهه ۹۰ میلادی در تاجیکستان را رد کرد. در این بیانیه که یک روز پس از پخش فیلمی از تلویزیون تاجیکستان منتشر شد، ضمن تأکید بر "پیوندهای فرهنگی تمدنی و دوستی تاریخی دولت ایران و تاجیکستان"، هرگونه ادعاهای مطرح شده در فیلمی که از سوی اعتراف کنندگان محبوس و به نقل از کسانی است که در قید حیات نیستند و بالطبع نمی تواند اعتباری داشته باشد، رد کرد.

تا اینکه در جریان سفر آقای ظریف به تاجیکستان در ۱۷ آبان ۱۳۹۷ پس از حدود سه سال، به تدریج شاهد کاهش تنش در روابط دو کشور بودیم. تنش که بیشتر تحت تاثیر عامل خارج از روابط دو جانبه، در ریاض و واشینگتن تحریک می شد.

تحلیل دلایل و نتایج بهبود مناسبات برادرانه بین ایران و تاجیکستان از سال ۱۳۹۷ تحت تاثیر عوامل مختلف هم دولت تاجیکستان به این جمع بندی رسید که نمی تواند از تیرگی روابط ایران و عربستان به نفع خود بهره برداری کند و قاعدتاً باید فکری اساسی برای تعامل با کشوری دوست و برادر با سابقه فرهنگی و تاریخی تاثیر گذار داشته باشد. شرط تحقق این مساله مهم کنار آمدن با واقعیت موجود در مورد حزب نهضت اسلامی تاجیکستان بود. زیرا هیچ منطقی نمی تواند یک حزب میانه رو را به عامل تروریستی تبدیل کند. آن هم در شرایطی که هیچ سند و مدرک محکمه پسندی در مورد تروریستی بودن حزب نهضت اسلامی از سوی دولت تاجیکستان ارائه شده است. در نتیجه هیچ کشوری در جهان از جمله ایران تا کنون حاضر نشد حزب نهضت اسلامی تاجیکستان را به عنوان یک حزب تروریستی به رسمیت بشناسد. سرانجام آنکه دولت تاجیکستان کم کم به سمتی حرکت کرد که خود را از این عامل اختلاف افکن در مناسبات دوستانه با سایر کشورها دور کند.

پس از امضاء یادداشت تفاهم بین ایران و تاجیکستان که در جریان سفر "سراج الدین مهرالدین" وزیر امور خارجه تاجیکستان به تهران در یازدهم خرداد ۱۳۹۸ امضاء شد، گشایش قابل توجهی در مناسبات سرد پس از حدود چهار سال بوجود آمد. در نوشته پیش رو به بررسی و تحلیل ابعاد این تحول بویژه بعد از دیدار آقای روحانی رئیس جمهوری ایران از دوشنبه پایتخت تاجیکستان و شرکت در اجلاس سران کشورهای عضو سیکا پرداخته شده است. به نظر می رسد همه چیز برای آغاز دور جدیدی در روابط تهران و دوشنبه فراهم شده است. به شرط آنکه ملزومات لازم برای تثبیت و گسترش همکاری ها بین دو کشور فراهم شود. تلاش شده است به سرفصل مهم ترین راهکارها در این زمینه توجه شود.

پیشینه بحث:

در ۱۷ دیماه ۱۳۹۴ محی الدین کبیری رهبر نهضت اسلامی تاجیکستان مانند سالهای پیش، برای شرکت در بیست و نهمین "کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی" به تهران آمد و در پایان این نشست، میهمانان شرکت کننده در کنفرانس وحدت اسلامی به اتفاق سایر میهمانان به ملاقات آیت الله خامنه ای، رهبرانقلاب اسلامی رفت. انتشار تصاویری از این دیدار، ناخرسندی و خشم مقام های تاجیکستان را در پی داشت. دولت تاجیکستان معتقد بود بعد از کودتای ژنرال عبدالحلیم نظرزاده در شهریور ۱۳۹۴

نمی تواند کار ساز باشد. همچنانکه تاکید صرف بر پیوندهای فرهنگی بدون توجه به گرایش های دینی عمیق مردم تاجیکستان موثر نخواهد بود. علاوه بر این گسترش همکاری های اقتصادی و پیوند دادن منافع دو کشور تضمین کننده همکاری های سیاسی و امنیتی در آینده خواهد بود. بنابراین هر نوع برنامه ریزی یکسویه نمی تواند در بلند مدت ثبات لازم را برای شکل دادن به همکاری های پایدار فراهم سازد.

۴- تاجیکستان موقعیت راهبردی ایران و میزان تاثیر گذاری آن را بر منطقه خلیج فارس و دریای عمان بخوبی می داند و می تواند از امکان توسعه مناسبات با دو کشور واسط یعنی افغانستان و ترکمنستان در جهت توسعه مناسبات اقتصادی این کشور و بویژه دستیابی به آب های آزاد بین المللی از طریق کریدور ایران استفاده کند.

۵- هر دو کشور ایران و تاجیکستان می توانند از طریق برقراری تماس های نزدیکتر و گسترده تر مانع از کار شکنی کشورهای ثالث در مناسباتشان شوند. این مساله بویژه در ایجاد همکاری های موثر بین روزنامه نگاران، نویسندگان و رسانه های دو کشور بسیار ضروری به نظر می رسد. هنرمندان ایرانی و تاجیکی در عرصه های سینما، تئاتر، موسیقی و غیره نقش بی بدیلی در عمق بخشی به روابط مردم دو کشور داشته و خواهند داشت.

جمع بندی:

ایران و تاجیکستان می توانند با استفاده از تجربه های گذشته شرایطی مناسبتر را برای گسترش روابط دو کشور فراهم سازند این هدف مهم زمانی محقق می شود که از سیاست های پیشین درس های لازم را برده باشند و در راستای تقویت تجربه های مثبت همکاریهای مشترک مانند اجرای پروژه سنگ توده ۲ استفاده کنند و از تکرار اشتباه های گذشته مانند بحران سازی بر سر شرکت رهبر حزب نهضت اسلامی در یک کنفرانسی که همه ساله برگزار شده و می شود، پرهیز نمایند.

تجربه تاریخی مشارکت ایران و روسیه در تحقق صلح بین دولت تاجیکستان و ائتلاف مخالفان در سال ۱۳۷۵ برای ساختن همکاری های چند جانبه بین کشورهای منطقه به منظور دستیابی به صلح و ثبات و امنیت پایدار و همه جانبه بسیار ارزشمند است و نباید تحت تاثیر سوء برداشت ها قرار بگیرد.

تازمانی که پیوندهای اقتصادی و تعریف پروژه های متقابلا سودمند بین دو کشور برقرار نشود نمی توان به صرف تکیه بر پیوندهای تاریخی، فرهنگی و زبانی مشترک، مناسبات همه جانبه در کلیه زمینه ها را برقرار ساخت.

اکنون زمان برای فراموش کردن مشکلات گذشته و نگاه مثبت به آینده فرارسیده است و می توان در سایه همکاری های رسانه ای و هنری بستر مناسبی برای توسعه همکاری یهای اقتصادی، سیاسی و امنیتی بین دو کشور فراهم ساخت.

دولت ایران نیز در ادامه سیاست توسعه همکاری با کشورهای همسایه و پیرامون همسایگان در منطقه تلاش کرد از موضوع های اختلاف برانگیز مانند بابک زنجانی، بگذرد تا روابط خود را با دولت تاجیکستان به سمتی هدایت کند که مورد بهره برداری سوء دشمنان دوستی دو کشور قرار نگیرد.

در همین چارچوب امضاء یادداشت تفاهم بین ایران و تاجیکستان در جریان سفر سراج الدین مهرالدین وزیر امور خارجه تاجیکستان به تهران زمینه را برای رفع مشکلات و ایجاد چارچوبی دقیق برای همکاری های آینده فراهم ساخت. در ادامه این مسیر حسن روحانی، رئیس جمهوری ایران در ۲۴ خرداد ۱۳۹۸ برای شرکت در پنجمین کنفرانس "تعال و اعتماد سازی در آسیا" (سیکا) در تاجیکستان به شهر دوشنبه سفر کرد و در حاشیه این نشست با امامعلی رحمان همتای خود مذاکرات مهمی برای حل مشکلات موجود بعمل آورد.

راهکارهای تثبیت و گسترش همکاری ایران و تاجیکستان

۱- ازوم بازنگری در مناسبات دو کشور ایران و تاجیکستان در دوره شروع جدید همکاری ها بیش از هر زمان دیگر احساس می شود. مرور دوباره سیاست ها و اقدام هایی که در ۲۸ سال اخیر از زمان استقلال تاجیکستان در شهریور ۱۳۷۰ تا کنون اتخاذ شده و به مورد اجراء در آمده است موجب خواهد شد تا نقاط قوت و ضعف ها بیش از گذشته شناسایی شود و این امکان فراهم می شود که فرصت ها و تهدیدهای موجود در روابط دو کشور مورد مذاقه قرار گیرد.

۲- تاجیکستان برای ایران مرکز ثقل یک سیاست کلان راهبردی در قبال منطقه آسیای مرکزی محسوب می شود. زیرا پیوندهای عمیق تاریخی، فرهنگی، دینی بین دو کشور پتانسیل بسیار خوبی بوجود آورده است که در هیچیک از چهار کشور دیگر در آسیای مرکزی موجود نیست. این مساله به حدی اهمیت دارد که می توان گفت توازن مناسبات ایران با سایر کشورهای آسیای مرکزی تحت تاثیر روابط تهران و دوشنبه قرار دارد.

۳- ایران یکبار برای همیشه باید تکلیف خود را درباره راهبرد مناسبات همه جانبه ایران با تاجیکستان مشخص کند. تاکید بر انجام فعالیت های دینی ایران در تاجیکستان بدون توجه به پیوندهای زبانی و فرهنگی دو کشور

اهداف راهبردی چین از طرح راه ابریشم جدید

با توجه به طرح «یک کمربند-یک راه»، «بهرام امیر احمدیان» کارشناس ارشد مسائل بین الملل می گوید: چین برای تامین نیازهای جمعیت ۱.۳ میلیاردی خود، نیازمند داشتن برنامه است از جمله برنامه ها و سیاست هایی دولت پکن، راه اندازی طرح یک کمربند، یک راه است. به گزارش گروه تحلیل تفسیر، و پژوهش های خبری ایرنا، جاده ابریشم که بیش از دو هزار سال پیش مورد استفاده بود، به عنوان پلی ارتباطی بین چین و کشورهای آسیایی، اروپایی و آفریقایی سهم مهمی رادر تجارت و مبادلات فرهنگی بین مناطق ایفانموده است. این جاده شاهراه تجارت زمینی چین با آسیای جنوبی، غربی، اروپا و آفریقا از راه آسیای مرکزی در روزگار قدیم بود. در سالهای اخیر، و با توجه به باز آفرینی نقش ارتباطات در دنیای امروزی ایده احیاء جاده ابریشم مطرح گردید.

طرح «یک کمربند-یک راه» از سوی «شی جین پینگ»، رئیس جمهور چین، به عنوان یک راهبرد توسعه ای مبتنی بر ارتباطات و خطوط ترانزیتی مطرح شد. این طرح که با هدف ارتقای جایگاه چین در معادلات تجاری و اقتصادی جهان مطرح شده است، از طریق ایجاد یک شبکه ی ترانزیتی بین المللی به مرکزیت این کشور، آن را قادر می سازد کالاهای خود را به صورت زمینی از طریق برخی کشورهای آسیای جنوبی، به آسیای مرکزی و قفقاز و از آنجا به اروپا برساند.

با توجه به اهمیت موضوع، میزگرد «یک کمربند یک راه» با حضور «بهرام امیر احمدیان» کارشناس مسائل اوراسیا و استاد دانشگاه در مرکز پژوهش های ایران برگزار شد.

امیر احمدیان در بخشی از این میزگرد گفت: برای این طرح ابتکاری ۷ کردیدور تعریف شده است. که بهترین نقطه اتصال دهنده کریدورها ایران است. بنابراین ایران می تواند به خوبی از این ظرفیت برای وابسته کردن کشورهای دیگر به خود خصوصاً چین استفاده کند. ایران می تواند بسیاری از پروژه های ناتمام خودش مانند راه آهن شمال به جنوب را از طریق همکاری چین به اتمام برساند و چین هم از مزایای این راه برای انتقال و حمل کالاهایش به کشورهای دیگر از این مسیر بهره مند شود.

ماهیت یک کمربند، یک راه

امیر احمدیان در خصوص ماهیت و منطق یک کمربند و یک راه گفت: طی این پروژه، مسیر خط آهن ۱۶ شهر چین را به ۱۲ شهر اروپایی متصل می کند. تا پایان ژوئن ۲۰۱۶ بیش از ۱۸۸۰ سفر ریلی انجام شد. طرح یک کمربند، یک راه یک طرح برد-برد است و برای هر دو طرف منافع دارد و باعث افزایش رفت و آمد، توسعه توریسم و گسترش زیر ساخت های سرمایه گذاری می شود.

امیر احمدیان در خصوص دلایل چین برای راه اندازی پروژه یک کمربند، یک راه گفت: چندین دهه قبل هندوستان با مشکلات سیل و کمبود بارندگی مواجه بود و مشکلات زیادی در این کشور پهناور وجود داشت. بعد از اینکه هندوستان به سمت دموکراسی رفت با برنامه ریزی انجام شده در این کشور قحطی و گرسنگی از بین رفت. چین نیز برای تامین غذای جمعیت ۱.۳ میلیاردی خودش نیازمند داشتن برنامه است زیرا محدودیت منابع دارد و باید با برنامه ریزی غذای جمعیت خود را تامین کند. از جمله برنامه ها و سیاست هایی هم که برای این امر اندیشید راه اندازی یک کمربند، یک راه است.

وی افزود: در واقع عاملی که باعث شده چین به سمت یک کمربند و یک راه برود به دلیل منطق خود چینی ها است. چین می گوید من دو فضا برای تجارت و حمل و نقل کالا تعریف می کنم. یک فضا

از دریا است که تجارت دریایی هم نامیده می شود و یک فضا هم از خاک است که از طریق راه آهن صورت می گیرد. همه ما می دانیم که در مسافت های طولانی حمل و نقل کالاهای پر حجم و ارزان قیمت فایده ندارد. بنابراین منطق چینی ها این است که هم مسیری که برای انتقال کالاهایشان در نظر می گیرند مناسب باشد و هم کالاهایی که منتقل می کنند برایشان سودآور و پر بازده باشد.

این کارشناس مسائل بین الملل اظهار داشت: در گذشته گوگرد ترکمنستان به سمت خلیج فارس و از آنجا به بازار جهانی ترانزیت می شد. بعد از مدتی مسوولان دیدند حجم این کالا زیاد و قیمتش کم است و پولی که بابت ترانزیت هزینه می شود به صرفه نیست و این مثالی است که وقتی از جاده صحبت می کنیم در مسافت هایی کمتر از ۵۰۰ کیلومتر کامیون و در مسافت های طولانی راه آهن بهتر است. متناها راه آهن کالایی که می خواهد حمل کند زمان می برد و پر حجم

و سنگین و ارزان نباید باشد. در مقایسه با جاده و مشکلات مربوط به آن باز هم کشتیرانی دریایی اهمیت دارد.

وی افزود: ۹۵ درصد تجارت جهانی از طریق دریا انجام می شود. چون وقتی که سنگ آهن می خواهید حمل کنید با هواپیما و یا راه آهن نمی توانید این کار را انجام دهید. این حمل و نقل آنقدر گران در می آید که کسی حاضر به خریداری نمی شود. چیزی که بر جاده ابریشم کهن منطبق بود همین منطق بود یعنی از تمام راه های جاده ای و دریایی باید استفاده شود.

وی گفت: اگر به نقشه جهان نگاه شود می بینیم که آمریکا با چین و روسیه فاصله بسیاری دارد اما چون کره زمین گرد است از زاویه دیگر آمریکا رو به روی چین است. روسیه با چین و آلاسکا هم مرز است و در میان آنها اقیانوس آرام است و تمام تحولات که در منطقه رخ می دهد در اینجا صورت می گیرد.

این کارشناس بیان داشت: تمام آمریکای شمالی، مرکزی و جنوبی با هم، متحد هستند. یعنی قطار از برزیل حرکت می کند و به مکزیک می آید و وارد ایالات متحده آمریکا می شود و از آنجا وارد کانادای می شود. این کشورها یک قدرتی مافوقی به نام آمریکا دارند بنابراین برای اینکه ما بدانیم چرا یک کمربندی و یک راه اهمیت پیدا کرده است باید به این نکات توجه کنیم که جهان اقیانوس آرامی است. و بسیاری از ارتباطات بین کشورهای مختلف هم از طریق همین اقیانوس آرام رخ می دهد. به همین خاطر است که اگر تحولاتی در منطقه رخ دهد، اقیانوس آرام به اقیانوس نا آرام تبدیل خواهد شد.

کریدورهای یک کمر بند، یک راه

امیر احمدیان در خصوص تعداد کریدورهای یک کمر بند، یک راه گفت: برای این کمربندی ۷ کریدور تعریف شده است. که بهترین نقطه اتصال دهنده کریدورها ایران است. بنابراین ایران می تواند به خوبی از این ظرفیت برای وابسته کردن کشورهای دیگر به خود خصوصاً چین استفاده کند. ایران می تواند بسیاری از پروژه های ناتمام خودش مانند راه آهن شمال به جنوب را از طریق همکاری چین به اتمام برساند و چین هم از مزایای این راه برای انتقال و حمل کالاهایش به کشورهای دیگر از این مسیر بهره مند شود.

وی افزود: جاده ابریشم مورد نظر چین «یک کمر بند- یک راه» دو مسیر زمینی و دریایی دارد. دو مسیر برای جاده ابریشم زمینی مورد بحث است: یکی راه ابریشم سنتی که با گذر از غرب چین وارد آسیای مرکزی شده و پس از رسیدن

به ترکمنستان وارد ایران شده و با گذر از ایران به خاورمیانه می رود. در همین مسیر گزینه دیگری هم مطرح است و آن مسیری است که پس از گذر از ایران به ترکیه می رود و از آنجا به اروپا مرتبط می شود. در اغلب مطالعات منطقه ای این گزینه بیشترین تایید را داشته و در اغلب طرح های مطالعاتی با فراوانی این مسیر همراه است. ایران با پیوستن به این ابتکار مورد نظر چین، موقعیت جغرافیایی خود را به موقعیت ژئوپلیتیکی تبدیل خواهد کرد.

اهمیت ژئو کونومیک یک کمر بند، یک راه

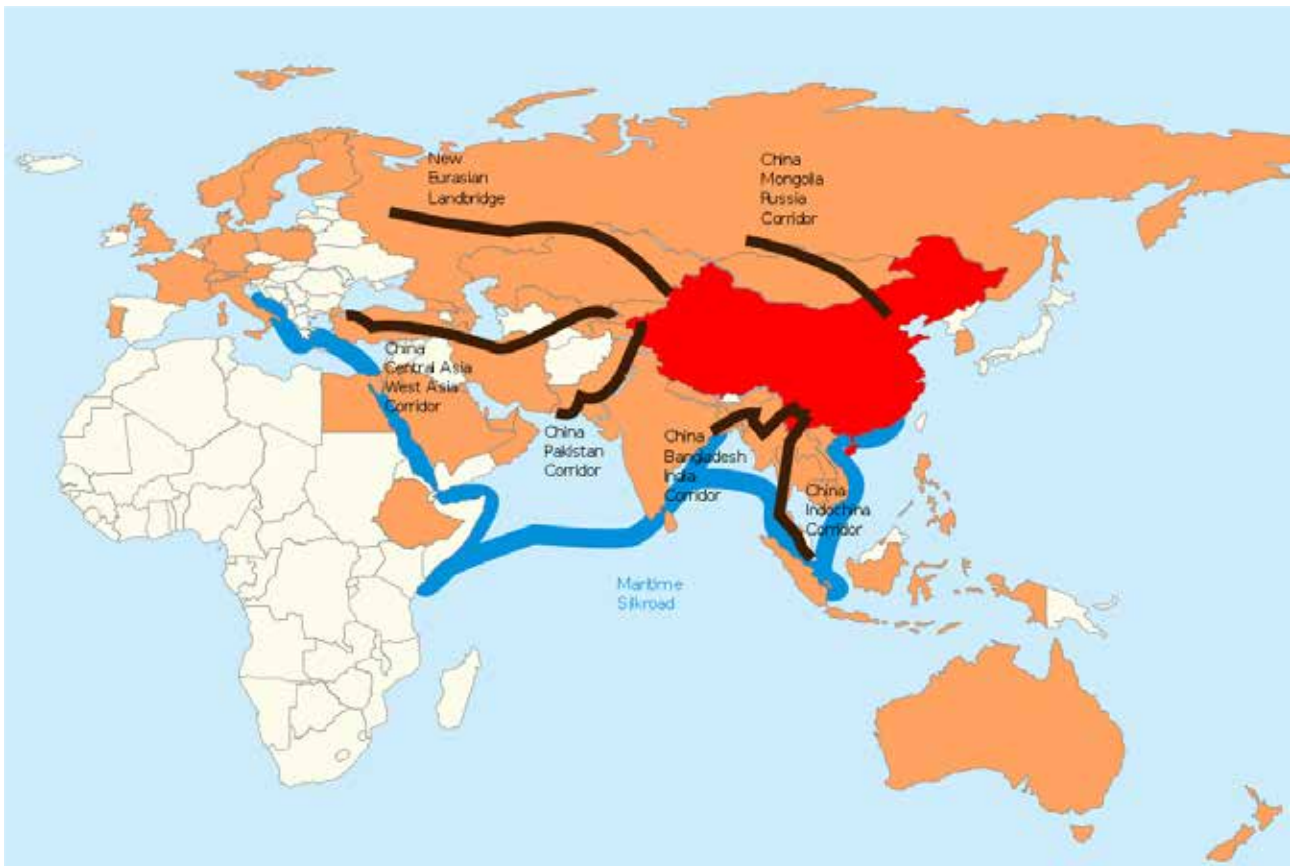
امیر احمدیان در خصوص اهمیت ژئو کونومیک پروژه یک کمر بندی، یک راه گفت: در استراتژی ملی دولت ها، اقتصاد اهمیت دارد و نظامی گری تا حدودی ارزش خود را از دست داده است. بنابراین کشوری که به اقتصادش اهمیت می دهد مسائل نظامی اش به مراحل آخر می رود. چون که در اقتصاد سیاسی گفته می شود هر نوع سرمایه گذاری که هیچ گونه ارزش افزوده تولید نکند، فایده ای ندارد. و اکنون برای قدرتمند بودن باید به اقتصاد اهمیت بیشتری داد و این سیاست آمریکا می باشد که برای رسیدن به خواسته های خود از تحریم های اقتصادی استفاده می کند.

امیر احمدیان در خصوص تعداد کشورهایی که از طریق پروژه یک کمر بندی، یک راه به یکدیگر متصل می شوند، گفت: این پروژه بیش از ۶۵ کشور را به یکدیگر متصل می کند و در مجموع بیش از ۴۰ درصد اقتصاد جهان را شامل می شود ایران یکی از کشورهای مهمی است که در این مسیر واقع شده و می تواند نقش بارزی در توسعه ارتباطات و مناسبات کشورهای آسیایی ایفا کند. احیاء این طرح از طرف دولت چین برای رفع نیازهای جمعیتی خود می تواند کمک شایانی به کشورهای نماید که در طول مسیر این جاده قرار می گیرند و مسلماً برای ایران اهمیت زیادی دارد.

نقش ایران در مسیر جاده ابریشم جدید

کشور ما به عنوان یکی از مهمترین کشورهای مسیر جاده ابریشم جدید، می تواند نقش مهمی در تسریع اجرایی شدن آن ایفا کند. ایران از نظر چین، عنصر مرکزی در کمر بند اقتصادی جاده ابریشم است و موقعیت استراتژیک جغرافیایی آن، به کشورمان در برنامه چین جایگاه حیاتی بخشیده است، لذا ایران می تواند محل عبور دو جاده دریایی و زمینی ابریشم باشد. از سویی وجود زیرساخت های حمل و نقل، ثبات سیاسی و امنیت حاکم بر کشور، نگرانی ها در خصوص تسریع و پایداری تجارت از این راه را مرتفع کرده است، در همین رابطه چین در برنامه ۱۸۵ میلیارد دلاری نوسازی بخش فرسوده انرژی ایران سرمایه گذاری گسترده ای انجام داد و رئیس جمهور این کشور وعده داد که حجم تجارت دو جانبه در دهه ۲۰۲۰ به ۶۰۰ میلیارد دلار برسد.

اما با خروج آمریکا از توافق هسته ای و تصمیم این کشور برای بازگرداندن تحریم های یکجانبه علیه ایران، نگرانی هایی در مورد نقش آتی کشورمان در این کمر بند تجاری به وجود آورده است، در همین خصوص اسماعیل بشری، کارشناس مسائل چین، درباره جایگاه ایران در مسیر جاده ابریشم به تسنیم گفت: «در ابتدا پکن به دنبال آن بود که در مسیر زمینی با عبور از آسیای میانه، ایران، ترکیه و قفقاز به قاره اروپا برسد، و در مسیر دریایی هم از طریق ایران به خلیج فارس و شمال آفریقا دست یابد. مسیر دوم به نسبت راه زمینی برای چین مقرون به صرفه تر بود. اما مسائلی که در سطح

منطقه‌ای و بین‌المللی و ابعاد امنیتی و سیاسی نیز در این مسیر دخیل هستند.

یکی از مهمترین موانع پیش روی چین، مسائل امنیتی است. چینی‌ها تلاش دارند از طریق استان سین‌کیانگ به آسیای میانه و سپس اروپا متصل شوند. اما این استان، ناآرام‌ترین منطقه چین به‌شمار می‌رود و در نتیجه شورش داخلی آن در سال ۲۰۰۹ نزدیک به ۲۰۰ تن کشته شدند. تقابل مسلمانان با دیگر ادیان در این حوزه همواره آتش زیرخاکستری است که می‌تواند بر روند سرمایه‌گذاری‌ها و تجارت اثر منفی بگذارد.

علاوه بر این، عبور جاده ابریشم از میانمار، آسیای میانه، افغانستان، پاکستان و بندرهای غربی آفریقا با نگرانی‌هایی در زمینه آسیب به زیرساخت‌ها مواجه است، برای نمونه سال گذشته میلادی، کارکنان چینی راه‌آهن در کنیا از سوی مردم محلی مورد حمله قرار گرفتند. آنها نسبت به حضور کارگران چینی که فرصت‌های شغلی آنها را از بین برده بودند، اعتراض داشتند.

این مسائل در مناطقی مانند افغانستان و پاکستان که با تهدیدات تروریستی و گروه‌های فعال شبه‌نظامی روبه‌رو هستند، بیشتر خواهد بود، در نتیجه چین ممکن است مجبور شود حضور نظامی خود را در برخی مناطق گسترش دهد و لذا معماری امنیت جهانی تغییر یابد، چنان‌که چین اولین پایگاه نظامی خود را سال گذشته در جیبوتی افتتاح کرد. این موضوع بدون شک بر هزینه‌های اجرای طرح خواهد افزود.

همچنین موانع دیگر اجرای جاده ابریشم عدم امکان انتقال برخی تولیدات مانند دارو و میوه و صیفی‌جات از مسیر زمینی است. انجام تجارت از استان سین‌کیانگ تا اروپا، علاوه بر آنکه دو تاسه برابر هزینه حمل و نقل دریایی در بر دارد، منجر به فاسد شدن محموله‌های غذایی و دارویی می‌شود، لذا در صادرات برخی اقلام، راه زمینی مقرون به صرفه نیست.

موانع سوم هم مربوط به اقتصاد ضعیف کشورهای آسیای مرکزی است. طبق پیش‌بینی مجله اکونومیست تکمیل این پروژه بین ۴ تا ۸ تریلیون دلار تا ۸ تریلیون دلار در مدت زمانی نامعلوم، هزینه‌دربری دارد. اگرچه قرار نیست چین تمام این هزینه‌ها را متقبل شود اما به‌عنوان مجری طرح و همچنین با توجه به عدم توان مالی بسیاری از کشورهای مسیر جاده ابریشم، پکن مجبور خواهد بود بخش اعظم آن را بپردازد. لذا کنار عوامل محیطی، امنیتی، سیاسی مشکل عدم منابع مالی کافی و نبود زیرساخت‌های اولیه برای اجرای طرح، می‌تواند راه را بر تحقق جاده ابریشم جدید دشوار سازد.

بین‌المللی برای ایران به وجود آمد باعث شد تا چینی‌ها برای تحقق برنامه خود در مقایسه با قبل، نقش کمتری برای کشورمان قائل شوند، از این رو مسیرهای جایگزینی در نظر گرفته شد که از طریق ترکمنستان و خطوط دریایی جمهوری آذربایجان به اروپا برسند، در بعد دریایی هم با حذف ایران، از راه افغانستان و پاکستان به خلیج فارس و شمال آفریقا متصل شوند. هدف چین این بود تا به این روش از تحریم‌های بین‌المللی که آمریکا علیه ایران وضع می‌کرد، مصون بماند و یی خاطر نشان کرد: «این در حالی است که تغییر جهت‌ها، هزینه بیشتری را برای چینی‌ها ایجاد کرده است، ضمن آنکه مسیر افغانستان و پاکستان نه تنها زیرساخت‌های لازم را ندارد بلکه امن نیست. اما خطوط ریلی در ایران وجود دارد و نیازی به سرمایه‌گذاری نیست».

لذا نقش آفرینی ایران در جاده ابریشم جدید و انتفاع از این کریدور تجاری، تا حدی در پرده ابهام قرار گرفته است.

موانع اجرای پروژه جاده ابریشم جدید

چین به‌عنوان یک ابرقدرت اقتصادی، آرمان‌های بزرگی برای تحول اقتصاد دنیا دارد. اما واقعیت امر آن است که اجرای طرح‌های اقتصادی تنها متکی به توان مالی نیست و شرایط

رقابت پذیری ایران کاهش یافت

در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز به رتبه سوم ارتقا دهد و هر سال ۲۰ درصد از این هدف محقق شود. مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی وضعیت ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی سال ۲۰۱۹ را بررسی کرده است.

طبق این گزارش، روش‌شناسی گزارش رقابت‌پذیری در سال ۲۰۱۸ مورد بازنگری قرار گرفت و تغییراتی در تعاریف مؤلفه‌ها و به‌ویژه در روش وزن دهی ارکان دوازده‌گانه شاخص ایجاد شد. لذا در رتبه سال ۲۰۱۷ ایران نیز پس از تطبیق با روش‌شناسی جدید تجدیدنظر شد و از ۶۹ به ۸۹ رسید. بنابراین تنزل رتبه ایران در سال ۲۰۱۸ نسبت به سال ۲۰۱۷، یک رتبه و در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸، ده رتبه است.

شاخص رقابت‌پذیری سال ۲۰۱۹ متشکل از ۱۰۳ مؤلفه است که در ۱۲ رکن طبقه‌بندی شده‌اند. با وجود تفاوت‌هایی که طبق روش‌شناسی جدید در تعریف مؤلفه‌ها ایجاد شده، ارکان دوازده‌گانه به لحاظ مفهومی در گزارش‌های سال‌های مختلف قابل مقایسه و تطبیق هستند.

طبق رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹، ایران همچون سال‌های گذشته در رکن «بازار نیروی کار» بدترین وضعیت و در رکن «اندازه بازار» بهترین وضعیت را دارد. همچنین در مقایسه با سال گذشته می‌توان مشاهده کرد عامل تنزل رتبه کشور عمدتاً تنزل رتبه در ارکان «ثبات اقتصاد کلان»، «بازارهای مالی» و «پویایی کسب‌وکار» بوده است.

افزایش مقدار مؤلفه «تورم»، همچون سال گذشته دلیل اصلی بدتر شدن وضعیت رکن «ثبات اقتصاد کلان» بوده است. اضافه شدن مؤلفه «نسبت کفایت سرمایه نظارتی بانکها (با رتبه ۱۴۱)» برای ایران را نیز می‌توان عامل اصلی بدتر شدن وضعیت رکن «بازارهای مالی» تلقی کرد؛ اگرچه تغییر رتبه مؤلفه‌های «دسترسی به سرمایه خطرپذیر (از ۱۱۱ به ۱۲۱)» و «درصد مطالبات غیر جاری (از ۱۰۳ به ۱۱۴)» را نیز می‌توان، در این خصوص، مؤثر دانست. رتبه تنزل ۳۳ رتبه است.

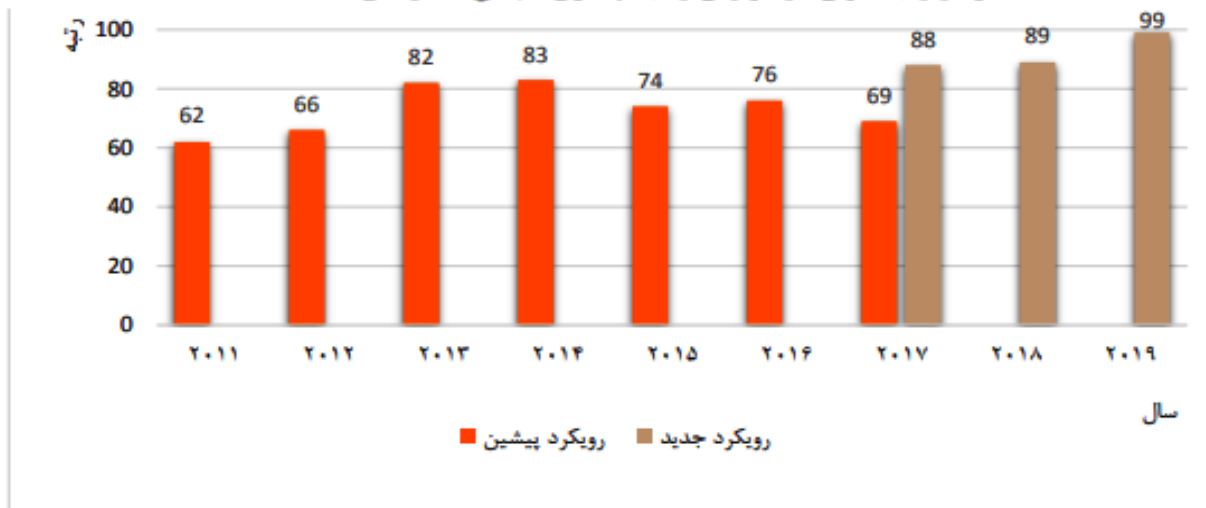
طبق ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف شده است در طول سال‌های برنامه، رتبه ایران در شاخص رقابت‌پذیری جهانی را در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز به رتبه سوم ارتقا دهد و هر سال ۲۰ درصد از این هدف محقق شود.

در آخرین گزارش رقابت‌پذیری جهانی که توسط مجمع جهانی اقتصاد در ماه اکتبر سال ۲۰۱۹ منتشر شده است، جمهوری اسلامی ایران با کسب رتبه ۹۹ از میان ۱۴۱ کشور، نسبت به سال گذشته ۱۰ رتبه تنزل داشته است. همچنین در مقایسه با ۲۰ کشور سند چشم‌انداز که در گزارش رقابت‌پذیری ارزیابی شده‌اند، ایران با دو رتبه تنزل در مقایسه با سال گذشته، در جایگاه هفدهم قرار گرفته است. این در حالی است که طبق ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف شده است در طول سال‌های برنامه، رتبه ایران در شاخص رقابت‌پذیری جهانی، ۲۰ درصد از این هدف محقق شود.

جدول. رتبه ایران در ارکان دوازده‌گانه رقابت‌پذیری ایران، سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۴

رویکرد جدید			رویکرد پیشین				رکن/سال
۲۰۱۹	۲۰۱۸	رکن / سال	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	رتبه کل
۹۹	۸۹	رتبه کل	۶۹	۷۶	۷۴	۸۳	رتبه کل
۱۴۱	۱۴۰	تعداد کشورهای مورد بررسی	۱۳۷	۱۳۸	۱۴۰	۱۴۴	کشورهای مورد بررسی
۱۲۰	۱۲۱	نهادهای	۸۵	۹۰	۹۴	۱۰۸	نهادهای
۸۰	۷۶	زیرساخت	۵۷	۵۹	۶۳	۶۹	زیرساخت‌ها
۸۴	۸۰	انطباق‌پذیری ICT					
۱۳۴	۱۱۷	ثبات اقتصاد کلان	۴۴	۷۲	۶۶	۶۲	ثبات اقتصاد کلان
۷۲	۸۴	سلامت	۵۰	۴۹	۴۷	۵۲	ثبات و آموزش ابتدایی
۹۲	۹۱	مهارت‌ها	۵۱	۶۰	۶۹	۷۸	پزشکی عالی و حرفه‌ای
۱۳۳	۱۳۴	بازار کالا	۱۰۰	۱۱۱	۱۰۹	۱۲۰	کارایی بازار کالا
۱۴۰	۱۳۶	بازار نیروی کار	۱۳۰	۱۳۴	۱۳۸	۱۴۲	رایب بازار نیروی کار
۱۲۳	۹۸	بازارهای مالی	۱۲۸	۱۳۱	۱۳۴	۱۲۸	نته بودن بازارهای مالی
۲۱	۱۹	اندازه بازار	۱۹	۱۹	۱۹	۲۱	اندازه بازار
۱۳۲	۱۱۹	پویایی کسب‌وکار	۹۷	۱۰۹	۹۹	۱۰۷	نه بودن بنگاه‌های تجاری
۷۱	۶۵	ظرفیت نوآوری	۶۶	۸۹	۱۱۰	۱۱۰	نوآوری

نمودار رتبه ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی، سال های ۲۰۱۱-۲۰۱۹

مأخذ: گزارش های رقابت پذیری جهانی، سال های ۲۰۱۱-۲۰۱۹، ایران.

شاخص	بیشترین بیشترت در بین کشورها و مناطق خاورمیانه	رتبه اول در خاورمیانه	رتبه ایران	نمر ایران از ۷	رتبه اول جهانی
محیط کسب و کار	مراکش	قطر	۱۲۱	۳٫۹	هنگ کنگ با ۶٫۱
ایمنی و امنیت	مصر	عمان	۷۴	۵٫۴	فنلاند با ۶٫۷
بهداشت و درمان	الجزایر	رژیم صهیونیستی	۸۹	۵	اتریش با ۷
منابع انسانی کارآمد	عمان	رژیم صهیونیستی	۱۰۰	۴٫۱	آمریکا با ۵٫۸
تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات	ایران	امارات	۷۹	۴٫۵	هنگ کنگ با ۶٫۶
اولویت سفر و گردشگری برای دولت ها	الجزایر	مراکش	۱۱۵	۳٫۷	مالت با ۶٫۲
باز بودن کشور	قطر	قطر	۱۱۸	۲٫۴	نیوزیلند با ۵٫۵
رقابتی بودن قیمت ها صهیونیستی	رژیم صهیونیستی	ایران	۱	۶٫۷	ایران با ۶٫۷
پایداری محیط زیست	کویت	مصر	۱۰۷	۳٫۹	سوئیس با ۶
زیرساخت های حمل و نقل هوایی	مراکش	امارات	۸۶	۲٫۵	کانادا با ۶٫۶
زیرساخت های جاده ای و بندری	مصر	بحرین	۷۹	۳٫۱	هنگ کنگ با ۶٫۴
خدمات گردشگری	عربستان	امارات	۱۰۸	۲٫۸	پرتغال با ۶٫۷
منابع طبیعی	مصر	مراکش	۹۹	۲٫۴	مکزیک با ۶
منابع فرهنگی	اردن	مصر	۳۳	۲٫۸	چین با ۷

در رکن «پویایی کسب و کار» نیز عمدتاً ناشی از بدتر شدن وضعیت مؤلفه های «زمان شروع کسب و کار (از ۸۸ به ۱۳۶)»، «شرکت های پذیرای ایده های نو (از ۷۱ به ۱۱۳)» و «رشد شرکت های نوآور (از ۷۵ به ۹۰)» بوده است. طبق گزارش سال ۲۰۱۹، ده مؤلفه ای که بهترین رتبه را در ایران کسب کرده اند عبارتند از: کیفیت نهادهای پژوهشی، مقررات کارایی انرژی، تولید ناخالص داخلی (برابری قدرت خرید)، هزینه شروع کسب و کار، شاخص اتصال جاده، شاخص اتصال خطوط کشتیرانی، نشریات علمی، مقررات انرژی تجدید پذیر، شاخص اتصال فرودگاه، کارایی خدمات قطار. همچنین ده مؤلفه ای که بدترین وضعیت را دارند به ترتیب عبارتند از: نسبت کفایت سرمایه نظارتی بانکها، تعرفه های تجاری، دشواری استخدام نیروی کار خارجی، گرایش به ریسک کارآفرینانه، واردات (درصد از GDP) حکمرانی سهامداران، ثبات و سلامت بانکی، زمان شروع کسب و کار، مجموعه مهارت فارغ التحصیلان، حمایت از حقوق مالکیت فکری.

براساس گزارش مرکز پژوهش های مجلس، وضعیت نامناسب ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی و تنزل رتبه کشور در سال های اخیر نیازمند برنامه ریزی و اقدام مؤثر دولت برای انجام اصلاحات در این حوزه است. پیشنهاد می شود اصلاحات از ارکانی که کشور بدترین وضعیت را در آنها دارد از جمله بازار نیروی کار (با رتبه ۱۴۰)، ثبات اقتصاد کلان (با رتبه ۱۳۴)، بازار کالا (با رتبه ۱۳۳)، پویایی کسب و کار (با رتبه ۱۳۲) و بازارهای مالی (با رتبه ۱۲۳) آغاز شوند. برای بهبود در ارکان مذکور، اصلاح قوانین و مقررات بازار کار، کاهش و کنترل

تورم، اصلاح نظام بانکی، کاهش مداخلات قیمتی دولت در بازار کالا (تعرفه ها و یارانه ها) و ارتقای فرهنگ کارآفرینی در کشور باید در اولویت برنامه های دولت قرار گیرد.

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

شوراهای تصمیم‌گیری برای دولت، شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون است.

ماده ۳- دستگاہهای اجرائی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرائی، نظر تشکلهای اقتصادی ذی ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.

ماده ۴- اتاقها موظفند به منظور اطلاع سیاستگذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخصهای ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استانها، بخشها و فعالیتهای اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند.

تبصره- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری دستگاہهای اجرائی و نهادهای بین‌المللی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب و کار را بهبود بخشد و وضعیت اقتصادی مناسب کشور را به سرمایه‌گذاران خارجی معرفی کند.

ماده ۵- اتاقها مکلفند فهرست ملی تشکلهای اقتصادی را تهیه و تغییرات آن را اعلام نمایند. در آن دسته از فعالیتهای اقتصادی که فاقد تشکل فعال می‌باشند، اتاقها موظفند برای ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال زمینه‌های لازم را ایجاد کنند و در فعالیتهایی که تشکلهای موازی وجود دارد، زمینه ادغام، شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام تشکلهای موازی را فراهم نمایند.

تبصره ۱- اتاقها موظفند در فعالیتهای صادرات غیر نفتی با ایجاد انسجام، هماهنگی و تقسیم‌کار، از فعالیت موازی تشکلهای جلوگیری کنند. همه تشکلهای اقتصادی موظفند در اجرای احکام این ماده با اتاقها همکاری کنند.

تبصره ۲- مؤسسان و مدیران تشکلهای

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر به جای عبارات مشروح تعریف شده به کار می‌روند:
الف- اتاقها شامل: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره- اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران از تاریخ تصویب این قانون به اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) تغییر نام می‌یابد.

اتاق ایران موظف است وظایف ناشی از قانون تأسیس اتاق و بند (د) ماده (۹۱) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در حیطه کشاورزی، آب و منابع طبیعی و صنایع غذایی را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهد و با اجرای یک برنامه سه‌ساله و ویژه، شامل ایجاد «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب (غیر دولتی)» توانمندی خود در این بخشها را ارتقاء بخشد.

ب- تشکل اقتصادی: تشکلهایی که به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی اعضاء و ساماندهی فعالیت و بهبود وضعیت اقتصادی اعضاء اعم از حقیقی و حقوقی، به موجب قانون و یا به صورت داوطلبانه توسط مدیران صنایع و معادن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات و نیز صاحبان کسب یا پیشه یا حرفه و تجارت نزد اتاقها یا سایر مراجع قانونی ثبت شده یا می‌شوند.

پ- تشکل اقتصادی سراسری: آن دسته از تشکلهای اقتصادی که در چندین استان کشور شعبه و عضو داشته باشند.

تبصره- تشخیص سراسری بودن تشکلهای اقتصادی حسب مورد بر عهده اتاقها است.

ت- قانون اصل (۴۴): عبارت از قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی است.

ث- کسب و کار: به هر نوع فعالیت تکرار شونده و مشروع اقتصادی از قبیل تولید، خرید و فروش کالا و خدمات به قصد کسب منافع اقتصادی اطلاق می‌شود.

ج- محیط کسب و کار: عبارت است از مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد بنگاههای تولیدی که خارج از کنترل مدیران آنها می‌باشند.

چ- شورای گفت و گو: عبارت از شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی موضوع ماده (۷۵) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ است.

ح- دستگاہهای اجرائی: شامل کلیه دستگاہهای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ است.

خ- معاملات متوسط و بزرگ: عبارت از معاملات □ موضوع ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات است.

ماده ۲- دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاقها و آن دسته از تشکلهای ذی ربطی که عضو اتاقها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هر گاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.

تبصره- مهلت اجرای حکم بند (ب) ماده (۹۱) قانون اصل (۴۴) در مورد شرکت دادن اتاقها در

اقتصادی نباید مانع عضویت داوطلبان جدید و اجد شرايط و استفاده آنها از منافع حضور در این تشکلهای شوند. نظرات اصناف یا تشکلهای جدید اقتصادی سراسری با حضور رئیس شورای اصناف کشور و پاروسای این تشکلهادر شورای گفتگو بررسی می شود.

ماده ۶- مرکز آمار ایران موظف است بر نامه ملی آماری کشور موضوع ماده (۵۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران را طوری تهیه کند که بر اساس آن اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران در ایران در پایگاه اطلاعات آماری کشور به شکل مستمر و روزآمد ارائه گردد.

اقدام و اطلاعات آماری مورد نیاز سرمایه گذاران و فعالان اقتصادی که باید به شکل مستمر در این پایگاه منتشر شود، توسط شورای گفت و گو تعیین می شود.

ماده ۷- به منظور ساماندهی و کاهش مراجعات نمایندگان دستگاههای اجرائی به واحدهای تولیدی، افزایش اعتماد متقابل میان دولت و کارآفرینان و در راستای تحقق دولت الکترونیک، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور موظف است با تشکیل «کمیته ساماندهی مراجع نمایندگان دستگاههای اجرائی به واحدهای تولیدی» ضمن دعوت از نمایندگان دستگاههای ذی ربط و اتاقها، پیش نویس آیین نامه هرگونه بازدید و مراجعه نمایندگان دستگاههای اجرائی به واحدهای تولیدی را تدوین نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند. کلیه دستگاههای اجرائی موظف به همکاری با کمیته یادشده و اجرای تصمیمات و دستورالعملهای آن می باشند. همچنین ماده (۷۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران درباره صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد، پس از پایان مدت آن قانون استمرار می یابد.

ماده ۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و جهاد کشاورزی، اتاقها و سایر دستگاههای ذی ربط، ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، فرآیند تجارت خارجی اعم از واردات و صادرات کالا و خدمات و صدور اسناد و مدارک مربوط از قبیل گواهی مبدأ، فرمهای تجاری، گواهی های بهداشت و استاندارد، اعتبار اسنادی، ثبت سفارش، پروانه گمرکی و بیمه نامه، بدون نیاز به مراجعه حضوری ذی نفع را به صورت الکترونیکی در آورد.

منابع مالی مورد نیاز برای اجرای این ماده از سرفصلهای دولت الکترونیک در بودجه های

سنواتی و نیز صرفه جویی های حاصل از بهبود فرآیندها و کاهش دیوان سالاری، تأمین می شود. ماده ۹- وزارت امور خارجه موظف است ظرفیتهای روابط خارجی و نمایندگی های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد.

وزارت امور خارجه موظف است ظرف شش ماه با همکاری وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاههای اجرائی ذی ربط و اتاقها، آیین نامه اجرائی این ماده را تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۰- وزارت امور خارجه موظف است با انجام اقداماتی از قبیل لغو روادید تجاری با کشورهای طرف تجاری، تنظیم توافقات صدور روادید تجاری بلندمدت و پرتردد و نظایر آن، ترتیبی اتخاذ نماید تا اخذ روادید تجاری برای صادرکنندگان کالاها و خدمات فنی مهندسی از ایران و نیز تردد و اقامت داوطلبان سرمایه گذاری خارجی و مرتبترین آنها در کشور، به سهل ترین و سریع ترین شکل ممکن محقق شود.

ماده ۱۱- شورای گفت و گو با ترکیب و تبصره های مصرح در ماده (۷۵) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران پس از پایان مدت آن قانون استمرار می یابد. وظایف و اختیارات شورای گفت و گو به شرح ذیل است:

الف- پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات اعم از آیین نامه، بخشنامه، دستورالعمل، شیوه نامه یا رویه اجرائی در جهت بهبود محیط کسب و کار در ایران به مسؤولان مربوطه بر اساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه این شورا

ب- استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری با حضور رئیس شورای اصناف کشور و یا حسب مورد رؤسای این تشکلهادر جلسات شورا پ ارائه خواسته ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسؤولان دستگاههای اجرائی و نمایندگان تشکلهای بخشهای خصوصی و تعاونی و بحث و بررسی و اقناع و تفاهم درباره خواسته های مذکور ت ارائه پیشنهاد برای ارتقاء فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و مهارت های شغلی و کارآفرینی در کشور

ث- بررسی گزارشهای کمیته موضوع ماده (۷۶) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و زمینه سازی برای تصمیم گیری درباره آنها ج- پیگیری گزارش اتاقها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه ها برای بنگاههای با مالکیت غیر از بخشهای خصوصی و تعاونی و زمینه سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات به منظور اجرای کامل و مؤثر ماده (۸) قانون اصل (۴۴)

ج- ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاههای اجرائی با فعالان اقتصادی بخشهای خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها ح- زمینه سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی خ- تعیین و انتشار اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی با قید روزآمدسازی مستمر در پایگاه اطلاعات آماری کشور موضوع ماده (۶) این قانون

د- تعیین مصداق امتیازات تخصیص یافته به بخشهای تعاونی و خصوصی موضوع مواد (۲۲) و (۲۷) این قانون

تبصره ۱- وزیر یا بالاترین مقام دستگاههای اجرائی که موضوع مربوط به آن دستگاه در دستور شورای گفت و گو قرار می گیرد، موظف است با دعوت دبیرخانه این شورا خود در جلسه مربوطه در شورای گفت و گو شرکت کند و حسب مورد نمایندگان تام الاختیار خود را به کمیسیونهای زیرمجموعه دبیرخانه شورا معرفی نماید.

تبصره ۲- دبیر شورا، سخنگوی آن نیز می باشد و موظف است دستور جلسه آتی و مصوبات هر جلسه را در اختیار رسانه ها قرار دهد.

ماده ۱۲- تشکلهای اقتصادی سراسری می توانند درخواستهای خود را برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه ها، دستورالعملها و رویه های اجرائی مخل کسب و کار، به همراه استدلال فنی و حقوقی مربوطه به دبیرخانه شورای گفت و گو ارسال و درخواست خود را پیگیری کنند. در صورت مخالفت شورای گفت و گو با درخواست ارسال شده، دبیرخانه شورا موظف است دلایل مخالفت با درخواست مربوطه را به طور کتبی به تشکل ذی ربط اطلاع دهد.

ماده ۱۳- در هر یک از استانها، استاندار موظف است با همکاری رؤسای اتاقها در استان، شورای

گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در استان را با ترکیبی متناسب با این شورا و به ریاست خود تشکیل دهد و فرآیند دریافت و بررسی درخواست تشکلهای فعالان اقتصادی و اتخاذ تصمیم در جهت بهبود محیط کسب و کار در استان را ساماندهی کند. شوراهای گفت و گو در استانها موظفند آن دسته از گزارشها و درخواستهای رسیده که ابعاد ملی و فراگیر داشته باشد را جهت بررسی و تصمیم گیری به دبیرخانه شورای گفت و گو ارسال کنند.

تبصره ۱- دستورالعمل تشکیل و نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت و گو و فرمهای درخواست از این شورا توسط دبیرخانه شورای گفت و گو در اتاق ایران تهیه و به شوراهای استانی ارسال می شود.

ماده ۱۴- به منظور تعامل مستمر با فعالان اقتصادی اعم از کارفرمایی و کارگری و تلاش برای حل مشکلات آنان و ارائه پیشنهاد برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه ها، دستورالعملها و رویه های اجرایی به شورای گفت و گو، وزراء و رؤسای دستگاههای اجرایی و قضائی مرتبط با محیط کسب و کار و رؤساء و مدیران کل این دستگاهها در مراکز استانها موظفند یکی از معاونان خود را به عنوان مسؤول بهبود محیط کسب و کار تعیین و معرفی نمایند.

تبصره ۱- تشخیص دستگاههای اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار بر عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

ماده ۱۵- کلیه دستگاههای اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار همچنین سازمانها و ادارات کل آنها در مراکز استانها موظفند به سؤالات نمایندگان تشکلهای فعالان اقتصادی پاسخ دهند و مطالبات و شکایات آنها را بررسی نمایند.

ماده ۱۶- شهرداریها موظفند به منظور بالا بردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه با استفاده از زمینهای متعلق به خود و یا وزارت راه و شهرسازی، مکانهای مناسبی برای عرضه کالاهای تولید داخل آماده نمایند و بر مبنای قیمت تمام شده به صورت روزانه، هفتگی و ماهانه به متقاضیان عرضه کالاهای ایرانی اجاره دهند.

آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور و نمایندگان شورای عالی استانها و شورای اصناف کشور تهیه می شود و پس از تصویب هیأت وزیران به شهرداریهای سراسر کشور ابلاغ می گردد.

ماده ۱۷- به منظور توانمندسازی، ارزیابی و ارتقاء شایستگی مدیریت بخشها و بنگاههای اقتصادی کشور اعم از دولتی، تعاونی و خصوصی و نیز هم افزایی و توسعه ظرفیتهای مشاوره مدیریت در کشور، «سازمان نظام مشاوره مدیریت» در قالب شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی و غیرانتفاعی تشکیل می شود.

اساسنامه این سازمان با همکاری تشکلهای اقتصادی ذی ربط از سوی اتاقها تهیه می شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون طی مراحل از طریق دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد.

ماده ۱۸- به منظور ارتقاء کیفیت خدمات، شفاف سازی و شکل گیری بازار کار در زیربخشهای مختلف بخش ساختمان و ایجاد سهولت و امنیت برای متقاضیان نیروی کار در این بخش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است زمینه شکل گیری تشکلهای صنفی شاغلان در بخش ساختمان را فراهم کند.

این تشکلهای مسؤولیت تعیین هویت، طبقه بندی مهارتی، کاربایی، معرفی کار جوان به کارفرمایان، معرفی کارگران و استادکاران به مراکز فنی و حرفه ای و پیگیری امور بیمه درمان و بازنشستگی و امور رفاهی شاغلان در بخش ساختمان را بر عهده دارند.

ماده ۱۹- به منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی نفعان در انجام معامله با دستگاههای اجرایی، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود خود، پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات موضوع ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات را به پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه و ارتقاء دهد. این پایگاه اطلاع رسانی باید اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره و غیره را اعم از این که از طریق برگزاری مزایده یا مناقصه یا موارد عدم الزام به تشریفات یا ترک تشریفات یا دیگر روشها تشکیل و منعقد شده باشد به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی در زمانی که برای همه واجدان شرایط، فرصت برابر فراهم کند، به اطلاع عموم برساند. همچنین پس از انعقاد قرارداد، نام طرف قرارداد و مشخصات، کیفیت و کمیت مورد معامله و مدت و مبلغ قرارداد

و حسب مورد تغییرات بعدی حجم و مبلغ اصل قرارداد یا الحاقیه های آن را اعلان نماید. کلیه دستگاههای اجرایی موظف به همکاری با این پایگاه اطلاع رسانی و ارائه اطلاعات یادشده در زمانهای تعیین شده توسط این پایگاه می باشند.

تبصره ۱- معاملات نیروهای مسلح و امنیتی، تابع مقررات و ضوابط خاص خود است و از شمول این ماده مستثنی می باشد.

تبصره ۲- کلیه معاملات بخش عمومی موضوع این ماده بدون رعایت حکم این ماده، مصداق احلال در رقابت موضوع ماده (۴۵) قانون اصل (۴۴) است و شورای رقابت موظف است خود و یا با شکایت ذی نفعان، به موارد عدم رعایت حکم این ماده رسیدگی و بر اساس ماده (۶۱) قانون اصل (۴۴) درباره آنها تصمیم بگیرد.

ماده ۲۰- دستگاههای اجرایی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که تحت مدیریت دستگاههای دولتی هستند و شرکتها و مؤسسات وابسته و متعلق به این دستگاهها و مؤسسات در تمامی معاملات خود صرف نظر از نحوه و منشأ تحصیل منابع آن، مشمول قانون برگزاری مناقصات یا آیین نامه های معاملات قانونی و اختصاصی خود می باشند.

ماده ۲۱- در مواردی که بر اساس مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات، ترک تشریفات مناقصه صورت می گیرد، بالاترین مقام دستگاه اجرایی مناقصه گذار موظف است مصوبه جلسه و دلایل ترک تشریفات مناقصه را ظرف سه روز کاری پس از برگزاری جلسه و نیز هویت طرف قرارداد در هر مناقصه ترک تشریفات شده را تا سه روز پس از انتخاب طرف قرارداد، به پایگاه اطلاع رسانی معاملات بخش عمومی ارسال کند.

ماده ۲۲- کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند در انتخاب طرف قرارداد در معاملات خود از جمله پیمانکاریها و امثال آنها، چنانچه اشخاص حقوقی بخش عمومی اعم از دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی بخشهای تعاونی و خصوصی از لحاظ ضوابط عمومی انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر باشند، اشخاص حقیقی و حقوقی بخشهای تعاونی و خصوصی را در اولویت قرار دهند.

ماده ۲۳- کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند به منظور ایجاد تراضی و عادلانه نمودن قراردادها و قراردادهای الحاقی در انعقاد قرارداد با شرکتهای بخش خصوصی و تعاونی برای خرید کالا یا خدمت، از فرمهای یکپارچه استفاده نمایند و یک نسخه از این فرمها را برای هر کدام از اتاقها ارسال دارند.

تبصره بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون فرمهای یکنواختی برای هر یک از عقود اسلامی که منجر به اعطاء تسهیلات می شود، همچنین نحوه اعطاء تسهیلات و شیوه های اخذ ضمانتنامه از بخشهای خصوصی و تعاونی متناسب با اعتبارسنجی مشتریان را تهیه کند و به تصویب شورای پول و اعتبار برساند و بر حسن اجرای آن نظارت نماید.

ماده ۲۴- دولت و دستگاههای اجرایی مکلفند به منظور شفاف سازی سیاستها و برنامه های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری، هرگونه تغییر سیاستها، مقررات و رویه های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجراء، از طریق رسانه های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

تبصره- هیأت وزیران پس از کسب نظر مشورتی شورای گفت و گو، زمان موضوع این ماده را تعیین و اعلام می کند. مواردی که محرمانه بودن آن اقتضاء داشته باشد، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی، مستثنی است.

ماده ۲۵- در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکتهای عرضه کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش بینی کنند. هرگاه دولت به دلیل کمبودهای مقطعی به شرکتهای عرضه کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکتهای خصوصی و تعاونی را قطع کند، موظف است نحوه جبران خسارتهای وارده به این شرکتهای ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند.

آیین نامه اجرائی این ماده توسط وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، نفت، نیرو و ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه می شود و ظرف سه ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۱- در زمانهای اضطراری که قطع برق یا گاز واحدهای مسکونی، جان شهروندان را به خطر اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار می تواند برای حداکثر دو روز که قابل تمدید است، حکم این ماده را نقض کند و دستور دهد بدون تعیین نحوه جبران خسارتهای وارده،

برق یا گاز واحدهای تولیدی قطع شود. در جلسه تصمیم گیری در این باره، باید نمایندگان اتاقهای مرکز استان برای استماع نظر ایشان دعوت شوند.

تبصره ۲- شرکتهای عرضه کننده برق و گاز موظفند ضمن هماهنگی با شرکتهای بیمه، امکان خرید بیمه نامه پوشش دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند.

ماده ۲۶- اعلام تعطیلی روزهای کاری سال توسط دولت، فقط در شرایط وقوع حوادث غیر مترقبه یا بروز خطری که جان شهروندان را به خطر اندازد مجاز است و در غیر این موارد، دولت مجاز نیست روزهای کاری سال را تعطیل اعلام کند. مرجع تعیین شرایط غیر مترقبه سازمانهای تخصصی نظیر هواشناسی و محیط زیست، و مرجع تشخیص شرایطی که جان شهروندان را به خطر می اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار است.

ماده ۲۷- آن دسته از اشخاص حقوقی که دولت و دستگاههای اجرائی، مستقیم و یا غیر مستقیم در آنها سهام مدیریتی اعم از سهم الشرکه، دارایی و یا سهام دارند، نمی توانند از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخشهای تعاونی و خصوصی استفاده کنند. مصادیق این امتیازات و منافع به پیشنهاد هر یک از اتاقها، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود.

تبصره ۱- شرکتهای گروههای (۱) و (۲) ماده (۲) قانون اصل (۴۴) که به استناد قانون، دولت در آنها سهام داشته و یا دارنده سهامدار شود، از حکم فوق مستثنی است.

تبصره ۲- به منظور تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاهها به سیاستگذاری و نظارت، دولت موظف است ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، ترتیبات قانونی لازم را به نحوی اتخاذ نماید تا مداخله و نفوذ دستگاههای اجرائی در مدیریت شرکتهای مؤسسات بخشهای خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی منطبق بر سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی گردد.

اجرای حکم این تبصره در مورد نهادهای تحت نظر مقام رهبری منوط به اذن ایشان است. ماده ۲۸- دولت با همکاری اتاقها ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون اقدامات قانونی لازم را برای تعیین «نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی» و «نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی» به عمل می آورد.

ماده ۲۹- قوه قضائیه و دولت اقدامات قانونی لازم را برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاههای تجاری به عمل می آورند.

تبصره- تا زمان تأسیس دادگاههای تجاری، جرائم مرتبط با فعالیتهای تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاههای اجرائی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استانها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه های قضائی تعیین می نمایند، رسیدگی می شود.

تضعیف توام امتیاز و رتبه ایران در سهولت انجام کسب و کار ۲۰۲۰

وضعیت جهانی محیط کسب و کار ایران در یک نگاه

شاخص سهولت انجام کسب و کار		ایران	
رتبه	امتیاز	منطقه	جمهوری اسلامی ایران
۱۲۷	۵۸,۵	خاورمیانه و شمال آفریقا	
		طبقه‌بندی درآمد	
		متوسط - بالا	
		جمعیت	
		۸۲ میلیون نفر	
		شهر مینا	
		تهران	

جدول ۱- وضعیت ایران از نظر شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ و معیارهای مربوطه

شرح	رتبه ۲۰۱۹ DB	رتبه DB۲۰۲۰	تغییرات رتبه	فاصله از شاخص پیشرو (DB۲۰۱۹)	فاصله از شاخص پیشرو (DB۲۰۲۰)	تغییرات فاصله از شاخص پیشرو
شاخص سهولت کسب و کار	۱۱۶	۱۲۷	↓ ۱۱	۴۱,۴	۴۱,۵	↓ ۰,۱
شروع کسب و کار	۱۷۵	۱۷۸	↓ ۳	۳۳,۲	۳۳,۲	۰
شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت	۷۴	۷۳	↑ ۱	۲۹,۲	۲۸,۸	↑ ۰,۴
دسترسی به برق	۱۱۱	۱۱۳	↓ ۲	۳۰,۷	۳۰,۶	↑ ۰,۱
ثبت مالکیت	۶۹	۷۰	↓ ۱	۳۱	۳۱,۹	↓ ۰,۹
اخذ اعتبارات	۱۰۰	۱۰۴	↓ ۴	۵۰	۵۰	۰
حمایت از سرمایه گذاران خرد	۱۳۱	۱۲۸	↑ ۳	۶۰	۶۰	۰
سهولت پرداخت مالیات	۱۲۴	۱۲۴	۰	۴۰,۵	۴۰,۵	۰
تجارت فرامرزی	۱۲۲	۱۲۲	↓ ۱	۳۳,۸	۳۳,۸	۰
اجرای قراردادهای	۸۸	۹۰	↓ ۲	۴۱,۸	۴۱,۸	۰
ورشکستگی و پرداخت دیون	۱۳۲	۱۳۳	↓ ۱	۶۴,۴	۶۴,۹	↓ ۰,۵

منبع: بانک جهانی و معیارات تحلیلی

↑ تضعیف ↓ بهبود

تضعیف توام امتیاز و رتبه ایران در سهولت انجام کسب و کار ۲۰۲۰ مطابق گزارش بانک جهانی، رتبه ایران در سال ۲۰۲۰ در شاخص سهولت انجام کسب و کار نسبت به سال ۲۰۱۹، یازده پله تضعیف شده و فاصله از شاخص پیشرو نیز ۰,۱ افزایش یافته که نشان دهنده تضعیف توان امتیاز و رتبه ایران است. شعار سال: مطابق گزارش بانک جهانی، رتبه ایران در سال ۲۰۲۰ در شاخص سهولت انجام کسب و کار نسبت به سال ۲۰۱۹، یازده پله تضعیف شده و فاصله از شاخص پیشرو نیز ۰,۱ افزایش یافته که نشان دهنده تضعیف توان امتیاز و رتبه ایران است. معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران به گزارش اخیر مربوط به سهولت کسب و کار در ایران پرداخته است که مطابق گزارش بانک جهانی، رتبه ایران در سال ۲۰۲۰ در شاخص سهولت انجام کسب و کار نسبت به سال ۲۰۱۹، یازده پله تضعیف شده و فاصله از شاخص پیشرو نیز ۰,۱ افزایش یافته که نشان دهنده تضعیف توان امتیاز و رتبه ایران است. از نکات قابل ملاحظه گزارش اخیر بانک جهانی می توان به عدم تغییر امتیاز ایران در ۶ زیر شاخص صورت کسب و کار اشاره کرد. رتبه ایران تنها در دو زیر شاخص حمایت از سرمایه گذاران خرد و شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت به ترتیب ۳ و ۱ رتبه بهبود یافته است. در این گزارش آمده است که رتبه ایران در گزارش قبلی سال ۲۰۱۹ از ۱۲۸ به ۱۱۶ تغییر کرده بود همچنین بر اساس داده های به روز شده بانک جهانی از امتیاز ایران در گزارش سال قبل فاصله ایران از شاخص پیشرو تغییر یافته و برابر با ۴۱,۴ واحد به روز رسانی شده است. در گزارش اکتبر

جدول ۲- رتبه و فاصله تا شاخص پیشرو کشورهای منتخب

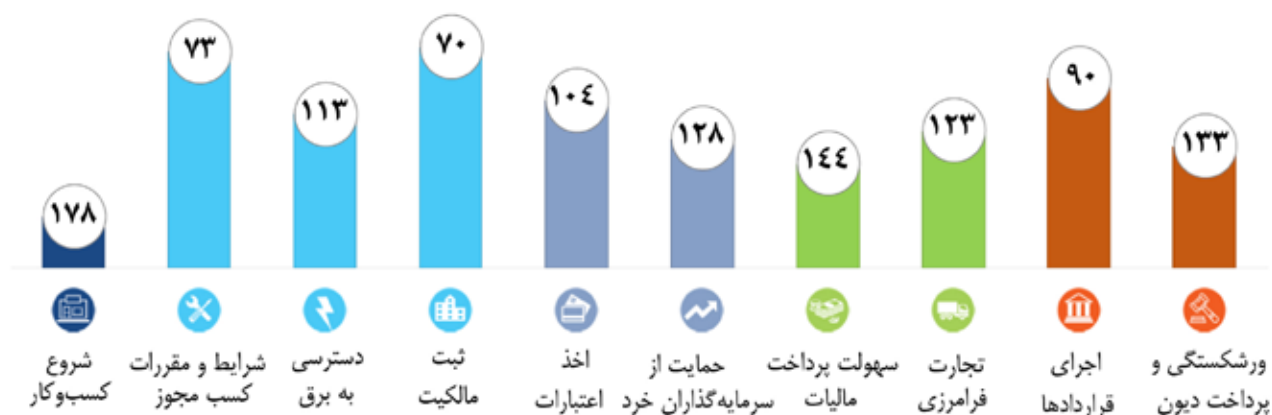
از نظر شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۹ و ۲۰۱۸

فاصله از شاخص پیشرو			رتبه		
کشور	DB ۲۰۲۰	DB ۲۰۱۹	کشور	DB ۲۰۲۰	DB ۲۰۱۹
ایران	۴۱.۵	۴۱.۴	ایران	۱۲۷	۱۱۶
امارات متحده عربی	۱۹.۱	۱۸.۴	امارات متحده عربی	۱۶	۱۱
ترکیه	۲۳.۲	۲۴.۷	ترکیه	۳۳	۴۰
عربستان سعودی	۲۸.۴	۳۶.۲	عربستان سعودی	۶۲	۹۱
جمهوری کره	۱۶	۱۶	جمهوری کره	۵	۵
اندونزی	۳۰.۴	۳۱.۸	اندونزی	۷۳	۷۳
مالزی	۱۸.۵	۱۸.۷	مالزی	۱۲	۱۲

منبع: بانک جهانی و محاسبات تحلیف

تضعیف رتبه با وجود عدم تغییر امتیاز ایران در برخی از زیر شاخص‌ها به علت انجام اقداماتی در سایر کشورهای جهان در جهت تسهیل‌گری یا تضعیف محیط کسب و کار آنها بوده که باعث شده رتبه ایران تغییر یابد. لذا در ارزیابی اقدامات ایران در جهت بهبود کسب و کار ارجح است به جای رتبه امتیاز ملاک بررسی قرار گیرد در این صورت و با توجه به عدم تغییر امتیاز در شش زیر شاخص مشخص می‌شود که در دو زیر شاخص امتیاز ایران در مجموع فقط ۰,۵ واحد بهبود و در دو شاخص دیگر امتیاز ایران در مجموع ۱,۴ واحد تضعیف شده به نحوی که در نهایت برآیند امتیازها باعث افزایش ۰,۱ واحدی فاصله ایران با فاصله پیش رو به عبارت دیگر تضعیف امتیاز ایران شده است. نتایج رتبه بندی کشورها در شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی و بر اساس اطلاعات به روز رسانی شده از گزارش سال قبل، نشان می‌دهد جایگاه کشور عربستان سعودی ۲۹ و جایگاه ترکیه ۷ پله بهبود یافته و فاصله آنها از شاخص پیش رو کمتر شده است در حال حاضر این کشورها به ترتیب در جایگاه ۶۲ و ۳۳ در میان ۱۹۰ کشور جهان قرار داد گرفته‌اند. همچنین جایگاه کشور امارات متحده عربی و اندونزی به ترتیب ۵ و ۱ رتبه تضعیف شده و همچنین جایگاه کشورهای کره و مالزی بدون تغییر بوده است.

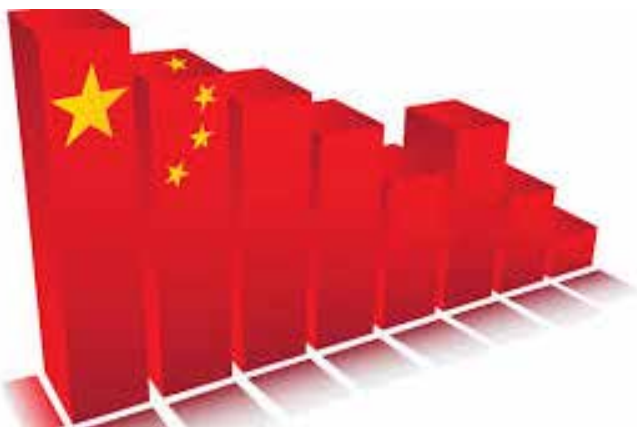
۲۰۱۹ انجام کسب و کار ۲۰۲۰ بانک جهانی امتیاز ایران برابر با ۵۸,۵ واحد اعلام شده است و رتبه ایران در میان ۱۹۰ کشور بررسی شده برابر با ۱۲۷ تعیین شده است. بنابراین در مقایسه با داده‌های به روز رسانی شده گزارش سال قبل بانک جهانی موقعیت ایران هم از حیث امتیاز و هم از لحاظ رتبه تضعیف شده است. بر اساس این گزارش در مقایسه با سال قبل فاصله از شاخص پیشرو برای دو زیر شاخص شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت و دسترسی به برق کاهش پیدا کرده و برای دو زیر شاخص دیگر این فاصله افزایش یافته و برای سایر زیر شاخص‌ها تغییری نداشته است. بانک جهانی افزایش میانگین ارزش مالیات بر انتقال مالکیت زمین در شهر تهران را به عنوان اقدامی در جهت تضعیف موقعیت ایران در زیر شاخص ثبت مالکیت عنوان کرده است. همچنین امتیاز ایران در ۶ زیر شاخص شروع کسب و کار، اخذ اعتبارات، حمایت از سرمایه‌گذاران خرد، سهولت پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی و اجرای قراردادهای نسبت به گزارش سال قبل تغییری نکرده است. رتبه ایران در دو شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران خرد و شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت به ترتیب ۳ و یک رتبه بهبود یافته است. این در حالی است که رتبه ایران در زیر شاخص‌های شروع کسب و کار، دسترسی به برق، ثبت مالکیت، اخذ اعتبارات، تجارت فرامرزی و اجرای قرارداد و ورشکستگی و پرداخت دیون تضعیف شده است. بهبود یا

امتیازها (تفاوت فاصله از اقتصاد پیشرو)

آیا چین عامل رکود اقتصاد دنیا خواهد بود؟

احتمال رکود اقتصادی در این سال‌ها اشاره کرد و نوشت: جهان در حال گذر است و نرخ رشد اقتصادی دنیا در نتیجه سیاست‌هایی که در این سال‌ها اجرا شده است، سیر نزولی به خود گرفته است. هم‌اکنون در اغلب مطالعات از احتمال رکود در اقتصاد دنیا صحبت می‌شود ولی این بار خروج از رکود به سرعت سال ۲۰۰۸ نخواهد بود زیرا موتورهای اقتصاد دنیا را از بحران خارج کرده بود، از کار افتاده است. ما شاهد رکود در اقتصاد چین هستیم و این موضوعی بسیار جدی و مهم است.

نیویورک تایمز با اشاره به جایگاه چین در خارج شدن اقتصاد دنیا از رکود سال ۲۰۰۸ میلادی نوشت: تعطیلی کارخانه‌های آمریکایی در چین را می‌توان نشانه‌ای از تأثیر سیاست آمریکا روی اقتصاد این کشور دانست. در غرب چین تعداد زیادی از کارخانه‌های خودروسازی آمریکایی که مونتاژ خودروهای تولیدشده در آمریکا را بر عهده داشتند، فعال بودند ولی از ابتدای سال جاری تاکنون اغلب این کارخانه‌ها یا تعطیل شده‌اند یا تولید خود را تقلیل داده‌اند. در بخش شرقی این کشور هم صدها کارخانه تولید محصولات شیمیایی تعطیل شدند و در جنوب شرق این کشور تعطیلی تعداد زیادی از واحدهای صنعتی و تولیدی زمینه را برای افزایش نرخ بیکاری و اعتراضات مردم فراهم کرده است.

افت نرخ رشد اقتصادی در چین تنها در سال ۲۰۱۹ اتفاق نیفتاده است، آمارها نشان می‌دهد از سه ماه آخر سال ۲۰۱۸ میلادی تاکنون ما شاهد تنزل نرخ رشد اقتصادی این کشور هستیم و این موضوع برای کشوری که سال‌ها موتور رشد اقتصاد دنیا بود یک معضل بزرگ محسوب می‌شود.

نشانه‌های رکود در اقتصاد چین

از تابستان سال ۲۰۱۸ فروش خودرو در کشور چین تنزل پیدا کرده است، فروش گوشی‌های هوشمند کمتر شد و حتی بازار مسکن هم وارد رکود شد. اقتصاد این کشور در فصل آخر سال ۲۰۱۸ با نرخ ۶.۶ درصد رشد کرد که کمترین نرخ رشد از سال ۱۹۹۰ بوده است. این روند در سال جاری هم ادامه داشت.

تنش در روابط سیاسی و اقتصادی بین آمریکا و چین هم باعث شد تا تعداد زیادی از کارخانه‌های آمریکایی فعال در چین از این کشور خارج شوند و تعداد زیادی از مردم بیکار شوند. رشد بیکاری ضمن کاستن از قدرت خرید مردم در چین زمینه را برای از بین رفتن ثبات اجتماعی هم فراهم می‌کند که تبعات منفی زیادی دارد. از طرف دیگر تنش روابط تجاری آمریکا و چین باعث شد تا صادرات محصولات چینی کمتر شود و سخت‌گیرانه‌تر شدن سیاست‌های سرمایه‌گذاری در چین موجب تنزل ورود سرمایه‌های خارجی به این کشور شد. کمیسیونر ارشد اتحادیه اروپا در مصاحبه‌ای با یورو نیوز گفت: سرمایه‌گذاری اروپا در چین کاهش یافته است زیرا با قوانین تازه‌ای که در این کشور وضع شده است، کار و تجارت با این کشور بسیار سخت‌تر شده است. در یک سال اخیر قانونی که چین وضع کرده است شامل تضمین انتقال تکنولوژی به چین در صورت سرمایه‌گذاری برای آغاز کار در این کشور است که در مواردی خلاف قوانین اروپا است. همچنین تبعیض موجود بین بازاری که شرکت‌های چینی در اختیار دارند و بازاری که شرکت‌های خارجی

جنگ تجاری اخیر آمریکا و چین مسئله‌ای است که این روزها به آن پرداخته شده است. اما به نظر می‌رسد ریشه این جنگ، نگرانی آمریکا از قدرت گرفتن چین باشد.

رشد بالای اقتصادی چین همیشه یکی از نقاط مثبت برای اقتصاد این کشور و نقطه عطف اقتصاد دنیا بود ولی بررسی آمارهای اخیر نشان می‌دهد این وضعیت دیگر در مورد کشور چین صادق نیست. برخی بر این باورند که حتی جنگ تجاری اخیر آمریکا با چین تلاشی است از طرف ابرقدرت اقتصادی دنیا برای ممانعت از قدرت گرفتن چین و تبدیل شدن این کشور به قدرتی که مقابله با آن از طرف مقامات اقتصادی آمریکایی غیرممکن باشد. طبق این نظریه سیاست آمریکا به کمک اقتصادش آمده است تا پیش از ظهور یک ابرقدرت اقتصادی دیگر در مقابل آن بایستد. مسئله‌ای غیرقابل اغماض و البته بسیار مهم.

نشریه اقتصادی اکونومیکا در گزارشی با اشاره به این مطلب که افت نرخ رشد اقتصادی چین در سال‌های اخیر می‌تواند مانع از رشد اقتصادی دنیا شود نوشت: در گذشته چین موتور رشد اقتصاد دنیا بود و در سال‌های رکود اقتصادی سهم زیادی در بازگرداندن رونق به اقتصاد دنیا داشت ولی با توجه به تنش‌های تجاری ایجادشده بین دو کشور چین و آمریکا و افت نرخ رشد اقتصادی داخلی این کشور به نظر می‌رسد نه تنها نتواند در زمینه اصلاح شرایط اقتصادی دنیا کاری بکند بلکه خود عاملی برای تشدید بحران در اقتصاد دنیا باشد. این نشریه به گزارش‌های اخیر بانک جهانی مبنی بر کاهش نرخ رشد اقتصادی دنیا در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ میلادی و حتی

در دسترس دارند می‌تواند بر مشکلات بیفزاید. دولت چین از طریق پرداخت یارانه‌های زیاد به شرکت‌های چینی زمینه را برای تنزل قیمت تولیدات این کشور در بازارهای مصرف داخلی و خارجی فراهم می‌کند که این سیاست خلاف اصول تجارت آزاد است و فضای رقابتی را بر هم می‌زند.

مشکلی که به بحران دامن می‌زند

در این که اقتصاد چرخه‌های رکود و رونق را تجربه می‌کند و این روندی کاملاً عادی و طبیعی در عرصه اقتصادی است تردیدی وجود ندارد. ولی به نظر می‌رسد خارج شدن چین از دوره رونق در وضعیت فعلی اقتصاد دنیا می‌تواند بر شدت بحران‌های اقتصادی اضافه کند. اقتصاد آمریکا بعد از تجربه یک دوره رونق ده‌ساله از انتهای سال ۲۰۱۸ میلادی نشانه‌هایی از رکود را تجربه کرده است. از طرف دیگر تصمیم سران اقتصادی مبنی بر افزایش نرخ بهره بانکی در این کشور و عادی کردن این شاخص مهم اقتصادی هم می‌تواند ترمز بزرگ‌تری برای رشد اقتصادی محسوب شود. در اروپا هم وضعیت چندان مطلوب نیست و نشانه‌هایی از بحران حتی در اقتصادهای بزرگی مانند آلمان دیده می‌شود. آمارهای رسمی کشور آلمان خبر از کاهش نرخ رشد فعالیت‌های صنعتی و تولیدی در این کشور می‌دهد که موضوعی بسیار نگران‌کننده است. در سال ۲۰۰۸ میلادی رشد سریع اقتصاد چین و توسعه اقتصادی و صنعتی در این کشور باعث شده بود تا از شدت آسیبی که اقتصاد دنیا در نتیجه بحران‌های کشورهای صنعتی متحمل شده بود کاسته شود ولی این بار چین به عامل تضعیف‌کننده اقتصاد دنیا تبدیل شده است.

بانک جهانی در گزارشی با عنوان افق تاریک اقتصاد دنیا هشدار داد تنزل نرخ رشد اقتصادی در چین روی اقتصاد کشورهای که شریک تجاری این کشور هستند تأثیر مخرب دارد. این کشور بعد از آمریکا بزرگ‌ترین واردکننده دنیا است و کالاهای مختلفی را از کشورهای متفاوت وارد می‌کند اما اصلی‌ترین صادرکننده ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی به چین کشور آمریکا است. اگر اقتصاد چین با بحران روبه‌رو شود، بدون شک این بحران دامن اقتصاد آمریکا را هم می‌گیرد.

آینده‌نگر

چین دومین اقتصاد بزرگ دنیا است. ارزش تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۱۹ میلادی برابر با ۱۴.۲ هزار میلیارد دلار بود و این کشور در سال قبل با نرخ ۶.۶ درصد رشد کرد ولی انتظار می‌رود متوسط نرخ رشد اقتصادی چین در سال جاری به مرز ۶.۳ درصد برسد. سرانه تولید ناخالص داخلی اسمی در این کشور آسیایی در سال ۲۰۱۸ میلادی برابر با ۹ هزار و ۶۰۰ دلار بود و سرانه تولید ناخالص داخلی بر مبنای برابری قدرت خرید بالغ بر ۱۸ هزار دلار بوده است.

چرا چین اهمیت دارد؟

اقتصاد این کشور وابسته به خدمات است ولی نکته مهم و کلیدی در این کشور شمار بالای جمعیت و نیروی کار است. چین بالغ بر ۱.۳ میلیارد نفر جمعیت دارد و بالغ بر ۷۸۸ میلیون نفر از این افراد در بازار کار حضور دارند. این یعنی بازاری بزرگ برای مصرف و بازاری بسیار وسیع برای کار.

از طرف دیگر نرخ بالای رشد اقتصادی این کشور و سرعت بالای صنعتی شدن این کشور هم از فاکتورهای بسیار بااهمیت بود که باعث شد این کشور به یکی از مهم‌ترین کشورها در عرصه بین‌المللی تبدیل شود.

سرعت بالای رشد اقتصادی این کشور و تبدیل شدنش به یک رقیب مهم اقتصادی برای آمریکا مسئله‌ای بسیار مهم برای اقتصاد دنیا محسوب می‌شود. ابرقدرتی بزرگ در عرصه اقتصادی که این بار در قاره آسیا است. مقابله

چرخه داخلی ناآینده
نا معلوم ادامه دارد

جنگ تجاری آمریکا و چین پایان دارد؟

مایکل پی. رگان / سردبیر ارشد

گفتن اینکه می‌خواهد از ماه روی واردات بخصوصی از چین تعرفه بگذارد که الان تعرفه ندارند، اوضاع را وخیم‌تر کرد. واکنش از جانب پکن در ۵ اوت موج‌های بلندتری را به بازارهای جهانی فرستاد چرا که بانک مرکزی چین اجازه داد که ارزش یوان به کمترین حد خود از سال ۲۰۱۵ برسد و نرخ برابری هر دلار آمریکا بیش از ۷ یوان شود. در سال‌های اخیر دولت چین نگذاشته بود که یوان از این نقطه عبور کند. چین همچنین از شرکت‌های دولتی این کشور خواست که از خرید غله از آمریکا بپرهیزند و فشار را روی بازار گندم و سویای آمریکا که اکنون هم دچار مشکلات زیادی شده افزایش داد.

با هر یک از این درگیری‌ها، شکنندگی اقتصادها و بازار جهانی رو می‌شود. ظاهراً این احتمال بیش از پیش وجود دارد که یک چیز بزرگ و مهم از کار افتاده است. سرمایه‌گذارانی که باور داشتند روابط آمریکا و چین با اینکه بهبود نمی‌یابد اما در حال پایدار شدن و آرام گرفتن است، وقتی تنش‌ها بالا گرفت فهمیدند اشتباه می‌کرده‌اند. آن‌هایی که قبلاً تصور می‌کردند ترامپ اجازه نمی‌دهد جنگ تجاری بین آمریکا و چین تا فصل مبارزات انتخاباتی ریاست جمهوری سال ۲۰۲۰ ایالات متحده ادامه پیدا کند، دوباره دارند این موضوع را ارزیابی می‌کنند چون هر دو طرف قضیه بیش از هر زمان دیگری از هم فاصله گرفته‌اند. برای مثال، اقتصاددانان گروه مالی گلدمن ساکس دیگر انتظاری برای رسیدن به توافق تجاری تا پیش از انتخابات آمریکا ندارند و شاهد این‌اند که امسال فدرال رزرو مهم‌ترین نرخ بهره خود را دو بار بیشتر کاهش داد و این کار تلاشی برای اینکه خسارت اقتصادی‌ای را که با رسیدن به بن‌بست امکان دارد رخ دهد به کمترین حد

فراز و فرودهای قیمت‌داری‌ها در هر روزی که فرض کنید، بیشتر و بیشتر با سخنان و رفتار سه مرد تعیین می‌شود. اولین نفر حتماً دونالد ترامپ است که دوباره به این قدرتش پی برده که با نوشتن کمتر از ۲۸۰ کاراکنتر در توییتر می‌تواند بازارها را به نعره کشیدن وادارد یا آن‌ها را وارد وضعیت نامعلومی کند. بعد از او، رئیس فدرال رزرو، بانک مرکزی آمریکا، است یعنی جروم پاول که مدام می‌بیند ترامپ یک توییت بیخود نوشته درباره اینکه چه چیزی برای اقتصاد آمریکا بهتر است و او باید فرمان‌هایش را گوش کند، فرمان‌هایی که لزوماً همیشه همان فرمان‌هایی نیست که از یک رئیس جمهور مستقر انتظار می‌رود. و در پکن هم شی جین‌پینگ، رئیس جمهور چین که بر رأس حزب کمونیست نشسته نفر سوم است. در این حزب سیاستمداران و مدیران بانک مرکزی حضور دارند که دست‌کم جلوی ناظران بیرونی این‌طور نشان می‌دهند که از روی همان کتاب سرودی می‌خوانند که شی می‌خواند.

بازارهای مالی شبیه به صحنه نمایشی شده که این سه بازیگر برضد همدیگر شلیک می‌کنند. پاول تحت فشار از جانب ترامپ برای کاهش نرخ شدید نرخ بهره بانکی، این پیام را به بازار می‌فرستد که کاهش نرخ بهره ماه‌های گذشته یک تصمیم «میان‌مدت» است و شروع یک سیاست پولی انبساطی نیست. فقط چند روز بعد، در اول اوت، ترامپ با

ضربه دیگر به اقتصاد آمریکا این بود که پیش‌بینی‌ها درباره عدم اطمینان و تزلزل اقتصاد این کشور در ماه ژوئن سه برابر شد و به بالاترین حد خود در ۲۵ سال گذشته رسید اما در ماه ژوئیه به نصف رسید و هنوز شاخص مربوط به ماه اوت اندازه‌گیری نشده است. آنچه مسلم است این است که شاخص نشان‌دهنده شرایط پرافت‌وخیر و بی‌ثبات اقتصاد آمریکا است.

همان‌طور که مشکلات اقتصادی آمریکا در حال روی هم انباشته شدن است، سؤالی که در وال استریت پیش آمده و به‌طور گسترده درباره‌اش بحث می‌شود این است که آیا هزینه‌های کمتر و ام‌دهی خود به‌اندازه کافی در کاهش رکود اثر دارد. مرکز مطالعات مدیریت بخش عرضه برای کسب و کارهای تولیدی آمریکا نشان می‌دهد که سیاست‌های ترامپ سبب شده شاخص حمایت از تولید در ماه ژوئیه به کمترین میزان خود در سه سال گذشته برسد. روند مشابهی نیز در صنایع بخش خدمات مشاهده می‌شود و پیش‌بینی شده که در ماه سپتامبر شاخص تا کمترین حدش در سه سال گذشته پایین بیاید. رشد سود شرکت‌ها که سال گذشته به لطف تخفیف‌های مالیاتی افزایش یافته بود نیز وضعیت جالبی ندارد.

به نظر می‌رسد که سیاست‌های مالی آمریکا وارد یک چرخه باطل شده که کل اقتصاد جهان را به خود می‌کشاند. برای همین است که پاول یک چیز می‌گوید، ترامپ یک چیز مشابه توییت می‌کند، چین واکنش نشان می‌دهد و بعد بازارهای آمریکا و بازارهای جهانی در هم می‌ریزند و واکنش‌های عجیب و غریب نشان می‌دهند. آخرین مورد این داستان در اوایل ماه اوت اتفاق افتاد و این چرخه همچنان ادامه دارد و معلوم نیست که چه زمانی تمام خواهد شد.

مرتضوی ادامه داد: هم‌اکنون استرالیا به کشورهای اسلامی گوشت با دریافت برند حلال مالزی گوشت صادر می‌کند و از این طریق به کشورهای خریدار اطمینان می‌دهد، اما برند حلال ایران در بسیاری از کشورها شناخته شده نیست و به همین خاطر تنها برای صادرات کالای ایرانی از برند حلال استفاده می‌کنیم.

رئیس انجمن صنایع غذایی با اشاره به اینکه سهم ما در صادرات مواد غذایی به کشورهای همسایه محدود است، بیان کرد: با وجود آنکه برند حلال ایران در بسیاری از کشورها شناخته شده نیست، صادرکنندگان از برند کشورهای دیگر استفاده نمی‌کنند تا صادرات توسعه یابد.

وی ادامه داد: اخیراً در سازمان کنفرانس اسلامی ضوابط برای موضوع حلال بحث شد و کشورهای دنیا یک ضابطه‌ای که مورد قبول تمامی مذاهب‌ها باشد به توافق رسیدند و بر این اساس سازمان استاندارد در چارچوب آنچه که در سازمان کنفرانس تایید شد، کمیته‌ای تشکیل دادند که این امر بر روی برند حلال ایران در آینده نقش بسزایی دارد.

این مقام مسئول نبود کالای قابل عرضه به بازارهای هدف را دلیل سهم پایین ایران در گردش تجارت حلال برشمرد و گفت: با توجه به آنکه ایران در زمینه گوشت واردکننده است، از این رو کالای صادراتی در این خصوص ندارد و تنها مقدار محدودی لبنیات به بازارهای منطقه‌ای صادر می‌شود.

مرتضوی با بیان اینکه عمده موضوع حلال در کالای اساسی و محصولات چرمی است، گفت: با توجه به آنکه کشور اسلامی هستیم، مشتریان بسیار خوبی در کشورهای همسایه و خلیج فارس در زمینه کالاهای اساسی، محصولات چرمی، آرایشی و لبنیات داریم و تنها لازمه افزایش سهم ایران از گردش مالی حلال در دنیا، افزایش تولید و ثبت برند حلال جمهوری اسلامی است تا کشورهای دیگر برند حلال ما را بگیرند و بر کالاها بزنند.

سهم ناچیز ایران در تجارت غذای حلال

محمد شفیعی ملک زاده رئیس نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی با اشاره به دلایل سهم ناچیز ایران در تجارت غذای حلال اظهار کرد: تعامل و ارتباط قوی با کشورهای دیگر و بحث رقابت فروش محصولات با دیگر رقبا برای عرضه محصولات تولیدی امری مهم در افزایش سهم گردش مالی ایران در دنیا به شمار می‌رود.

وی افزود: با توجه به مسائل سیاسی و شرایط تحریم، اکثر مرزها به روی ما بسته شده است که به همین دلیل نمی‌توان ارتباط خوبی با بازارهای جهانی داشت چرا که بسیاری از کشورها به دلیل حمایت از عربستان ارتباط خوبی با ما ندارند.

ملک زاده نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی و امکانات مورد نیاز را یکی دیگر از دلایل سهم ناچیز ایران در تجارت غذای حلال دانست و گفت: بر این اساس با کشورهایی که در زمینه غذای حلال ادعا دارند، امکان رقابت وجود ندارد.

رئیس نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی در پایان تصریح کرد: نبود قدرت یکی از مشکلات اصلی ما در غذای حلال به شمار می‌رود که به همین دلیل گردش مالی ایران در مقایسه با دیگر کشورها پایین است. / باشگاه خبرنگاران جوان

از تولید فرش تا اوج کارآفرینی

نگاهی به زندگی کارآفرینی که در ۵۰ سال گذشته مجموعه‌های بزرگ صنعتی را بنیان نهاده است

شرکت فرش مشهد بزرگ‌ترین عضو گروه صنعتی مشهد و یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فرش ماشینی در ایران است. این شرکت در سال ۱۳۵۶ در مشهد راه‌اندازی شد و با ظرفیت تولید سالانه ۲۴۰ هزار متر مربع آغاز به کار کرد و با گذشت حدود ۴۲ سال میزان تولید این مجموعه به ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار متر مربع رسیده است.

تصور کنید شبی با شما تماس بگیرند و اعلام کنند که بخشی از کارخانه‌تان به همراه انباری که هشتصد تن مواد اولیه در آن نگهداری می‌شود در شعله‌های آتش می‌سوزد و وقتی خود را به کارخانه می‌رسانید تنها شاهد زبانه‌های آتش باشید که به جان اندوخته و دسترنج زندگی‌تان که سالیان سال برای جمع کردنشان تلاش کرده‌اید، افتاده است. این داستانی واقعی است که شبی برای حاج رضا حمیدی بنیان‌گذار کارخانه فرش مشهد رخ داد. اتفاقی وحشتناک که می‌تواند برای بسیاری پایان خط باشد اما رضا حمیدی را با توجه به نگاهش به زندگی و اعتقادات زمین‌نزد. جالب این است که در این شرایط سخت رقبا هم برای او کم‌نگذاشتند و نه تنها به این فکر نکردند که از این فرصت به نفع خود استفاده کنند بلکه با توجه به دوستی‌هایی که از حاج رضا حمیدی دیده بودند کامیون، کامیون برایش مواد اولیه فرستادند و اجازه ندادند که کارخانه‌اش تعطیل و خط تولیدش متوقف شود. خود او گفته از کارخانه‌های ستاره کویر یزد، البرز، فرش شیراز و... مواد اولیه برای او ارسال کردند تا جایی که از در کارخانه تا سر جاده که حدود پانصد متر فاصله داشت، برای تخلیه مواد اولیه صف کامیون شکل گرفته بود.

حاج رضا حمیدی متولد ۱۳۱۹ مشهد و در خانواده‌ای پرجمعیت و مذهبی است. علاقه

بسیار زیاد پدر و مادر به امام هشتم باعث شد که آن‌ها نام رضا را برایش انتخاب کنند. او فرزند ارشد خانواده بود و چهار برادر و دو خواهر داشت. خودش گفته که همیشه رابطه خانوادگی بسیار عمیقی با پدر، مادر و برادران و خواهرانش داشته و دارد. رضا حمیدی در خانواده‌ای متوسط از نظر اقتصادی بزرگ شده است و به گفته خودش زندگی آن‌ها به واسطه تلاش‌های شبانه‌روزی پدر و قناعت مادر می‌گذشت. پدر رضا حمیدی هنرمند بود و در شهر مشهد که یکی از سوغات‌های اصلی‌اش پارچه، چادر نماز و جانمازی‌های گلدوزی‌شده است، کارگاه گلدوزی داشت و مخارج زندگی آن‌ها از راه سوزن زدن پدر تأمین می‌شد؛ چادر نمازها، بقچه‌های سوزنی، جانماز و پارچه‌های گلدوزی‌شده‌ای که شب تا صبح به همراه کارگرانش تولید می‌کرد و به زائرین امام رضا (ع) می‌فروختند. او در مصاحبه‌ای گفته است: «پدرم برای گذران زندگی بسیار زحمت می‌کشید و من همیشه آرزو می‌کردم کاش می‌توانستم کار مستقلی داشته باشم تا بتوانم با درآمدی که به دست می‌آورم به پدرم کمک کنم.»

از الیاف مرغوب شرکت درالون آلمان، رنگ‌ها و مواد شیمیایی کارخانه‌جات ممتاز اروپا، پشم خالص با برند سازمان پشم نیوزیلند و نخ ابریشم طبیعی صورت می‌گیرد. شرکت فرش مشهد در بیش از ۲۵ شهر ایران ۳۰ فروشگاه دارد و فرش‌های این شرکت در ۵۶ فروشگاه عرضه می‌شود. همچنین صادرات فرش‌های ماشینی این شرکت از ابتدای دهه ۷۰ شروع شد و هم‌اکنون به بیش از ۳۰ کشور صادرات صورت می‌گیرد.

دوازده سال بعد از راه‌اندازی کارخانه فرش مشهد و یک سال بعد از پایان جنگ تحمیلی رضا حمیدی که سال‌ها به دنبال فرصتی برای گسترش مجموعه صنعتی خود بود، راه‌اندازی کارخانه ریسندگی برای تأمین بخشی از نیاز نخ آکرلیک مجموعه را در دستور کار قرار داد و در سال ۱۳۶۹ شرکت ریسندگی مشهد را با ظرفیت تولید سالانه ۳۸۰۰ تن نخ آکرلیک تأسیس کرد. مجموعه‌ای که هم‌اکنون با تکیه بر کادر جوان و توانمند خود سالانه ۵۲۰۰ تن نخ آکرلیک که مورد استفاده در صنعت فرش ماشینی است، تولید می‌کند.

علاوه بر این حاج رضا حمیدی یک سال بعد از راه‌اندازی کارخانه ریسندگی در ابتدای دهه ۷۰ (سال ۱۳۷۱) با هدف توسعه مجموعه صنعتی خود شرکت جدید «فرش نگین» را هم راه‌اندازی کرد. این شرکت هم‌اکنون به یکی از شرکت‌های بزرگ تولید فرش ماشینی کشور بدل شده است و بیشترین تولیدات آن شامل فرش‌های ۵۰۰ شانه، ۷۰۰ شانه، ۱۰۰۰ شانه و ۱۲۰۰ شانه در طرح‌های سنتی و مدرن می‌شود. مجموعه‌ای که شعار آن «فرش نگین، نگین فرش‌های ماشینی» است. یکی از ویژگی‌های مهم این مجموعه که از ماشین‌آلات مدرن بهره می‌برد تولید فرش با کوالیته‌های ریز است. همچنین شرکت فرش نگین به عنوان اولین و مهم‌ترین تولیدکننده فرش‌های گل برجسته در کشور شناخته می‌شود.

بعد از راه‌اندازی شرکت فرش نگین رضا حمیدی برای کامل کردن چرخه تولید و تأمین مواد اولیه در مجموعه صنعتی مشهد، با توجه به نیاز شدید به واحد رنگریزی، شرکت رنگریزی مشهد را در سال ۱۳۷۲ افتتاح کرد. این کارخانه با ظرفیت آماده‌سازی سالانه ۴۵۰۰ تن الیاف آکرلیک آغاز به کار کرد و در حال حاضر ظرفیت تولید آن به سالانه ۱۱ هزار تن رنگریزی الیاف آکرلیک و ۱۰۰ تن نخ پشم، افزایش پیدا کرده است. هم‌اکنون شرکت رنگریزی مشهد یکی از بزرگ‌ترین واحدهای تولیدی رنگریزی الیاف کشور است.

ورود به صنایع چرم و نساجی

اما در کنار فرش مشهد، مشهورترین برند گروه صنعتی مشهد چرم آن است؛ برندی که بزرگ‌ترین تولیدکننده انواع پوشاک، کیف، کفش و... با چرم است و در سال ۱۳۷۵ پا گرفته است. شرکتی با سابقه ۱۸ ساله در صنعت چرم که تنها کارخانه‌ای در این حوزه است که زنجیره کامل تولید محصولات چرمی شامل تولید پوست خام، سالامبور، چرم و پس از آن تبدیل چرم به انواع پوشاک، کیف، کفش و... و حتی عرضه مستقیم تولیدات خود در فروشگاه‌های زنجیره‌ای در سراسر کشور را انجام می‌دهد. در مجموعه چرم مشهد در حال حاضر بیش از ۴۰۰ نفر به صورت مستقیم و حدود ۳۰۰ نفر به صورت غیرمستقیم مشغول کار هستند. حاج رضا حمیدی در شرایطی کارخانه صنعتی تولید پوشاک و کیف و کفش چرم را راه‌اندازی کرد که تا پیش از آن بیشتر تولیدات در این حوزه در کارگاه‌های سنتی و کوچک به صورت

رضا حمیدی از کودکی کار را شروع کرد و به خصوص تابستان‌ها که مدرسه تعطیل بود سر کار می‌رفت. خود او گفته: «در هر فرصتی که پیش می‌آمد به مغازه پدرم می‌رفتم. او چندبار به من تذکر داده بود که پشت چرخ گلدوزی ننشینم. پدرم که متوجه علاقه من به کار شده بود، جلوی در مغازه بساطی برآیم پهن می‌کرد و روزی بیست ریال به من حقوق می‌داد.»

شکل‌گیری روحیه کار و داشتن استقلال شغلی و مالی که پدرش به او آموخت و در کنار آن ایجاد ذهنیت تولید محصولاتی که به هنر نزدیک باشد در نهایت رضا حمیدی را که از نوجوانی و جوانی به صورت جدی در بازار مشهد مشغول به کار شده بود به سمت راه‌اندازی مجموعه‌ای صنعتی آمیخته با هنر پیش برد. او بعد از حدود ۲۰ سال کار در بازار و فضای کسب و کار مشهد و پس‌انداز در نهایت به فکر تأسیس کارخانه تولید فرش ماشینی در ۳۷ سالگی افتاد. تا پیش از آن شهر کاشان به عنوان قطب اصلی تولید انواع فرش‌های ماشینی شهره بود و اتفاقاً مشهد به دلیل جای گرفتن کارگاه «عموقلی» نگین تولید فرش دستباف کشور محسوب می‌شد تا اینکه رضا حمیدی کارخانه فرش مشهد را در این شهر تأسیس و مشهد را در سال‌های بعد به یکی از ۵ قطب اصلی تولید فرش ماشینی و صادرات این محصول به بازارهای منطقه‌ای و جهانی تبدیل کرد. همچنین راه‌اندازی مجموعه فرش مشهد دو سال پیش از وقوع انقلاب و گسترش این مجموعه بعد از پایان جنگ تحمیلی و تأسیس کارخانه‌های صنعتی دیگر از سوی رضا حمیدی در نهایت به شکل‌گیری گروه صنعتی مشهد در دهه ۷۰ منجر شد که هم‌اکنون بیش از ۲۶۰۰ نفر به صورت مستقیم در مجموعه‌های صنعتی آن مشغول به کار هستند.

از فرش مشهد تا نگین مشهد

شرکت فرش مشهد بزرگ‌ترین عضو گروه صنعتی مشهد و یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فرش ماشینی در ایران است. این شرکت در سال ۱۳۵۶ در مشهد راه‌اندازی شد و با ظرفیت تولید سالانه ۲۴۰ هزار متر مربع آغاز به کار کرد و با گذشت حدود ۴۲ سال میزان تولید این مجموعه به ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار متر مربع رسیده است. فرش‌های ماشینی این مجموعه با استفاده

دستی صورت می‌گرفت و صنعت چرم ایران رونق زیادی نداشت و حجم زیادی از پوست تولیدشده در کشور به صورت خام به فروش می‌رسید تا این که مجموعه صنعتی چرم مشهد و بعد از آن چند واحد مشابه راه‌اندازی شدند و بخشی از پوست تولیدشده در کشور، همین‌جا تبدیل به محصولات چرمی صنعتی شد. حاج رضا حمیدی معتقد است برای انجام هر کاری نیازمند داشتن ابزار لازم و به‌روز هستیم از همین رو در مجموعه‌های صنعتی او ماشین‌آلات و ابزارهای به‌روز از بهترین کارخانه‌های جهان تهیه می‌شود. او می‌گوید: «هرچقدر که ابزار دقیق‌تر و استفاده از آن راحت‌تر باشد، کار با کیفیت‌تری انجام می‌شود.»

شرکت چرم مشهد هم‌اکنون ۴۶ فروشگاه در داخل ایران و ۴ فروشگاه در کشورهای استرالیا، مالزی، عراق و بوسنی دارد. این شرکت نخستین مجموعه صنعتی فعال در صنعت چرم است که توانسته ایزوهای کیفیت ۱۴۰۰۱، ۹۰۰۱ و ۱۸۰۰۱ را دریافت کند و همچنین تنها شرکتی است که محصولات چرمی ایران را به خارج از کشور صادر و در قالب فروشگاه عرضه می‌کند. شش سال بعد از راه‌اندازی شرکت فرش نگین (دومین مجموعه تولید فرش در گروه صنعتی مشهد) و چند سال بعد از تکمیل چرخه تولید مواد اولیه در این مجموعه از واحد رنگ‌رزی گرفته تا ریسندگی و حتی راه‌اندازی واحد تولید محصولات چرمی، رضا حمیدی برای تکمیل تولیدات مجموعه صنعتی خود که به نوعی رابطه مستقیمی با نساجی دارد، شرکت نساجی لاله مهرگان را در سال ۱۳۷۷ راه‌اندازی کرد؛ مجموعه‌ای که دومین شرکت تولید پتوی سیلک در ایران است و مراحل آماده‌سازی زمین، ساخت واحد بافندگی و نصب دستگاه‌هایش حدود ۱۱ ماه طول کشید و در نهایت از اسفند سال ۱۳۷۷ با ظرفیت تولید چهارصد هزار تخته به بهره‌برداری رسید. این شرکت نساجی در طول دو دهه فعالیت خود تاکنون ده مرحله طرح توسعه و نوسازی ماشین‌آلات و به‌روزرسانی را طی کرده است. همچنین یکی از اقدامات مهم در این مجموعه که سالانه میلیون‌ها تن نخ آکرلیک مصرف می‌کند، راه‌اندازی سالن ریسندگی مخصوص در شهریور سال ۱۳۸۲ بود. ماشین‌آلات سالن ریسندگی نساجی لاله مهرگان سال ۱۳۸۱

مجموعه یکی از نخستین گروه‌های صنعتی تولیدکننده نان‌های حجیم، نیمه‌حجیم و نان‌های مسطح و نان‌های لایه‌ای در کشور است. حاج رضا حمیدی آن را با توجه به سیاست‌های تشویقی دولت برای تولید نان صنعتی در کشور و جلوگیری از هدررفت آرد و کاهش ضایعات نان، راه‌اندازی کرد. این واحد تولیدی در حال حاضر با استفاده از تکنولوژی و ماشین‌آلات روز بیش از ۷۰ نوع محصول از جمله نان‌ها، شیرینی‌ها و کیک‌ها را با برند مزرعه تولید می‌کند. از جمله محصولات ویژه این شرکت می‌توان به نان خمیر منجمد آماده پخت و نان نیمه‌پخت اشاره کرد. فاز مطالعاتی کارخانه صنعتی دشت گندم در سال ۱۳۸۶ به مدت ۱،۵ سال با حضور شرکت‌های اروپایی شروع و پس از آن در تیرماه سال ۱۳۸۸ زمین این مجموعه به مساحت ۳۰ هزار متر مربع خریداری شد. پس از آن عملیات احداث کارخانه از سال ۱۳۸۹ کلید خورد و نصب تجهیزات و ماشین‌آلات هم که عمده آن‌ها آلمانی، سوئیسی، اتریشی و ایتالیایی هستند از فروردین ۱۳۹۰ شروع شد. این مجموعه در نهایت با حضور وزیر صنعت وقت در سال ۱۳۹۱ به بهره‌برداری رسید.

از شرکت‌های ایتالیایی خریداری شد که ظرفیت تولید سیصد تن نخ ۲،۲۸ تا ۲،۳۴ را دارند. علاوه بر همه این‌ها آخرین مجموعه صنعتی که رضا حمیدی در گروه مشهد راه‌اندازی کرد؛ کارخانه تولید حوله یاس سپید با سرمایه‌گذاری ۴۸۰ میلیارد ریال در مرداد ۱۳۹۶ یعنی دو سال پیش بود. در این مجموعه که بزرگ‌ترین واحد تولید حوله ایران است در حال حاضر ۳۰۰ نفر مشغول به کار هستند.

رضا حمیدی در طول ۴ دهه مدیریت مجموعه‌های صنعتی و هلدینگ مشهد، موفقیت‌های بسیاری کسب کرده است که از آن جمله می‌توان به سرمایه‌گذار برگزیده کشور در سال ۱۳۸۴ (وزارت صنایع و معادن)، پیشکسوت صنعتی نمونه در سال ۱۳۸۵، نیکوکار نمونه در سال ۱۳۸۳ و دریافت لوح از رئیس‌جمهور و کارآفرین برتر کشور اشاره کرد. رضا حمیدی در آستانه ۸۰ سالگی همچنان فعال است و علاوه بر مدیریت مجموعه‌های صنعتی گروه مشهد دستی نیز در امور خیریه دارد و یکی از اعضای فعال و اصلی بنیاد خیریه همدم (کودکان کم‌توان ذهنی) در مشهد محسوب می‌شود.

شرکت صنایع غذایی

رضا حمیدی در کنار راه‌اندازی مجموعه‌های تولید فرش ماشینی، واحد نساجی و ریسندگی، رنگ‌رزی و تولید محصولات چرمی در سال ۱۳۸۷ وارد صنایع غذایی شد و شرکت گندم دشت مشهد را تأسیس و واحد تولید نان صنعتی و شیرینی و کیک را در سال ۱۳۹۱ افتتاح کرد. این

گردشگری، صنعتی که در سیاست های اقتصادی ایران جایی ندارد

می شود که دستگاه های ذیربط و ذینقش، آن طور که شایسته است، قائل به گردشگری به عنوان موتور محرک اقتصاد کشور نیستند و با وجود انعکاس نسبی خط مشی گذاری های توسعه گردشگری ایران در اسناد بالادستی، به دلیل اتخاذ سیاست ها و رویه های اجرایی نادرست و برخی تنگناهای اجتماعی و اقتصادی، تاکنون موجبات توسعه پایدار و مطلوب گردشگری فراهم نیامده است. ضعف زیرساخت های عمومی و خاص گردشگری، محدود بودن تعداد اقامتگاه های گردشگری، وضعیت نامناسب جاده ها، پایین بودن کیفیت خودروهای داخلی، افزایش آمار تلفات رانندگی و احساس ناامنی و ترس از سفر از این طریق، سیستم ناکارآمد و بسیار محدود خطوط حمل و نقل به ویژه ریلی و هوایی و گران بودن سفر از این طریق، بالا بودن هزینه اقامت در هتل ها و اقامتگاه های مربوط، پندارهای نادرست جامعه در مورد گردشگران، عدم تبلیغ مناسب در زمینه جاذبه های سیاحتی ایران، وضعیت نامناسب خدمات اولیه گردشگری (از جمله سرویس های بهداشتی و اسکان موقت) کیفیت ضعیف خدمات گردشگری به خصوص در سطح گردشگری بین المللی و آموزش ناکارآمد نیروی انسانی، عدم ثبات ساختاری و مدیریتی، تعدد دستگاه ها و تداخل وظایف و اختیارات در حوزه مذکور از جمله چالش ها و موانع رونق گردشگری در کشور هستند. به نظر می رسد عدم توفیق این صنعت، تا حد زیادی ناشی از نبود نگاه دقیق به گردشگر و پدیده گردشگری مبتنی بر اهداف و آرمان های کشور است.

به نظر می رسد صنعت گردشگری ایران، علیرغم غنای کشور از منظر ظرفیت ها و جاذبه های گردشگری فرهنگی تاریخی و طبیعی، در مقایسه با روند رو به رشد جهانی گردشگری و رقبای منطقه ای خود، توسعه چندانی نداشته است. بهره وری و استفاده بهینه از ظرفیت های گردشگری کشور، سیاستگذاری و برنامه ریزی های راهبردی و کلان کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت را می طلبد. همچنین به اعتقاد کارشناسان گردشگری می تواند صنعتی باشد که جایگزین صنعت نفت شود آن هم در شرایطی که تحریم های اقتصادی همیشه مشکلات بسیاری را برای درآمدهای نفتی ایران ایجاد کرده است. علاوه بر این وابستگی شدید اقتصاد ایران به نفت، باعث شده تا استفاده از منابع سرشار محیطی و بهره گیری از پشتوانه تاریخی تمدنی و فرهنگی چند هزار ساله ایران مربوط به صنعت گردشگری مورد غفلت واقع شود. با توجه به اتکای بیش از حد اقتصاد ایران به صادرات نفت خام و آسیب پذیری فراوان آن در اثر تغییرات قیمت نفت و سایر شوک های اقتصادی، توسعه صنعت گردشگری با توجه به اهمیت اقتصادی این صنعت (که پیش از این مورد اشاره قرار گرفت) تا حد زیادی میتواند این آسیب پذیری را کاهش دهد. با توجه به ایجاد وزارت میراث فرهنگی و گردشگری کارشناسان امیدوارم نگاه جدیدی به صنعت گردشگری شکل بگیرد؛ نگاهی که البته باید مبتنی بر توسعه پایدار و حفظ محیط زیست و آثار به جای مانده از تاریخ، تمدن و زیست فرهنگی و مردم شناسانه ایران باشد.

ه نظر می رسد صنعت گردشگری ایران، علیرغم غنای کشور از منظر ظرفیت ها و جاذبه های گردشگری فرهنگی تاریخی و طبیعی، در مقایسه با روند رو به رشد جهانی گردشگری و رقبای منطقه ای خود، توسعه چندانی نداشته است.

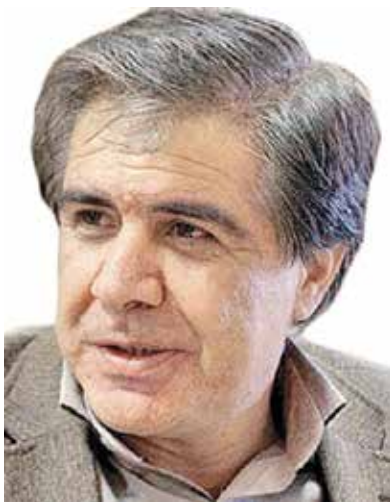
سفر و گردشگری به عنوان یکی از بزرگترین بخش های اقتصادی جهان، موتور محرک توسعه (صادرات نامرئی) بوده و ضمن اشتغال زایی و توزیع ثروت، در تمام نقاط جهان رفاه و کامیابی را به ارمغان می آورد. براساس گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری (۲۰۱۹) در سال ۲۰۱۸، این بخش، ۱۰/۴ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان و ۳۱۹ میلیون شغل، یا به عبارتی، ۱۰ درصد از کل اشتغال جهانی را رقم زده است.

در همین سال، سفرهای تفریحی بخش عمده ای از بازار گردشگری، یعنی ۷۸/۵ درصد از کل سفرها را شکل داده اند و در مقابل، تنها ۲۱/۵ درصد از این بازار سهم سفرهای تجاری (کسب و کار) بوده است. به طور کلی، بخش گردشگری ۶/۵ درصد از کل صادرات جهانی و ۲۷/۲ درصد از صادرات جهانی خدمات را از آن خود کرده است. در این میان، گردشگری داخلی که ۷۱/۲ درصد از کل مخارج گردشگری در سال ۲۰۱۸ را شکل داده و قویترین رشد را در کشورهای در حال توسعه تجربه کرده است.

البته در کشور ما با وجود پتانسیل های بسیار بالا گردشگری هنوز به عنوان یکی از پیشران های اقتصادی شناخته نمی شود و از متون اسناد بالادستی به ویژه سیاست های کلی ابلاغی و احکام قانونی چنین برداشت

چرا فضای کسب و کار در ایران نامناسب است؟

علی دینی تر کمانی استاد دانشگاه کیفیت نازل نظام اداری و بروکراسی ناکارآمد حاکم بر آن را مصداق عینی فضای نامناسب کسب و کار دانست و گفت: «زمانیکه شما با قوانین قدیمی، زائد و ناکارآمد روبرو باشید، که بعضاً نیز بایکدیگر متناقض یا موازی هستند و یا اینکه با انواع کاغذبازی‌های پیچیده مواجه شوید که هیچ منفعتی ندارد و تنها وقت فعالین اقتصادی را می‌گیرد، معلوم است که نباید انتظار داشته باشید، رتبه خوبی در زمینه بهبود و تسهیل فضای کسب و کار داشته باشید.»

در جدیدترین گزارش شاخص سهولت انجام کسب و کار ۲۰۲۰ که توسط بانک جهانی منتشر شد، ایران در رتبه ۱۲۷ ام در بین ۱۹۰ کشور جهان قرار گرفت.

در گزارش امسال، امتیاز ایران در این شاخص در مقایسه با سال گذشته با ۰.۱ واحد کاهش از ۵۸.۶ به ۵۸.۵ «از ۱۰ امتیاز ممکن» کاهش یافته است. شاخص سهولت کسب و کار، یکی از شاخص‌های بین‌المللی است که بر اساس آن، بانک جهانی، سالانه ۱۹۰ کشور جهان را با ۱۰ شاخص «شروع کسب و کار»، «اخذ مجوز ساخت و ساز»، «ثبت مالکیت»، «اخذ مالیات»، «تجارت فرامرزی»، «دسترسی به برق»، «اخذ اعتبار»، «ورشکستگی و پرداخت دیون»، «حمایت از سهامداران خرد» و «اجرای قراردادها» مورد ارزیابی قرار داده و طبق امتیازات مکتسبه، کشورها را رتبه‌بندی می‌کند.

در این زمینه اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور در مورد برنامه‌های دولت برای بهبود فضای کسب و کار می‌گوید: «پیگیری‌ها برای مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار باید به سمتی رود که یک پنجره واحد طراحی و مردم بتوانند همه فرایندهای ایجاد کسب و کار را به آسانی و از طریق این پنجره واحد پیگیری کنند.»

وی با بیان اینکه اقتصاد ایران از مشکلاتی نظیر رانت و انحصار رنج می‌برد، افزود: «اگرچه اقتصاد کشور با اشکالات ساختاری و اساسی روبروست، اما نباید به بهانه وجود این اشکالات، برخی اصلاحات ضروری نظیر مقررات زدایی و حذف فرایندهای دست و پاگیر در محیط کسب و کار را به تعویق بیندازیم و این اصلاحات را به اجرای برنامه‌های بلندمدت نظیر اصلاح ساختارهای اقتصادی کشور موکول کنیم.»

جهانگیری با تأکید بر اهمیت فعالیت هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار، خاطر نشان کرد: «با وجود اینکه این هیئت از اختیارات لازم برای حذف مقررات غیر ضروری برخوردار است، اما همچنان شاهد ایجاد مقررات جدید از سوی دستگاه‌های اجرایی هستیم که لازم است برای جلوگیری از این اتفاق، هیئت مقررات زدایی فعال‌تر شود و مقررات جدیدی که از سوی دستگاه‌های اجرایی وضع می‌شوند را مورد بررسی قرار دهد تا در صورت مغایرت با برنامه تسهیل فضای کسب و کار، نسبت به لغو مجوزها اقدام کند.»

کاهش می‌یابد و هم هزینه‌های معاملات نیز با افزایش روبرو می‌شود، به بیان دیگر از یک طرف هزینه تولید زیاد شده و از دیگر سو نیز بهره‌وری سرمایه به میزان بسیاری با افت همراه می‌شود.»

این کارشناس مسائل اقتصادی با اشاره به اینکه در فضای نامساعد کسب و کار، سرمایه‌گذاری‌های مولد اقتصادی نیز به حداقل خود می‌رسد، گفت: «در فضایی که موانع بسیار زیادی بر سر راه فعالیت‌های مولد اقتصادی وجود دارد، به جای اینکه این عوامل مزاحم از سر راه برداشته شود، این معضلات روز به روز بیشتر می‌شود، نتیجه نیز افزایش شکل‌گیری فعالیت‌های غیر مولد در عرصه اقتصاد است.»

بروکراسی ناکارآمد: مصداق عینی فضای نامناسب کسب و کار

دینی تر کمانی کیفیت نازل نظام اداری و بروکراسی ناکارآمد حاکم بر آن را مصداق عینی فضای نامناسب کسب و کار دانست و اضافه کرد: «زمانیکه شما با قوانین قدیمی، زائد و ناکارآمد روبرو باشید، که بعضاً نیز بایکدیگر متناقض یا

در فضای نامساعد کسب و کار، سرمایه‌گذاری‌ها به حداقل می‌رسد

علی دینی تر کمانی استاد دانشگاه در گفتگو با فرار و با بیان اینکه رتبه جهانی ایران در زمینه فضای کسب و کار طی سال‌هایی با چند پله صعود همراه بوده و در سال‌هایی نیز چند رده نیز نزول کرده، اظهار داشت: «ما آن چیزی که مهم قلمداد می‌شود، این است که همواره رتبه ایران در این رابطه پایین بوده و به هیچ عنوان وضعیت فضای کسب و کار در کشورمان مناسب نیست.»

وی افزود: «با توجه به این موضوع هم میزان سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در اقتصاد ایران

موازی هستند و یا اینکه با انواع کاغذبازی‌های بیهوده مواجه شوید که هیچ منفعتی ندارد و تنها وقت فعالین اقتصادی را می‌گیرد، معلوم است که نباید انتظار داشته باشید، رتبه خوبی در زمینه بهبود و تسهیل فضای کسب و کار داشته باشید.»

وی ادامه داد: «در ساختار دولت سازمان‌هایی وجود دارند که موازی یکدیگرند و فرد برای فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی که می‌خواهد انجام دهد، باید از این نهادها مجوزهای گوناگونی را بگیرد، در صورتیکه اگر واقعا، قصد داریم فضای کسب و کار را مناسب‌سازی کنیم، باید این مجوز گرفتن‌ها به حداقل خود برسد و کوتاه‌ترین مسیر برای یک فردی که می‌خواهد یک فعالیت مولد اقتصادی را ایجاد کند، طراحی و اجرا شود.»

این استاد دانشگاه عدم ثبات قوانین را یکی دیگر از متغیرهایی بر شمرده که بر سر راه بهبود فضای کسب و کار قرار دارد و یادآور شد: «در فضایی که دستورالعمل‌ها و مقررات به صورت پی‌درپی با تغییر همراه می‌شوند، این امر قدرت تصمیم‌گیری را از بخش خصوصی می‌گیرد، چون در سایه ثبات است که می‌تواند تصمیم‌گیری کرد و برای طولانی‌برنامه‌ریزی را در دستور کار خود قرار داد.»

استادیار موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی بیان داشت: «طول کشیدن فرآیند اخذ مجوزهای گوناگون نیز که فعال اقتصادی با آن دست و پنجه نرم می‌کند نیز از جمله معضلاتی است که برای بهبود فضای کسب و کار باید در دستور کار تصمیم‌سازان قرار بگیرد، چرا که اگر در چنین مواردی هزینه سرمایه‌گذاری بسیار بالا می‌رود و در مقابل آن نیز بهره‌وری سرمایه با کاهش روبرو می‌شود.»

ثبات مدیریت از لازمه‌های بهبود فضای کسب و کار است

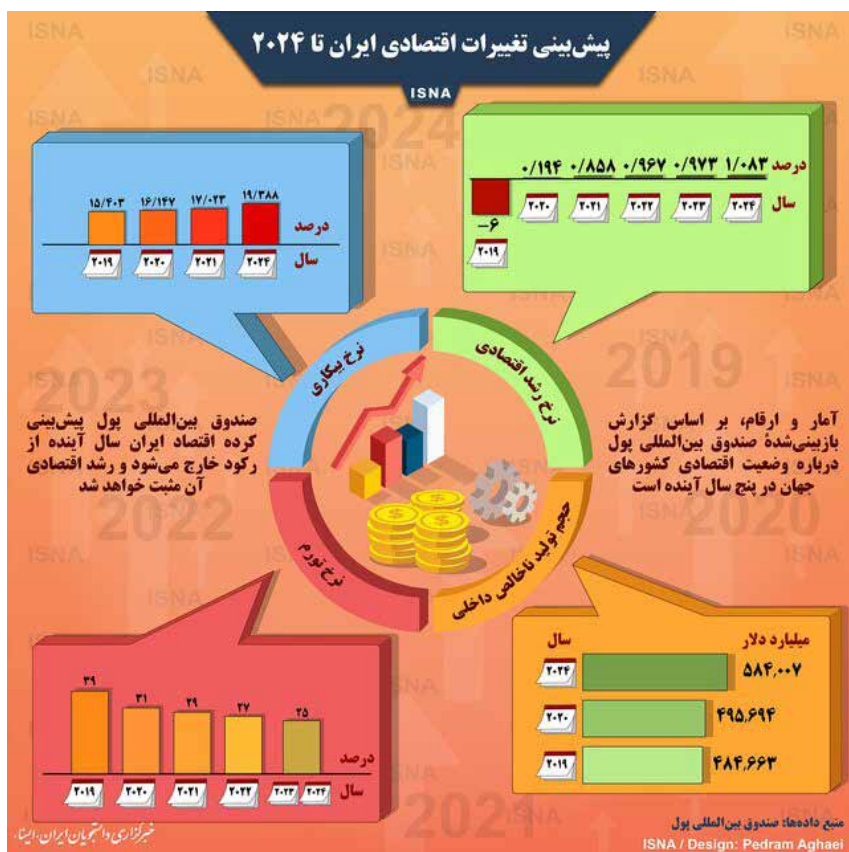
دینی تر کمانی تغییر مدیران به صورت اتوبوسی را در عدم بهبود فضای کسب و کار بسیار مهم قلمداد کرد و گفت: «تقریبا در کشور در رده‌های میانی یا حتی وزرا کمتر ثبات مدیریت وجود دارد و با هر تغییر هر رئیس جمهور، وزیر، استاندار و یا رئیس سازمان، مدیران زیر مجموعه بلافاصله از صدر تا ذیل تغییر می‌کنند و در چنین صورتی نیز نمی‌توان بهبود فضای کسب و کار را طلب کرد.»

وی انجام آزمون و خطاهای بسیار را یک معضل برای فضای کسب و کار کشور دانست و افزود: «شمانگاه کنید، در حال حاضر دولت و

مجلس به دنبال آن هستند که وزارت صنعت، معدن و تجارت را از یکدیگر جدا کنند، این در حالیست که از ابتدای دهه ۶۰ تا کنون ۶ باری می‌شود که این سه بخش ادغام یا انتزاع شده‌اند، یعنی به طور متوسط هر ۶.۵ سال یکبار این امر انجام شده است.»

این کارشناس مسائل اقتصادی بیان داشت: «هر دولتی که بر سر کار آمده در مورد دوزارخانه صنایع و معادن و بازرگانی یک تصمیمی گرفته، حالانیز بعد از ۶، ۷ سال که این دو بخش با هم ادغام شدند، حال می‌خواهند آن‌ها را از هم جدا کنند، این در حالیست که مشکل در ساختار نیست.»

دینی تر کمانی اضافه کرد: «از لحاظ تئوریک این ادغام امر درستی بود که انجام شد و به عنوان مثال در کشور ژاپن نیز چنین ساختاری وجود دارد، بنابراین به اعتقاد بنده باید ساختار فعلی حفظ شود، چرا که انتزاع دوباره این وزارتخانه پاک کردن صورت مسئله است، این در حالیست که باید با یک برنامه‌ریزی درست و اصولی و اعمال مدیریت درست، این وزارتخانه را در مسیر صحیح خود قرار داد تا اهداف اولیه و تعیین شده برای وزارت صمت اجرایی و در عمل محقق شود.»

شمارش معکوس برای پیوستن ایران به اوراسیا

اتحادیه اقتصادی اوراسیا چند سال اخیر توسط ۵ کشور روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، بلاروس و ارمنستان تأسیس شد، این اتحادیه حدود ۷۵۰ میلیارد دلار در سال مبادلات تجاری دارد. با توجه به بازار حدود ۱۹۰ میلیون نفری، عضویت در این اتحادیه برای مبادلات تجاری فرصت مناسبی به شمار می‌رود.

اتحادیه اقتصادی اوراسیا چند سال اخیر توسط ۵ کشور روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، بلاروس و ارمنستان تأسیس شد، این اتحادیه حدود ۷۵۰ میلیارد دلار در سال مبادلات تجاری دارد. با توجه به بازار حدود ۱۹۰ میلیون نفری، عضویت در این اتحادیه برای مبادلات تجاری فرصت مناسبی به شمار می‌رود.

نیازهای کشورهای عضو در داخل خودشان قابل تأمین است، باید از این امتیاز ویژه بهره ببرد. پیش از این او خبر داده بود پیشنهاد اتاق ایران برای تشکیل اتاق بازرگانی اوراسیا مورد موافقت قرار گرفته است و در آینده‌ای نزدیک این اتاق تشکیل خواهد شد.

جزئیات تجارت ترجیحی ایران و اوراسیا

قائم مقام وزیر در امور بازرگانی بیان داشت: موافقتنامه ترتیبات تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان ماه امسال اجرایی می‌شود.

حسین مدرس خیابانی در گفت‌وگو با فارس در مورد پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا گفت: در گام اول هدف ما اجرایی کردن تفاهم‌نامه تعرفه تجارت ترجیحی است و در مراحل بعد به دنبال پیوستن به این اتحادیه هستیم.

قائم مقام وزیر در امور بازرگانی بیان داشت: موافقتنامه موقت ترتیبات منطقه آزاد تجاری بین ایران و اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان ماه امسال اجرایی می‌شود.

وی افزود: این موافقتنامه شامل ۸۶۲ قلم کالا است که ۵۰۲ قلم از آن ترجیحات اعطایی اوراسیا به ایران است و ۳۶۰ قلم هم ترجیحات اعطایی ما به اتحادیه اوراسیا است.

مدرس خیابانی اظهار داشت: پس از یک سال اجرای موافقتنامه، مذاکرات تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اوراسیا شروع خواهد شد و ظرف ۳ سال باید موافقتنامه تجارت آزاد را مذاکره و امضا کنیم.

وی بیان داشت: کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا شامل روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان است.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران نیز گفت: با اجرای موافقتنامه ترتیبات تجارت ترجیحی بین ایران و اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان، ایران باید ظرف سه سال عضو اتحادیه اوراسیا شود.

حمید زادبوم ادامه داد: موافقتنامه موقت ترتیبات منطقه آزاد تجاری اوراسیا در تاریخ ۶ شهریور امسال توسط سفیر ایران به دبیرخانه اوراسیا تحویل شد.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران بیان داشت: لذا ظرف دو ماه از اعلام رسمی ایران به دبیرخانه باید این موافقتنامه به مرحله اجرا می‌رسید که بر این اساس موافقتنامه ترتیبات تجارت آزاد بین ایران و

موفقیت اتحادیه اوراسیا در گرو تقویت همگرایی در حوزه حمل و نقل است

تجارت ترجیحی ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان کلید می‌خورد و در ۲۰ روز دیگر فرآیند عملیاتی برای پیوستن ایران به این اتحادیه آغاز می‌شود.

حسن روحانی پس از پایان اجلاس سران اتحادیه اوراسیا، اعلام کرد که موافقتنامه ترتیبات تجارت ترجیحی بین ایران و اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان امسال اجرایی می‌شود؛ بر این اساس ایران باید ظرف سه سال عضو اتحادیه اوراسیا شود.

فعالان اقتصادی بر این باورند با توجه به تنوع بازار و تنوع منابع موجود در کشورهای عضو این اتحادیه پیوستن به آن یک فرصت قابل توجه برای اقتصاد ایران ایجاد می‌کند و می‌توان از این طریق بخشی از اثر تحریم‌ها را جبران کرد.

غلامحسین شافعی، رئیس اتاق ایران سوم

مهرماه در دیدار با رئیس شورای تجاری اتحادیه اوراسیا، پیوستن ایران به این اتحادیه را به منزله فرصتی نو در مناسبات ایران و اتحادیه اوراسیا دانست و خاطر نشان کرد: اوراسیا می‌تواند زمینه همکاری با منطقه هندوچین و شرق را فراهم کند و با توجه به اینکه بیش از ۶۵ درصد از

شرق آسیا شد.

سر کیسیان استفاده از ظرفیت های ایران در زمینه ترانزیت و استفاده از ظرفیت ایران برای مبادلات تجاری کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا با هند و پاکستان و جنوب شرق آسیا را بسیار حائز اهمیت برشمرد و آن را یکی از فاکتورهای مهم توسعه تجارت اوراسیا و به تبع آن همگرایی اقتصادی کشورهای منطقه و خارج دور دانست.

تاریخچه اتحادیه اوراسیا

قرارداد تشکیل اولیه اتحادیه اقتصادی اوراسیا در ۲۹ مه ۲۰۱۴ میان کشورهای روسیه، بلاروس و قزاقستان منعقد و جایگزین اتحادیه گمرکی اوراسیا شد و سپس کشورهای ارمنستان و قرقیزستان نیز به عضویت آن درآمدند.

این اتحادیه کار خود را به طور رسمی از اول ژانویه ۲۰۱۵ آغاز کرد. کشورهای عضو اوراسیا هم اکنون ۲۰ میلیون کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۱۸۳ میلیون نفر جمعیت دارند که ۵.۲ درصد جمعیت جهان است. در روز اجرای این توافق نامه ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه اعلام کرد: امروز ما یک مرکز رشد اقتصادی قدرتمند و جذاب ایجاد کرده ایم، یک بازار منطقه ای که بیش از ۱۸۰ میلیون نفر را به هم مرتبط می کند.

در باره اهداف این اتحادیه اقتصادی می توان به تسهیل تجارت، ایجاد بازار مشترک در حوزه کشورهای مستقل هم سود عضو، حذف تدریجی قوانین گمرکی در داخل اتحادیه، برقراری تعرفه

اتحادیه اوراسیا از ۵ آبان ماه ۹۸ اجرایی می شود. زادبوم گفت: این موافقتنامه شامل ۸۶۲ قلم کالا است که ۳۶۰ قلم ترجیحات اعطایی ما به اوراسیا و ۵۰۲ قلم هم ترجیحات اعطایی اوراسیا به ایران است.

وی اظهار داشت: موافقتنامه موقت ترتیبات منطقه آزاد تجاری اوراسیا از ۵ آبان ماه ۹۸ به مدت یک سال اجرایی شود و بعد از گذشت یکسال، مذاکرات تجارت آزاد شروع می شود که ظرف سه سال باید منجر به موافقتنامه تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اوراسیا شود.

ایران؛ پل ارتباطی اوراسیا-خاورمیانه

موقعیت جغرافیایی ایران می تواند اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا را به آب های گرم خلیج فارس و به منطقه خاورمیانه متصل کند. اگر شرایط زیرساخت های ترانزیتی ایران بهبود یابد می توان بر درآمدزایی از این طریق حساب ویژه ای باز کرد و از این لحاظ عضویت در این اتحادیه می تواند درآمد سرشاری را نصیب ایران کند.

تشکیل نخستین کارگروه ترانزیت کالا

مذاکرات گمرکی ایران با اتحادیه اوراسیا برای افزایش همکاری های متقابل ۵ مهر ماه منجر به تشکیل نخستین کارگروه ترانزیت کالا میان ایران و اتحادیه اوراسیا شد. تیگران سرکیسیان رئیس هیئت اتحادیه اقتصادی اوراسیا خواهان تشکیل کارگروهی برای بهره مندی کشورهای عضو اوراسیا از ظرفیت های ایران برای ترانزیت و مبادله کالا با هند، پاکستان و کشورهای جنوب

جدول ۱- تصویری از تولید و تجارت کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال ۲۰۱۸

نام کشور	جمعیت (میلیون نفر)	GDP (میلیارد دلار)	نرخ تورم (درصد)	نرخ بیکاری (درصد)	صادرات به جهان (میلیارد دلار)	واردات از جهان (میلیارد دلار)	صادرات به ایران (میلیون دلار)	واردات از ایران (میلیون دلار)	تراز تجاری با ایران (میلیون دلار)
روسیه	۱۴۴	۱۶۳۰.۷	۲.۹	۴.۸	۴۴۹.۳	۲۳۸.۲	۱۲۰.۷۸	۵۳۳.۱	۶۷۵
بلاروس	۹.۵	۵۹.۶	۴.۹	۰.۸	۲۳.۵	۲۸.۲	۳۲.۶	۱۲.۶	۲۰
قزاقستان	۱۸.۵	۱۷۰.۵	۶.۰	۵.۰	۶۱.۰	۳۲.۵	۴۲۶.۸	۸۹.۵	۳۳۷
ارمنستان	۳	۱۲.۴	۲.۵	۱۸.۱	۲.۴	۴.۸	۹۴.۲	۲۶۹.۳	-۱۷۵
قرقیزستان	۶.۴	۸.۱	۱.۵	۶.۸	۱.۷	۴.۸	۱۳.۹	۱۳.۷	-۰.۲
جمع کل	۱۸۱.۳	۱۸۸۱.۳	-	-	۵۴۷.۸	۳۱۸.۵	۱۷۷۵.۳	۹۱۸.۲	۸۵۷

خارجی مشترک در میان کشورهای عضو و هماهنگ‌سازی تشریفات گمرکی اشاره کرد. سال ۹۵ بود که دولت یازدهم به همسایگان شمالی خود که اتحادیه اقتصادی اوراسیا را تشکیل دادند پیشنهاد داد تا تهران نیز به جمع آنها بپیوندد، پیشنهادی که به واسطه جایگاه ایران در منطقه با استقبال آنها مواجه شد و پس از دو سال مذاکره فشرده و ارزیابی کم و کیف اقلام و میزان تعرفه‌های ترجیحی بین این کشورها، سرانجام اردیبهشت ماه سال گذشته به ثمر نشست.

با پیوستن ایران به این اتحادیه، کشورهای روسیه، ارمنستان، قزاقستان، بلاروس و قرقیزستان با ایران بر سر واردات صدها کالا از ایران با تعرفه‌های ترجیحی یا بعضاً صفر به توافق رسیدند و این مساله فرصتی تازه برای صادرکنندگان کشورمان جهت توسعه بازار و رشد صادرات غیرنفتی ایران فراهم کرده است. به گفته حسن روحانی رئیس‌جمهور این اولین بار در جمهوری اسلامی ایران است که وارد یک اتحادیه اقتصادی منطقه‌ای می‌شویم؛ البته سازمان آکورا قبل از انقلاب داشتیم و بعد از انقلاب به شکل دیگری تغییر کرده، اما این اتحادیه اولین اتحادیه‌ای است که وارد آن می‌شویم و از لحاظ اقتصادی مخصوصاً در این شرایط، بسیار مهم است.

مزیت‌های ورود به اتحادیه اوراسیا

ایران در آبان ماه امسال به اتحادیه اوراسیا ملحق خواهد شد. فرصت ژئواکونومیک ورود به اتحادیه اوراسیا (EAEU) چیست؟ (EAEU) یا اتحادیه اقتصادی اوراسیا با هدف بهبود سطح زندگی و توسعه پایدار کشورهای عضو (روسیه، بلاروس، قزاقستان، ارمنستان و قرقیزستان) در سال ۲۰۱۴ تأسیس شد. یکی از ویژگی‌های ملموس که در مدل اتحادیه اوراسیا مورد نظر است صفر شدن تعرفه گمرکی در بین اعضا است.

پیگیری موضوع پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا از سال ۹۷ آغاز شد و بیشتر کاهش تعرفه گمرکی برای حدود ۸۶۰ قلم کالا مدنظر قرار داشت اما با پیگیری‌ها و اقدامات مستمر دولت در تیر ماه سال جاری مصوبه مربوطه از طریق مجلس به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد تا در آبان ماه سال ۱۳۹۸ این روند عملیاتی شده و عملاً فعالیت‌های اجرایی مرتبط با توافقنامه آغاز شود.

بدر نظر گرفتن جمعیت حدود ۱۸۰ میلیون

نفری کشورهای اتحادیه اوراسیا و حجم تجارت کشورهای عضو و میزان واردات حدود ۳۱۵ میلیارد دلاری آنها از کشورهای جهان به وجود آمدن شرایط موجود می‌تواند فرصت بسیار مغتنمی برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و صادراتی برای کشورمان باشد.

بر اساس اهداف مشخص شده بر نامه‌های پیش‌رو، پس از مرحله کاهش تعرفه‌های تجاری و گذشت یک سال از آن، مذاکرات لازم برای امضای قرارداد تجارت آزاد میان ایران و این اتحادیه آغاز می‌شود و بدیهی است این مهم زمینه‌ساز فرآیند ورود ایران به اتحادیه اوراسیا در پروسه زمانی حداکثر ۱۰ ساله خواهد بود و پس از موفقیت در مذاکرات و طی نمودن شرایط مورد نظر اتحادیه در خصوص تجارت آزاد با کشورهای عضو، اجرایی خواهد شد.

بدر نظر گرفتن جمعیت حدود ۱۸۰ میلیون نفری کشورهای اتحادیه اوراسیا و حجم تجارت کشورهای عضو و میزان واردات حدود ۳۱۵ میلیارد دلاری آنها از کشورهای جهان به وجود آمدن شرایط موجود می‌تواند فرصت بسیار مغتنمی برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و صادراتی برای کشورمان باشد.

برابر آمارهای موجود در سال گذشته میلادی حجم صادرات ایران به پنج کشور اتحادیه حدود ۹۲۰ میلیون دلار بوده و در مقابل واردات ایران از این کشورها حدود ۱۰۷ میلیارد دلار بوده و در میان کشورهای فوق بیشترین واردات از روسیه با رقمی حدود ۱،۲۰۰ میلیون دلار و کمترین آن مربوط به قرقیزستان با حدود ۱۴ میلیون دلار است.

بیشترین صادرات نیز حدود ۵۳۰ میلیون دلار به روسیه بوده و کمترین میزان صادرات در حدود ۱۳ میلیون دلار مربوط به کشور بلاروس بوده است.

فرصتی جدید برای اقتصاد ناپایدار ایران

طبیعی است، رسیدن به شرایط کامل جهت انجام تجارت آزاد با اعضای اتحادیه مستلزم حصول نتایج بسیاری است که لازم است مجموعه دولت و بخش خصوصی به اتفاق این موضوع را با جدیت پیگیری و با همکاری مشترک راه‌برای توسعه فعالیت‌های تولیدی، اقتصادی و صادراتی کشور هموار نمایند.

در این میان لازم است پارلمان بخش خصوصی نیز با برگزاری همایش و سمینارهای تخصصی با تشریح شرایط استراتژیک به وجود آمده نسبت به ایجاد آمادگی برای تجار و بازرگانان و صنعتگران و تولیدکنندگان بستر سازی نماید و با انجام مطالعات محیطی، اجتماعی و اقتصادی در کشورهای عضو تبیین و به کارگیری یک برنامه هدفمند از این منطقه ژئواکونومیک و شرایط خاص به وجود آمده نهایت بهره‌رایی برد.

منطقه اوراسیا و کشورهای حاضر در این منطقه همواره در قلب تحولات ژئوپلیتیک قرار داشته‌اند و از این رو اعضای می‌توانند با بهره‌گیری از فرصت به وجود آمده به دور از راه‌روشن ژئوپلیتیک بلکه از طریق همکاری‌های اقتصادی و تجاری و ژئواکونومیک که در دنیای امروزی یکی از روش‌های کاربردی در سیاست‌ها و استراتژی‌های کلان است به توسعه اهداف و قدرت منطقه‌ای خود بیافزایند.

این مدل به کشورها این امکان را می‌دهد تا با تأثیر بین‌المللی اقتصاد ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی خود را استحکام بخشند.

هدف اصلی مؤسسان اتحادیه اوراسیا ایجاد یک سازمان بین‌المللی با هدف یکپارچگی اقتصادی منطقه‌ای است که البته باید شخصیت حقوقی و بین‌المللی نیز پیدا کند تا بتواند یک بازیگر معنی‌دار در معماری و ساختار اقتصادی جهان باشد و فضاهای نوینی را برای همکاری مشترک بین اعضا با یکدیگر و حتی بین اعضا با سایر کشورها فراهم آورد.

روند عضوگیری اتحادیه نشان از آن دارد که در آینده نه‌چندان دور تعداد اعضا و داوطلبان عضویت در این اتحادیه به لحاظ بازار جذاب این منطقه بیشتر خواهد شد و پیوستن ایران و عضویت در این اتحادیه نیز به عنوان عضو پرجمعیت و داشتن بازاری پرکشش و منابعی

سرشار، جذابیت زیادی برای اعضا دارد.

طبیعی است که با ورود به اتحادیه مزایای فراوانی نیز نصیب کشورمان خواهد شد. دسترسی اعضای اتحادیه به منابع و بازارهای یکدیگر از مزیت‌های اصلی این رویداد بزرگ و همگرایی بین‌المللی ایجاد خواهد شد و چنانچه برنامه‌ریزی مناسبی انجام شود و از این فرصت استراتژیک به دست آمده به نحو مطلوبی بهره‌گیری شود با در نظر گرفتن امکان حمل و نقل دریایی، ریلی، زمینی و هوایی موجود اعضا، امکان انجام تعاملات بازرگانی و اقتصادی گسترده خاصی ایجاد می‌شود و طبیعی است که با حذف شدن تعرفه‌های گمرکی میزان مطلوبیت اقتصادی کالاهای تولیدی اعضا نیز برای یکدیگر افزایش می‌یابد که امیدواریم دشمنی‌های غرب با کشورمان آسیبی به این توافقنامه وارد نکند.

روسیه به عنوان بزرگترین کشور اتحادیه اوراسیا و پرجمعیت‌ترین عضو با میزان حجم مبادلات گسترده با ایران نشان داده که مصمم به ادامه همکاری و حتی توسعه فعالیت‌ها در اکثر زمینه‌هاست و به نظر می‌رسد اعضا کوچکتر نیز به لحاظ منافع از تعامل با روسیه به دست می‌آورند خارج از چهار چوب تعیین شده آن حرکت ننمایند. بنابراین ضروری است این بار با برنامه‌ریزی و همکاری دولت و بخش خصوصی به نحو شایسته‌ای از فرصت استراتژیک به دست آمده بهره‌برداری شود.

یک شبانه روز در اقتصاد ایران چه می‌گذرد؟

این اعداد و ارقام مربوط به یک روز خاص (سه‌شنبه، ۱۱ تیر) است و لزوم تأثیر و تأدیر روزهای دیگر دقیقاً تکرار نمی‌شود. در مواردی که آمار خاص آن روز در دسترس نبوده، آمار روزانه از میانگین ماهانه و سالانه استخراج شده است.

سهم کلی سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی کشور

چقدر از توریست خارجی در آمد کسب کردیم؟

شمار گردشگران ورودی و درآمد ارزی سالیانه از آن پیش از انقلاب اسلامی
(۱۳۵۴-۱۳۳۱)

سال	تعداد گردشگران ورودی	درصد رشد نسبت به سال قبل	درآمد ارزی (دلار آمریکا)
۱۳۳۱	۵۳,۸۹۵	---	---
۱۳۳۲	۴۹,۶۹۰	-۷/۸	---
۱۳۳۳	۵۰,۷۴۰	۲/۱۱	---
۱۳۳۴	۵۰,۰۸۰	-۱/۳	---
۱۳۳۵	۶۲,۹۰۰	۰/۰۰۲	---
۱۳۳۶	۷۲,۱۶۰	۱۴/۷۲	---
۱۳۳۷	۵۲,۲۷۵	-۲۷/۵۵	---
۱۳۳۸	۴۴,۹۸۳	-۱۳/۹۴	---
۱۳۳۹	۵۴,۴۶۹	۲۱/۰۸	---
۱۳۴۰	۵۹,۲۰۰	۸/۶۸	---
۱۳۴۱	۷۴,۲۲۸	۲۵/۳۸	---
۱۳۴۲	۷۸,۳۷۵	۵/۵۸	---
۱۳۴۳	۱۲۸,۲۴۳	۶۳/۶۲	۲۱,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۴	۱۳۵,۹۸۴	۶/۰۳	۲۶,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۵	۱۹۶,۷۵۸	۴۴/۶۹	۲۳,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۶	۲۱۱,۸۲۴	۷/۶۵	۴۳,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۷	۲۹۸,۴۱۱	۴۰/۸۷	۳۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۸	۲۴۱,۱۹۸	-۱۹/۱۷	۴۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۴۹	۳۲۲,۶۲۲	۳۳/۷۵	۴۹,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۵۰	۳۵۰,۱۳۵	۸/۵۲	۵۶,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۵۱	۴۱۱,۵۰۶	۱۷/۵۲	۵۶,۵۰۰,۰۰۰
۱۳۵۲	۳۶۰,۵۱۴	-۱۲/۳۹	۵۹,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۵۳	۴۱۲,۷۰۲	۱۴/۴۷	۵۹,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۵۴	۵۸۸,۷۶۸	۴۲/۶۶	۱۳۴,۸۲۶,۹۵۰
۱۳۵۵	۶۵۷,۹۳۰	۱۱/۷۴	۱۷۲,۹۴۱,۱۸۰
۱۳۵۶	۶۷۸,۱۵۷	۳/۰۷	۱۷۶,۲۱۸,۳۴۷
۱۳۵۷	۵۰۲,۲۷۸	-۲۵/۹۳	۲۳۵,۱۷۵,۸۸۵

مأخذ: فیض بخش، ۱۳۵۵، برگرفته از نشریات آمار سازمان جلب سیاحان و وزارت اطلاعات و جهانگردی.

بررسی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد که پس از انقلاب اسلامی موضوع گردشگری متناسب با تحولات جهانی صنعت گردشگری به عنوان یکی از اشتغال‌زاترین و پرسودترین صنایع جهانی، مورد توجه خط‌مشی‌گذاران و برنامه‌ریزان نبوده است. هیچ‌وقت آن‌طور که باید و شاید روی گردشگری و درآمد از توریست در کشور کار نشده است. البته دولت‌ها همیشه آرزوی درآمدهای ارزی میلیون دلاری از توریست خارجی را داشته‌اند، اما در نهایت چند هزار دلار بیشتر نصیبشان نشده است. این در حالی است که کشورهای مختلف که حتی از نظر تاریخ و قدمت رتبه‌های پایین‌تری از ایران دارند اما درآمد بیشتری از توریست‌های خارجی به دست می‌آورند.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به وضعیت گردشگری قبل و بعد از انقلاب پرداخته است. براساس گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری (۲۰۱۹) در سال ۲۰۱۸، بخش سفر و گردشگری، ۱۰,۴ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان و ۳۱۹ میلیون شغل، یا به عبارتی، ۱۰ درصد از کل اشتغال جهانی را رقم زده است. در همین سال، سفرهای تفریحی بخش عمده‌ای از بازار گردشگری، یعنی ۷۸,۵ درصد از کل سفرها را شکل داده‌اند و در مقابل، تنها ۲۱,۵ درصد از این بازار سهم سفرهای تجاری (کسب و کار) بوده است. به‌طور کلی، بخش گردشگری ۶,۵ درصد از کل صادرات جهانی و ۲۷,۲ درصد از صادرات جهانی خدمات را از آن خود کرده است. در این

شمار گردشگران ورودی و درآمد ارزی سالیانه از آن
در طی گام اول انقلاب اسلامی (۱۳۵۸-۱۳۹۶)

سال	تعداد گردشگران ورودی	درآمد ارزی (دلار آمریکا)
۱۳۵۸	۱۴۷,۵۲۲	۶۴,۳۵۹,۷۴۸
۱۳۵۹	۱۵۳,۶۱۲	۶۱,۵۷۶,۳۷۱
۱۳۶۰	۱۶۷,۴۷۳	۷۱,۷۰۲,۰۹۶
۱۳۶۱	۶۸,۵۹۵	۲۶۶۰۸,۸۷۲
۱۳۶۲	۱۰۷,۴۷۲	۴۱,۹۵۲,۰۹۳
۱۳۶۳	۱۳۱,۳۰۸	۳۴,۵۶۲,۷۳۴
۱۳۶۴	۸۹,۴۲۵	۳۱,۷۹۸,۳۶۰
۱۳۶۵	۸۵,۸۰۱	۲۹,۲۶۳,۳۳۶
۱۳۶۶	۶۸,۴۲۶	۲۷,۸۸۴,۳۷۶
۱۳۶۷	۷۰,۷۴۰	۲۹,۴۳۷,۷۲۰
۱۳۶۸	۹۳,۹۵۳	۳۸,۴۱۸,۶۰۸
۱۳۶۹	۱۶۱,۹۵۴	۶۵,۱۹۰,۸۶۸
۱۳۷۰	۲۴۹,۱۰۳	۱۰۵,۵۳۳,۴۶۸
۱۳۷۱	۲۷۵,۶۷۲	۱۲۰,۴۸۹,۰۰۶
۱۳۷۲	۳۱۱,۲۴۳	۱۳۱,۱۳۳,۶۱۴
۱۳۷۳	۳۶۰,۶۵۸	۱۵۴,۶۲۷,۲۸۹
۱۳۷۴	۴۸۸,۹۰۸	۲۰۵,۱۲۴,۳۵۰
۱۳۷۵	۵۷۳,۴۴۹	۲۶۱,۳۲۸,۲۷۵
۱۳۷۶	۷۶۴,۰۹۲	۳۱۵,۷۲۹,۵۷۵
۱۳۷۷	۱,۰۰۷,۵۹۷	۴۷۷,۲۵۲,۴۱۶
۱۳۷۸	۱,۳۲۰,۹۰۵	۵۸۵,۶۹۲,۳۳۰
۱۳۷۹	۱,۳۴۱,۷۶۲	۶۷۰,۸۸۱,۰۰۰
۱۳۸۰	۱,۳۲۲,۵۴۲	۷۴۱,۷۷۸,۱۱۲
۱۳۸۱	۱,۳۱۱,۳۵۶	۷۳۰,۸۷۴,۳۲۱
۱۳۸۲	۱,۳۰۹,۷۸۲	۷۴۵,۴۷۸,۲۲۰
۱۳۸۳	۱,۳۸۷,۵۱۳	۸۹۷,۸۴۳,۴۹۰
۱۳۸۴	۱,۴۲۱,۳۷۹	۹۶۳,۷۸۴,۹۴۱
۱۳۸۵ (۲۰۰۶)	۳,۷۳۵	۱,۴۵۲
۱۳۸۶ (۲۰۰۷)	۲,۲۱۹	۱,۶۷۷
۱۳۸۷ (۲۰۰۸)	۲,۰۳۴	۱,۹۱۴
۱۳۸۸ (۲۰۰۹)	۳,۳۷۲	۲,۰۱۲
۱۳۸۹ (۲۰۱۰)	۲,۹۳۸	۲,۴۳۸
۱۳۹۰ (۲۰۱۱)	۳,۳۵۴	۲,۳۸۱
۱۳۹۱ (۲۰۱۲)	۳,۸۳۴	۱,۱۱۴
۱۳۹۲ (۲۰۱۳)	۴,۷۶۹	۳,۰۷۶
۱۳۹۳ (۲۰۱۴)	۴,۹۶۷	۳,۸۴۱
۱۳۹۴ (۲۰۱۵)	۵,۳۳۷	۳,۸۶۸
۱۳۹۵ (۲۰۱۶)	۴,۹۴۲	۳,۷۱۳
۱۳۹۶ (۲۰۱۷)	۴,۸۶۷	---
۱۳۹۷ (۲۰۱۸)	---	---

مأخذ: زمانی‌فراهانی، ۱۳۷۹، گزارش نکات برجسته گردشگری، ۲۰۱۸-۲۰۰۹.

* واحد تعداد گردشگران ورودی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۶: هزار نفر.

** واحد درآمد ارزی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵: میلیون دلار آمریکا.

*** تعداد ورودی‌های سال ۱۳۸۸: تخمینی به‌منزل از مسئولان حوزه گردشگری.

که مهم‌ترین آن‌ها برنامه‌های عمرانی اول تا پنجم توسعه هستند.

یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت در برنامه ریزی گردشگری در سال‌های قبل از انقلاب که در خلال برنامه عمرانی چهارم اتفاق افتاد، انعقاد قرارداد طرح جامع گردشگری ایران در سال ۱۳۵۰ بین سازمان برنامه و وقت و شرکت سوئسی توریست کنسولت بود، این قرارداد منتج به تدوین طرح جامع توسط گروهی از مشاورین خارجی و مبتنی بر گزینه‌های پیشنهادی برای توسعه گردشگری (رفاه اجتماعی، توسعه اقتصادی و ترکیبی از این دو) شد. بررسی مستندات این طرح تفصیلی و فراگیر که از جامعیت خاصی در مطالعات پایه و گردآوری اطلاعات برخوردار است؛ واقع‌گرایی نسبی برنامه ریزان در شناخت منابع و توصیه‌های سیاستی آن برای توسعه گردشگری کشور را نشان می‌دهد؛ چنانچه تصویر کاملی از منابعی که باید تجهیز شوند، ذخایر ارزی، تسهیلات مورد نیاز، مناطق قابل توسعه، طرح جامع فیزیکی بلندمدت و آثار اقتصادی و اجتماعی طرح را نیز مورد طرح و بحث قرار داده است.

علاوه بر این‌ها مطالعات دیگری نیز از طرف دفتر مطالعات سازمان جلب سیاحان به عمل آمد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: تشخیص و تعیین نیازمندی شهرهای مختلف نسبت به ایجاد تأسیساتی همچون هتل، متل، زائر سراه، پلاژهای نمونه، اقامتگاه جوانان، مهمانسراها، اردوگاه جهانگردی و چایخانه در مسیر راه‌ها که اکثریت آن‌ها در حد مطالعات مقدماتی باقی ماندند. در طی سال‌های برنامه عمرانی چهارم و پنجم که ساختار صنعت گردشگری کشور شکل می‌گیرد، برنامه ریزان اقتصادی کشور سرمایه‌گذاری‌های بسیاری در جهت ساخت هتل‌های بین‌المللی، مشارکت با شرکت‌های گردشگری خارجی، برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات ورزشی انجام داده و از آنجایی که چنین فعالیت‌هایی به‌خوبی از درآمدهای نفتی آن دوران تغذیه می‌شدند، مشکل قابل توجهی در جهت انجام آن‌ها وجود نداشته است.

* بعد از انقلاب چه شد؟

بررسی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد که پس از انقلاب اسلامی موضوع گردشگری متناسب با تحولات جهانی صنعت گردشگری به‌عنوان یکی از اشتغال‌زاترین و پرسودترین صنایع جهانی، مورد توجه خط‌مشی‌گذاران و برنامه ریزان بوده است و با وجود اینکه

میان، گردشگری داخلی که ۷۱٫۲ درصد از کل مخارج گردشگری در سال ۲۰۱۸ را شکل داده و قوی‌ترین رشد را در کشورهای در حال توسعه تجربه کرده، فرصت‌های بی‌شماری را به واسطه توسعه فراگیر و منافع اقتصادی منطقه‌ای و خلق غرور و مباهات ملی برای مقصدهای گردشگری به ارمغان آورده است.

* وضعیت گردشگری قبل از انقلاب

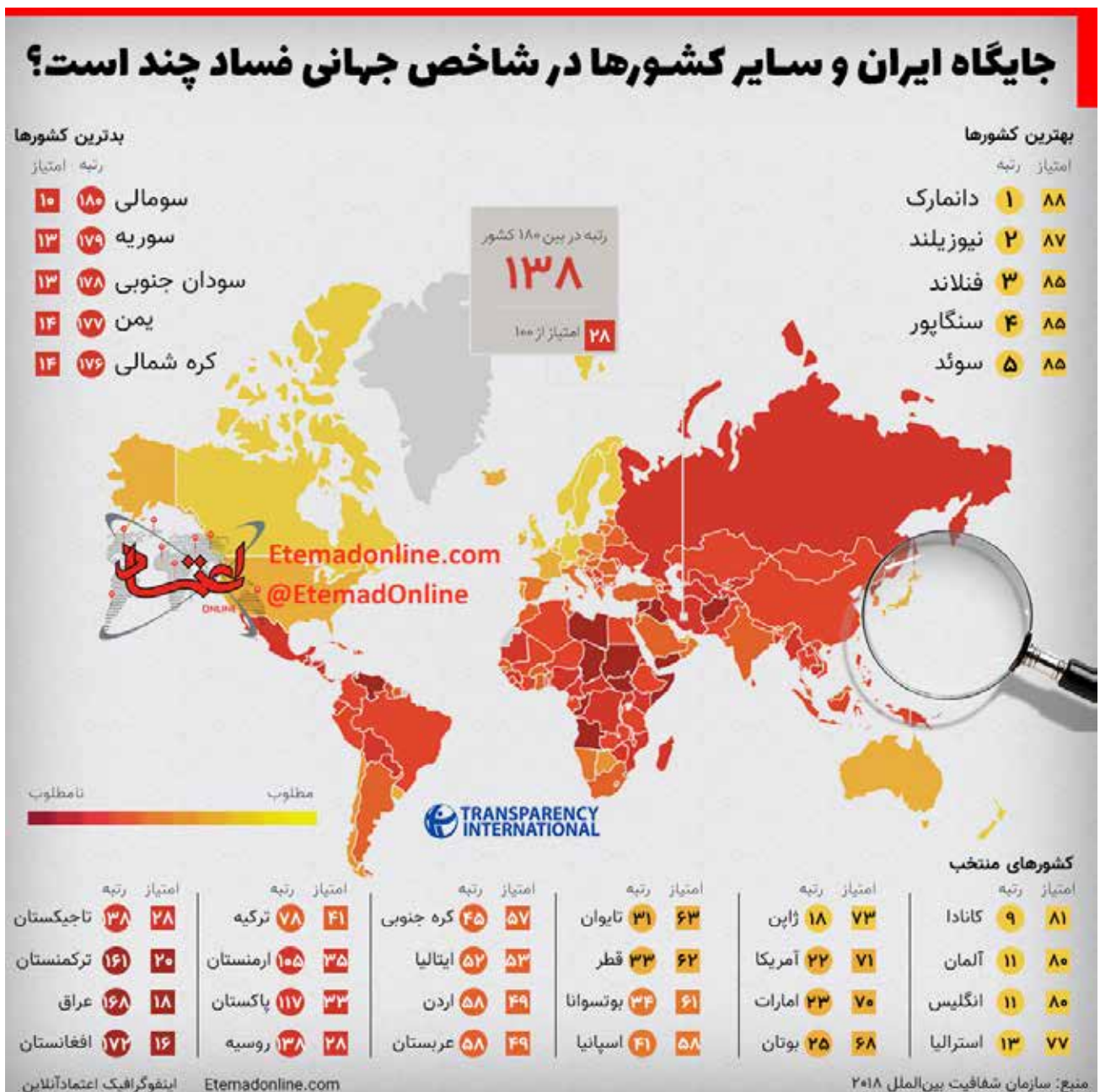
پیش از انقلاب اسلامی ایران، طرح‌ها و برنامه‌های مختلفی در حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی تدوین شد

کشور ۱،۵۸،۹۶۰ میلیارد ریال (۲۸ میلیارد دلار آمریکا) بوده است رقمی معادل ۶،۹ درصد از کل تولید ناخالص داخلی کشور. در همین سال، سهم سفر و گردشگری در اشتغال کشور نیز معادل ۱،۳۴۴،۶ هزار شغل (۵،۴ درصد از کل اشتغال کشور) بوده است. مطابق آمارهای شورای جهانی سفر و گردشگری، ۷۹ درصد از کل مخارج گردشگری متعلق به گردشگران داخلی و مابقی (۲۱ درصد) سهم گردشگران بین‌المللی است. همچنین از منظر نوع گردشگری ۹۳ درصد از کل مخارج گردشگری در کشور متعلق به گردشگران تفریحی است و مابقی (۷ درصد) سهم گردشگران تجاری (کسب و کار) است.

نکته قابل توجه در طی گام اول انقلاب اسلامی روند رو به رشد و مثبت گردشگران ورودی از کشورهای همسایه به‌ویژه در روابط جمهوری اسلامی با برخی از این کشورها به‌ویژه عراق است. در واقع، کشور عراق هم‌اکنون قریب به ۳۰ درصد از کل ورودی‌ها به ایران را به خود اختصاص داده است که اصلی‌ترین عامل آن تغییر رویکرد ایران به عراق پس از سرنگونی صدام است. تجربه رشد گردشگران ورودی از کشور عراق می‌تواند با بستر سازی، بومی سازی و زمینه‌سازی‌های ویژه‌ای برای دیگر همسایگان نیز رقم بخورد؛ البته در این زمینه باید متناسب با ماهیت خاص هر کدام از بازارهای همسایه برنامه‌ریزی‌های متفاوتی صورت پذیرد.

در برخی اسناد بالادستی به‌زنجیره‌های تأمین خدمات گردشگری مانند حمل و نقل و تسهیلات رفاهی اشاره مستقیم شده است اما این اشارات به معنای یک رویکرد واحد جهت توسعه این صنعت نبوده است. به‌علاوه در چهار دهه گذشته سیاست‌ها و برنامه‌های گردشگری عموماً ذیل امور مربوط به فرهنگ تعریف شده و امور مربوط به گردشگری تابعی از راهبردهای فرهنگی نظام اسلامی بوده است و نگاه صنعت محور بودن این حوزه و رویکرد اقتصادی به آن بسیار کم‌رنگ بوده است.

از منظر شاخص‌های اقتصاد کلان گردشگری، در سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸ میلادی) سهم کلی سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی

ایران در سهولت محیط کسب و کار بانک جهانی چه نمره‌ای گرفته است؟

در رتبه‌بندی 2019
بهترین عملکرد ایران
«دریافت مجوزهای ساخت»
بدترین عملکرد ایران
«حمایت از سرمایه‌گذاران خرد»

وضعیت کلی ایران در «سهولت کسب و کار»

ارزش پاسپورت کدام کشور منطقه بیشتر است؟

علت سهم ناچیز ایران در تجارت حلال چیست؟

به عنوان یکی از کشورهای مسلمان با خبر شویم:

اختصاص کمتر از یک درصد گردش مالی تجارت حلال به ایران

پیمان فلسفی مدیر کل دفتر نمایندگی ولی فقیه وزارت جهاد کشاورزی با اشاره به اینکه صنعت حلال در دنیای امروز بویژه جهان اسلام از اهمیت و جایگاه بسزایی برخوردار است، اظهار کرد: امروزه صنعت حلال نه تنها در کشورهای اسلامی بلکه در کشورهای غیر مسلمان از اهمیت بالایی برخوردار است.

وی افزود: موضوع غذای حلال، ارائه کالا و خدمات حلال به دلیل اثرات اجتماعی و اقتصادی از جایگاه بالایی برخوردار است چرا که جمعیت حدود ۱.۸ میلیاردی مسلمانان جهان تقاضای بالایی برای محصولات و غذاهای حلال که با اصول اسلامی تهیه شده است، دارند. ضمن آنکه مابقی جمعیت جهان به دلیل آشنایی با مزایای غذاهای حلال خواهان استفاده از این محصولات هستند.

فلسفی با اشاره به اینکه ایران می تواند سهم بالایی در گردش صنعت حلال دنیا داشته باشد، بیان کرد: با توجه به تنوع غذایی و کالاهای مختلف تولیدی، ایران می تواند سهم قابل توجهی از بازار جهانی حلال و تجارت حلال را به خود اختصاص دهد، به همین دلیل این فرصت گرانبهایی است که به درستی باید از آن استفاده کرد.

این مقام مسئول با بیان اینکه از مجموع بیش از ۴ هزار میلیارد دلار گردش مالی حلال دنیا کمتر از یک درصد به ایران اختصاص دارد، گفت: این در حالی است که برخی کشورها همچون مالزی حدود ۳۵ سال است که روی صنعت حلال به طور سازمان یافته و با ساختار مشخص سرمایه گذاری می کند و به عبارت دیگر ۳۵ درصد گردش مالی تجارت حلال را به خود اختصاص دادند و سال به سال درصدها افزایش سهم هستند و کشور ما هم باید تلاش مضاعفی داشته باشد تا به مزیت های نسبی این بازار دست یابیم.

با وجود آنکه گردش پولی و تجارت حلال در دنیا به بیش از ۴ هزار میلیارد دلار می رسد، اما سهم ایران به کمتر از یک درصد اکتفا کرده اند.

سهم یک درصدی ایران از بازار چند هزار میلیاردی غذای حلال / سهم ایران از گردش تجارت حلال در دنیا کمتر از یک درصد است / علت سهم ناچیز ایران از گردش مالی تجارت حلال در دنیا چیست؟ با وجود آنکه ایران به عنوان یکی از کشورهای مسلمان تمامی محصولات غذایی و دامی خود را به شیوه حلال تولید می کند و از ظرفیت و پتانسیل بالایی برای صادرات غذای حلال برخوردار است، اما متأسفانه سهم اندکی از تجارت غذای حلال در دنیا را به خود اختصاص داده است.

آمارها نشان می دهد که گردش پولی و مالی تجارت حلال در دنیا بیش از ۴ هزار میلیارد دلار است که علی رغم اقلیم چهار فصل و منابع متعدد در کشور، سهم ایران کمتر از یک درصد است که وزارتخانه های ذی ربط برای افزایش حضور خود در بازارهای هدف باید تلاش جدی داشته باشند یا تمامی همت خود را به کار گیرند.

بسیاری از مسئولان بر این باورند که امروزه صنعت حلال نه تنها در میان جمعیت ۸۱. میلیاردی مسلمانان جهان، بلکه کشورهای غیر اسلامی از اهمیت بالایی برخوردار است که با فراهم شدن زیر ساخت های صادراتی می توان سهم کشور در بازار غذای حلال را افزایش داد چرا که ۶۵ درصد این صنعت به غذای حلال اختصاص دارد که ایران در این خصوص از ظرفیت بالایی برخوردار است.

حال به سراغ مسئولان ذی ربط می رویم تا از علل سهم ناچیز ایران در گردش تجاری حلال و راهکارهای موثر در افزایش این سهم

Halal

احمدی علی کل حال

وی با اشاره به اینکه ۶۵ درصد کل صنعت حلال به غذای حلال اختصاص دارد، افزود: با وجود آنکه تمامی محصولات تولیدی کشور حلال است، بنابراین ظرفیت ارزشمندی در خصوص تولید غذای حلال در اختیار ماست و شاید کمتر کشوری از این فرصت برخوردار باشد.

فلسفی ادامه داد: صنعت حلال محصولات کشاورزی، دامی، زراعی و باغی را شامل می شود که اگر استانداردهای حلال برای آن پیاده سازی شود، امکان افزایش سهم خود از گردش تجاری حلال در بازارهای جهانی دست یافتنی است.

مدیر کل دفتر نمایندگی ولی فقیه وزارت جهاد کشاورزی با بیان اینکه ۱۳ درصد صنعت حلال به لباس و مد اختصاص دارد، گفت: با توجه به آنکه طراحان لباس و مد اسلامی در کشور ما کم نیست، از این رو در این حوزه حرف زیادی برای گفتن داریم.

بیشتر بخوانید: تنظیم بازار محصولات کشاورزی باید متکی به تولید داخل باشد / کمبودی در محصولات مصرفی بخش کشاورزی نداریم

به گفته فلسفی، با وجود آنکه ۸ درصد گردش مالی حلال در دنیا به توریست اختصاص دارد، خوشبختانه ایران در این زمینه از سهم متمایز و شاخصی برخوردار است تا بتواند سهم خود در تجارت حلال دنیا را افزایش دهد چرا که ایران در بخش هتل، رستوران و خدمات جهانگردی سواحل زمینه مناسبی دارد که کاملاً اسلامی و به صورت حلال اداره می شود.

وی با بیان اینکه ۹ درصد سهم تجارت حلال به رسانه و سرگرمی و ۴ درصد به صنایع دارویی اختصاص دارد، اظهار کرد: ایران در بخش گیاهات دارویی از ظرفیت های عظیمی برخوردار است، ضمن آنکه در شبکه مجازی و رسانه حرفی برای گفتن در بازارهای جهانی دارد.

این مقام مسئول افزود: هم اکنون بخشی از گیاهان دارویی که در خارج تولید می شود، از محصولات غیر حلال است، همچنین ژلاتین به عنوان یک منبع غذایی در سطح گسترده ای در دنیا مورد استفاده قرار می گیرد که مواد خام آن از منشأ غیر حلال تولید می شود که به سبب استفاده آن در صنعت غذا و دارو، منشأ آن حتماً باید به صورت حلال باشد.

به گفته وی، ۲ درصد گردش مالی حلال به لوازم آرایش اختصاص دارد که در این خصوص می توان سهمی در این صنعت داشت.

مدیر کل دفتر نمایندگی ولی فقیه وزارت جهاد کشاورزی ادامه داد: تمامی کشتارگاه های خارج که ما برای واردات و تنظیم بازار از آن ها گوشت وارد می کنیم، تحت نظارت ناظران شرعی هستند به طوریکه تمامی فرآیند تولید از عمل و ورود دام، بارگیری و ورود به گمرک تحت نظارت انجام می شود.

وی با اشاره به اینکه حضور جدی به عرصه تجارت حلال در جهان مستلزم یک سری راهبردها و سیاست هاست، بیان کرد: در حوزه نمایندگی، ولی فقیه برخی راهبردهای کلان مربوط به غذای حلال در حوزه نمایندگی، ولی فقیه تدوین شده که مجموع سیاست گذاری ها و خط و مشی ها مربوط به این صنعت باید تحت نظارت یک مجموعه مرکزی صورت بگیرد.

فلسفی با تأکید بر این امر که نشان و برند حلال جمهوری اسلامی ایران باید به دنیا معرفی شود، بیان کرد: البته معرفی نشان حلال ایران تابع یک سری ضوابط و مقررات است که بنابر قانون، سازمان استاندارد در این خصوص به عنوان مرجع رسمی تکلیف قانونی دارد که از مراجع ذی صلاح شرعی باید تأییدیه لازم بگیرد تا بتواند روی استانداردسازی تولیدات مطابق اصول فقهی و احکام شرعی کار کند.

وی با بیان اینکه آموزش و فرهنگ سازی نقش مهمی در افزایش سهم کشور در تجارت حلال در دنیا دارد، گفت: بر این اساس تولیدکننده و تجار برای آشنایی با اصول استانداردسازی غذای حلال و نحوه حضور در بازارهای جهانی باید آموزش ببینند.

فلسفی ادامه داد: موسسه اندازه شناسی و استانداردسازی در سازمان کنفرانس اسلامی به عنوان اسمیک وجود دارد که دبیرخانه آن در ترکیه است و ما هم به عنوان یکی از اعضای فعال این سازمان روی مباحث حلال در کشورهای اسلامی کار می کنیم.

وی با بیان اینکه استاندارد اسمیک ۸ مذهب را به رسمیت شناخته است، گفت: با توجه به آنکه این استاندارد مذهب جعفری را به عنوان یکی از مذاهب ۸ گانه به رسمیت شناخته است، از این رو استاندارد حلال اسمیک مورد تأیید ما و مذاهب دیگر است و به طور مشترک می توان این استاندارد را مبنای عمل قرار داد به طوریکه اگر بر مبنای این استاندارد تولید صورت گیرد، این امکان وجود دارد که در تمامی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی محصولات حلال جمهوری اسلامی عرضه شود.

سهم ایران در گردش مالی حلال در دنیا بسیار ناچیز است / عمده حلال به کالاهای اساسی و چرم اختصاص دارد

محمد رضا مرتضوی رئیس انجمن صنایع غذایی با اشاره به دلایل سهم پایین ایران در گردش مالی حلال اظهار کرد: با وجود آنکه گردش تجارت حلال در دنیا به بیش از ۴ میلیارد دلار می رسد، اما سهم ایران کمتر از یک درصد است.

وی افزود: اگر چه تمامی کالاهای تولیدی در کشور ما بر اساس فقه شیعه حوزه حلیت تولید می شود، اما به سبب آنکه رعایت ضوابط موضوعات شرعی در حوزه حلیت برند حلال مادر جهان شناخته شده نیست، سهم ایران در گردش مالی حلال ناچیز است.

پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول از رشد اقتصادی ایران

۲۰۱۹ منفی، ۲۰۲۰ مثبت

پیش‌بینی کرده است که اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۰ رشد اقتصادی ۰,۲ درصدی را تجربه کند. تخلیه شدن اثر تحریم‌ها نقش مهمی در مثبت شدن نرخ رشد اقتصادی ایران در سال آینده میلادی ایفا خواهد کرد و بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، این روند مثبت دست‌کم تا سال ۲۰۲۴ ادامه خواهد یافت. صندوق بین‌المللی پول همچنین سایر اطلاعات و آمارهای مربوط به اقتصاد ایران را در پایگاه داده‌های «چشم‌انداز اقتصادی جهان» خود به‌روزرسانی کرده است:

سهم از اقتصاد جهان

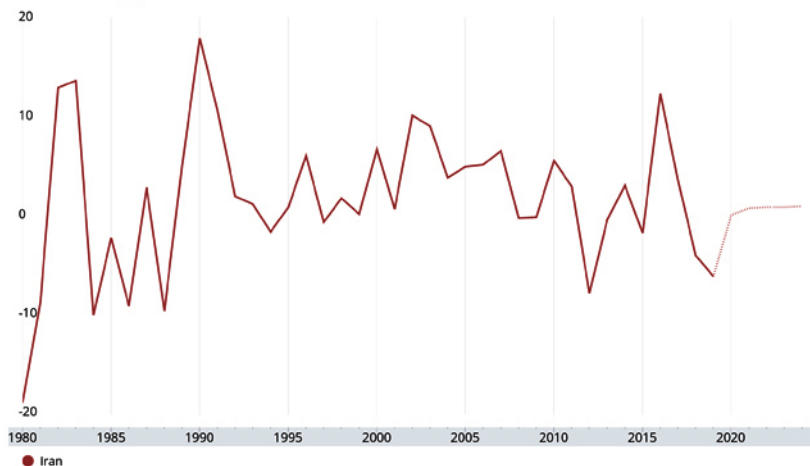
در سال ۲۰۱۹ سهم ایران از تولید ناخالص داخلی جهان (بر مبنای قدرت خرید) به ۱,۰۸ درصد خواهد رسید؛ در حالی که این رقم در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ترتیب ۱,۲۸ و ۱,۱۹ درصد بوده است. کاهش سهم ایران از تولید ناخالص جهان نشان‌دهنده عملکرد ضعیف‌تر اقتصاد ایران در مقایسه با متوسط جهانی است.

سرمایه‌گذاری

بر اساس برآوردهای صندوق بین‌المللی پول، نسبت سرمایه‌گذاری به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۹ تقریباً ۳۹ درصد (۳۸,۹۷) درصد خواهد بود. این رقم در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ترتیب ۳۵,۷ و ۳۸,۳ بوده است.

IMF DataMapper

Real GDP growth (Annual percent change)

©IMF, 2019, Source: World Economic Outlook (April 2019)

صندوق بین‌المللی پول در گزارش جدید خود نیز مانند گزارش قبلی پیش‌بینی کرده است که پس از پشت سر گذاشتن دو سال سخت، نرخ رشد اقتصادی ایران از سال آینده میلادی مثبت خواهد شد. صندوق بین‌المللی پول رشد اقتصادی ایران در سال جاری میلادی را همچنان منفی ۶ درصد پیش‌بینی کرده است.

تب تورم تیرماه از ۴۰ درجه گذشت

تعدیل مجدد پیش‌بینی نرخ رشد اقتصادی جهان از سوی صندوق بین‌المللی پول صندوق بین‌المللی پول در جدیدترین گزارش «چشم‌انداز اقتصادی جهان» نرخ رشد تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۱۹ را بدون تغییر نسبت به گزارش قبلی که در ماه آوریل (اواسط فروردین) منتشر شد، منفی ۶ درصد پیش‌بینی کرد.

بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، نرخ رشد اقتصادی ایران در سال گذشته میلادی منفی ۳,۹ درصد بوده است که با توجه به شدت گرفتن تحریم‌های یکجانبه آمریکا، در سال جاری میلادی به منفی ۶ درصد خواهد رسید.

در صورت تحقق این پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، اقتصاد ایران در سال جاری میلادی بدترین سال خود پس از سال ۲۰۱۲ را سپری خواهد کرد. در سال ۲۰۱۲ ایران که نخستین سال تحریم نفتی خود را پشت سر می‌گذاشت، رشد اقتصادی منفی ۷,۷ درصدی را تجربه کرد.

با این حال، صندوق بین‌المللی پول در گزارش اخیر خود نیز مانند گزارش قبلی

پس انداز ناخالص ملی

صندوق بین‌المللی پول نسبت پس‌انداز ناخالص داخلی به تولید ناخالص داخلی ایران را برای سال ۲۰۱۹ حدود ۳۸,۶ درصد پیش‌بینی کرده است که کاهش نسبتاً قابل توجهی نسبت به رقم سال گذشته آن (۴۲,۶ درصد) نشان می‌دهد.

تورم

نرخ تورم ایران که در سال ۲۰۱۷ حدود ۹,۶ درصد بود، در سال ۲۰۱۸ به ۳۱,۲ درصد رسید و صندوق بین‌المللی پول در گزارش اخیر خود پیش‌بینی کرده است که نرخ تورم ایران در سال جاری میلادی به ۳۷,۲ درصد افزایش خواهد یافت و در سال‌های بعد شاهد روند نزولی نرخ تورم خواهیم بود.

واردات کالاها و خدمات

حجم واردات کالاها و خدمات به ایران که در سال ۲۰۱۸ حدود ۹,۱۴ درصد نسبت

به سال قبل از آن کاهش یافته بود، طبق پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول در سال جاری میلادی نیز ۱۰,۵ درصد نسبت به سال گذشته کاهش خواهد یافت.

صادرات کالاها و خدمات

سرعت کاهش صادرات ایران حتی بیشتر از سرعت کاهش واردات بوده است، به طوری که صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده است که حجم صادرات کالاها و خدمات از ایران در سال جاری میلادی ۲۲,۶ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یابد. در سال ۲۰۱۷ نیز صادرات ایران ۱۴,۴ درصد نسبت به سال قبل از آن کاهش یافته بود.

بیکاری

نرخ بیکاری در ایران که در سال ۲۰۱۷ حدود ۱۱,۸ درصد بوده است، در سال

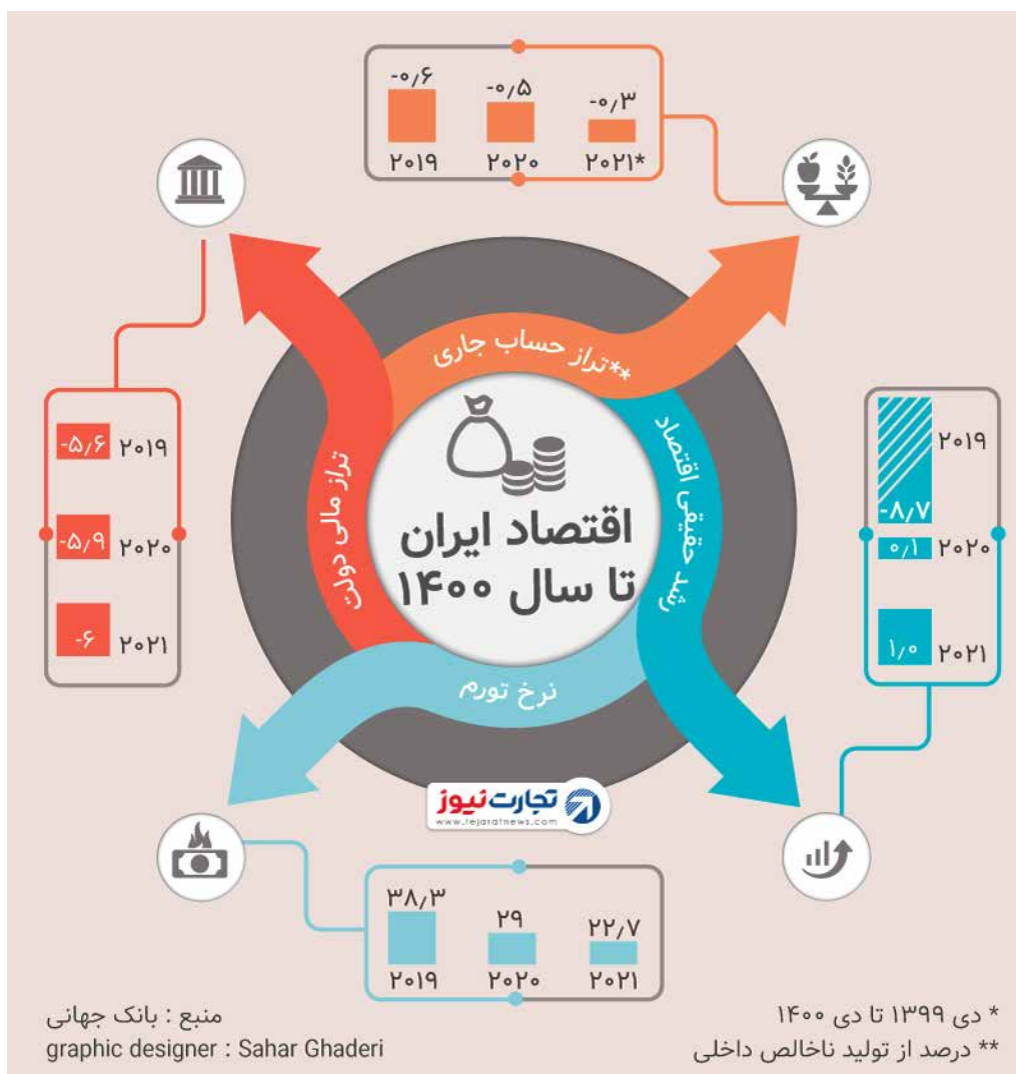
۲۰۱۸ به ۱۳,۹ افزایش یافته و طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، انتظار می‌رود در سال جاری میلادی به ۱۵,۴ درصد برسد.

درآمد و مخارج دولت

صندوق بین‌المللی پول درآمد عمومی دولت ایران را برای سال ۲۰۱۹ معادل ۱۳,۴ درصد تولید ناخالص داخلی پیش‌بینی کرده است که در مقایسه با رقم آن در سال‌های گذشته (۱۷,۵ درصد در سال ۲۰۱۷ و ۱۴,۲ درصد در سال ۲۰۱۸) کاهش محسوسی نشان می‌دهد. از طرفی صندوق بین‌المللی پول مخارج عمومی دولت ایران در سال جاری میلادی را نیز ۱۷,۴ درصد تولید ناخالص داخلی پیش‌بینی کرده است. این رقم در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ترتیب ۱۹,۳۵ و ۱۸,۰۴ درصد بوده است. شایان ذکر است که در محاسبات مربوط به بودجه عمومی دولت (درآمد و مخارج عمومی)، درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی لحاظ نمی‌شود.

بدهی دولت

بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، خالص بدهی دولت ایران در سال ۲۰۱۹ به بیش از ۶۶۹ هزار میلیارد تومان (معادل ۲۷,۵ درصد تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری) خواهد بود. این رقم در سال ۲۰۱۸ حدود ۵۱۶ هزار میلیارد تومان و در سال ۲۰۱۷ نیز ۴۲۷,۱ هزار میلیارد تومان بوده است.

به نام صادرات به کام فروشی محصور شدن صادرات غیر نفتی چه تبعاتی دارد؟

پیام باقری / نایب رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

امروزه اقتصاد به آردگاه رویارویی دولت‌ها مبدل شده به گونه‌ای که در مقام تقابل با یکدیگر با تاسی بر راهبردهای گوناگون و تکیه بر نقاط ضعف و گلوگاه‌های اقتصادی طرف مقابل سعی در به زانو درآوردن رقیب و چیرگی در تحقق اهداف مورد نظر دارند و کار به آنجا رسیده که از اقتصاد به عنوان ابزاری برای اعمال فشارهای سیاسی و تحمیل خواسته‌ها و انتظارات استفاده می‌شود آنچنان که در سطح بین‌الملل شاهد مصادیق متعدد آن هستیم، زیرا تجربه نشان داده رویارویی اقتصادی در بلندمدت خسارات و هزینه‌های به مراتب سنگین‌تر با آثار و تبعات ماندگارتری را برای کشور هدف به دنبال دارد.

توسعه بوده و از اهمیت بسزایی در تثبیت حضور پررنگ این دسته از کشورها در بازارهای بین‌المللی برخوردار است.

در ایران تا پیش از تحریم‌ها، صادرات بر پایه نفت استوار و فرآیند ارزآوری در اقتصاد کشور عمدتاً بر فروش نفت و فرآورده‌های آن متکی بود و سایر بخش‌های صادراتی چندان مورد توجه مسوولان کشور واقع نمی‌شدند اما وابستگی قیمت نفت به تحولات بین‌المللی و تأثیر تحریم‌ها بر کاهش فروش آن، رفته رفته توجهات را به سمت سایر ظرفیت‌های صادراتی کشور جلب کرد تا آنجا که در شرایط کنونی اقتصاد کشور، توسعه صادرات غیرنفتی از اهم موضوعات اقتصادی و جدی‌ترین راهکارهای مقابله با تحریم و خروج از بحران اقتصادی تلقی می‌شود و نه تنها از دیدگاه ارزآوری، بلکه از منظر ایجاد اشتغال، رونق تولید و رشد اقتصادی نیز دارای اولویت

تحریم‌های اقتصادی شناخته‌شده‌ترین ابزار این رویارویی به شمار می‌روند که کشور عزیزمان ایران سالیان سال با آن مواجه بوده است. تحریم‌هایی که با نشانه رفتن درآمدهای نفتی و نظام بانکی، رشد و توسعه اقتصاد کشور را آماج امیال و اغراض سیاسی خود قرار دادند و البته اقتصاد نفت محور به تحقق چنین رویکردی دامن زد و شاخص‌های اقتصادی کشور و از جمله مهم آن، رشد اقتصادی را تحت الشعاع قرار داد. گرچه تحریم‌های ظالمانه با هدف اعمال فشار حداکثری به اقتصاد کشور طراحی شده‌اند لیکن در مقابل، راهبردهایی برای تخفیف و حتی حذف این آثار منفی وجود دارند که لازم است در کانون توجه مسوولان کشور قرار گیرند. بی‌شک یکی از این راهبردها، توسعه صادرات است. صادرات بخش مهمی از اقتصاد را تشکیل می‌دهد و در صورت برخورداری از حمایت و پشتیبانی لازم، به ابزاری قدرتمند در مسیر رشد و توسعه اقتصادی تبدیل می‌شود به گونه‌ای که از آن به عنوان موتور محرک و پیشران عبور از بحران‌های اقتصادی یاد می‌شود و در بسیاری از کشورهای پیشرفته، محور اصلی

است.

صادرات غیرنفتی یکی از مباحث مهم اقتصادی در کشورهای دارای نفت است که با رویکرد تنوع و توسعه صادرات در قبال صادرات تک محصولی مطرح می شود. به عبارتی صادرات غیرنفتی تمام ظرفیت های صادراتی را تجمیع کرده و با اتخاذ سیاست هایی جهت تنوع بخشی و همچنین با رفع موانع و به کارگیری رویکردهای حمایتی و تشویقی در مسیر رفع وابستگی به اقتصاد تک محصولی مبتنی بر خام فروشی قدم برمی دارد و به همین دلیل رشد صادرات غیرنفتی و افزایش سهم کشور در تجارت جهانی و بازارهای بین المللی ضرورتی اجتناب ناپذیر است چراکه توسعه صادرات غیرنفتی، منجر به تقویت تجارت خارجی و هدایت جریان تولید مولد و تخصیص منابع در مسیری می شود که کشور در آن از مزیت رقابتی برخوردار است و بالطبع پشتیبانی، حمایت و تخصیص منابع این گروه از فعالیت ها، ارزآوری و خلق ثروت بیشتر را به ارمغان می آورد. با همین طرز نگرش، بسیاری از کشورهای دنیا به ویژه جهان سوم به بازنگری در ساختار اقتصادی خود روی آوردند، اما در کشورمان عادت به خام فروشی و فرهنگ نهادینه سال های متمادی صادرات نفت و فرآورده های نفتی سبب شده همچنان سهم خام فروشی در سبد صادرات غیرنفتی قابل اعتنا باشد آنچنان که هر ساله در روز ملی صادرات، موفقیت های این بخش از اقتصاد کشور را به جشن می نشینیم تا شاهد تجلیل از مقام این قهرمانان عرصه صادرات کشور باشیم آن هم در شرایطی که ۱۲۰ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی در انتهای برنامه ششم توسعه با رشد سالانه ۱۵ درصد پیش بینی شده حال آنکه مدت ها است صادرات غیرنفتی کشور در ثلث این مبلغ محصور شده که ناشی از عدم توجه به توسعه صادرات کالا و خدمات با ارزش افزوده بالاست.

لازمه چنین جهشی در صادرات غیرنفتی کشور، تغییر پارادایم صادراتی در گذار خام فروشی به صادرات با حداکثر ارزش افزوده است در غیر این صورت صادرات غیرنفتی همواره همچون سال های قبل در کانال ۴۰ میلیارد دلاری محبوس خواهد ماند در حالی که این فاصله را می توان با رشد صنایع مولد میانی و پایین دست پر کرد. با

نگاهی به آمارهای صادراتی در سننات گذشته ملاحظه می شود که عمده صادرات غیرنفتی کشور بر مواد خام نفتی و معدنی متمرکز بوده که در پایین ترین سطوح خلق ارزش افزوده قرار دارند. محصولاتی که با برخورداری از بارانه انرژی اعم از گاز، برق، آب و ایضا حمایت های ویژه، به عوض ایفای نقش ذاتی خود که همانا قرار گرفتن در راس هرم زنجیره تامین است، به صادرات محصولات خود مبادرت ورزیده و ضمن برخورداری از انواع مزایا از جمله مشوق ها و معافیت های صادراتی، نظام عرضه و تقاضا را در بازار داخلی با سرگردگمی مواجه کرده و عملاً صنایع میانی و پایین دست را از دسترسی به مواد اولیه مورد نیاز خود محروم می کنند. در واقع صادرات مواد خام با حداقل ارزش افزوده به نوعی صادرات منابع به ثمن بخش بوده و انرژی که می بایست محور توسعه در کشور باشد در قالب صادرات این گونه محصولات، محور توسعه سایرین شده است. روند صادرات غیرنفتی در کشور حاکی از گام برداشتن در مسیر خام فروشی است. میعانات گازی، گاز طبیعی مایع شده، پروپان، روغن های سبک، متانول، اوره، بوتان، مقاطع فولادی و امثالهم با حداقل فرآوری و کمترین ارزش افزوده، بیشترین حجم صادرات را به خود اختصاص داده اند و تاملی در اسامی این محصولات، به خوبی رویکرد صادرات غیرنفتی را در کشور نمایان می کند. خام فروشی ضمن حراج منابعی که به آیندگان تعلق دارد، کشور را از سود بالقوه ای که در فرآوری این محصولات نهفته، نیز بی نصیب می سازد که ناشی از قرائت اشتباه از مفهوم صادرات غیرنفتی بوده و در عین حال در تعارض آشکار با ادبیات اقتصاد مقاومتی است چراکه سیاستگذاری و برنامه ریزی در راستای افزایش صادرات محصولات نهایی و خلق ارزش افزوده بیشتر و پرهیز از خام فروشی مورد تاکید اقتصاد مقاومتی نیز است.

رشد وزنی صادرات غیرنفتی مادامی ارزشمند خواهد بود که با رشد ارزشی همراه باشد اما روند صادرات غیرنفتی کشور موید این مطلب است که ارزش کالاهای وارداتی به کشور تقریباً چهار برابر محصولاتی است که تحت لوای صادرات غیرنفتی قرار دارند، یعنی صادرات کالای خام و فرآوری نشده با ارزش افزوده پایین در قبال واردات کالای فرآوری شده و با ارزش افزوده بیشتر. گرچه مسیر پردستاندازی در مقابل صادرات غیرنفتی کشور وجود دارد لیکن تاکید بر ظرفیت های قابل اتکای داخلی به ویژه اعتماد به بخش خصوصی پویا که فعالان عرصه نبرد اقتصادی محسوب می شوند، ابزاری مطمئن برای عبور از این چالش ها خواهد بود لیکن این مهم مستلزم تغییر نگرش جدی و گذار از خام فروشی به سوی صادرات با حداکثر ارزش افزوده است که می توان آن را در بسیاری از صنایع مولد کشور و خدمات فنی و مهندسی و محصولات دانش بنیان با تکنولوژی بالا و تولیدات فرآوری شده جست و جو کرد و مورد حمایت ویژه قرار داد. □

ده اقدام اساسی برای نجات اقتصاد

رهبر انقلاب در آستانه‌ی آغاز سال ۹۶، اقتصاد را به تمام سال: اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل، تکلیف و تکلیف کرده و در سخنرانی در حرم مطهر مشرفی ده اقدام اساسی اقتصاد مقاومتی را برای نجات کشور برشمردند که در این اینفوگرافیک به اختصار مرور شده‌اند.

- ۱. شناسایی و تمرکز بر فعالیت‌ها و زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار کشور**
 - شناسایی فعالیت‌ها و زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار کشور
 - تمرکز بر فعالیت‌ها و زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار کشور
- ۲. زنده‌کردن تولید داخلی**
 - زنده‌کردن تولید داخلی
 - افزایش تولید داخلی
- ۳. جلوگیری از انتقال منابع مالی پس از برجام**
 - جلوگیری از انتقال منابع مالی پس از برجام
 - حفظ منابع مالی پس از برجام
- ۴. دانش‌بنیان شدن بخش‌های مهم و حساس اقتصادی**
 - دانش‌بنیان شدن بخش‌های مهم و حساس اقتصادی
 - افزایش دانش‌بنیان شدن بخش‌های مهم و حساس اقتصادی
- ۵. احیای بخش‌های اقتصادی که قبلاً در آنها سرمایه‌گذاری شده**
 - احیای بخش‌های اقتصادی که قبلاً در آنها سرمایه‌گذاری شده
 - افزایش احیای بخش‌های اقتصادی که قبلاً در آنها سرمایه‌گذاری شده
- ۶. پرهیز از واردات تضعیف‌کننده‌ی تولید داخلی**
 - پرهیز از واردات تضعیف‌کننده‌ی تولید داخلی
 - افزایش پرهیز از واردات تضعیف‌کننده‌ی تولید داخلی
- ۷. مبارزه‌ی جدی با فساد ویژه‌ی خواری و قاچاق در کشور**
 - مبارزه‌ی جدی با فساد ویژه‌ی خواری و قاچاق در کشور
 - افزایش مبارزه‌ی جدی با فساد ویژه‌ی خواری و قاچاق در کشور
- ۸. ارتقای بهره‌وری انرژی**
 - ارتقای بهره‌وری انرژی
 - افزایش ارتقای بهره‌وری انرژی
- ۹. کمک به رونق بنگاه‌های متوسط و کوچک**
 - کمک به رونق بنگاه‌های متوسط و کوچک
 - افزایش کمک به رونق بنگاه‌های متوسط و کوچک
- ۱۰. شرط انتقال فناوری در معاملات خارجی**
 - شرط انتقال فناوری در معاملات خارجی
 - افزایش شرط انتقال فناوری در معاملات خارجی

حذف دلار از مبادلات اقتصادی

روسیه

با وجود آن‌که بسیاری از کارشناسان آمریکایی ترامپ را طرفدار روسیه می‌دانند و حتی سیاستمداران این کشور پوتین را به دخالت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ آمریکا و کمک به روی کار آمدن ترامپ متهم می‌کردند، اما روابط میان واشینگتن و مسکو طی دو سال اخیر نه تنها بهبود پیدا کرده، بلکه بدتر از گذشته شده است.

علاوه بر دموکراسی حویلی و داخلی در آمریکا، رقابت تسلیحاتی میان این کشور و روسیه نیز یکی از مهم‌ترین دلایل اقدام واشینگتن به تحریم خریداران تسلیحات نظامی از مسکو بوده است.

وزیر اقتصاد روسیه سال ۲۰۱۸ گفت که این کشور باید سهام خود در آمریکا را با دارایی‌های امن تری مانند روبل، یورو و دلار فرانک جایگزین کند.

ترکیه

ترکیه به عنوان یکی از متحدان آمریکا در ناتو، طی دو سال اخیر شاهد تنش‌های عمیقی با دولت ترامپ بوده است که منشأ اصلی آن‌ها کودتای نافرجام سال ۲۰۱۶ علیه دولت اردوگان بود.

ایران با هند توافق کرده است که هزینه نفت را با استفاده از روپیه از دهلی بپردازد. این کشور همچنین درباره تبادل کالا با عراق نیز مذاکره و توافق کرده است. تهران و بغداد با توجه به مشکلات بانکی بر اثر تحریم‌های اقتصادی آمریکا، بر سر استفاده از دینار عراقی در تراکنش‌های دوجانبه به منظور کاهش وابستگی به دلار نیز به توافق رسیده‌اند. ایران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان نفت دنیا، با برخی دیگر از خریداران نفت خود، از جمله چین و حتی اتحادیه اروپا نیز در برون‌گماردن دلار در تراکنش‌های مربوط به نفت اتفاق نظر دارد.

چین

جنگ تجاری میان آمریکا و چین، که همچنان ادامه دارد، و تحریم‌های واشینگتن علیه بزرگ‌ترین شرکای تجاری چین، دومین اقتصاد بزرگ دنیا را وادار به برداشتن گام‌هایی در جهت کاهش وابستگی به دلار کرده است.

چین به جای آن‌که فوراً دلار آمریکا را کنار بگذارد، ابتدا تلاش می‌کند تا ارز خود، یعنی یوان، را بین‌المللی‌سازی، و به عنوان یک ارز مرجع در نهادلات جهانی مطرح کند.

یکی از اقدام‌های دیگری نیز برای تقویت این ارز بوده است که از جمله آن‌ها افزایش ذخایر طلا، استای قراردادهای خرید نفت به یوان، و استفاده از این ارز در تجارت با شرکای بین‌المللی‌اش است.

هند

تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه شرکای تجاری و نظامی هند، این کشور را با درمسر مواجه کرده و دهلی‌نورا وادار نموده تا از زیر فشار اقتصادی واشینگتن خارج شود.

با توجه به این‌که هند سومین کشور اقتصاد بزرگ دنیا با احتساب «برابری قدرت خرید» محسوب می‌شود، اقدام این کشور به کنار گذاشتن دلار، می‌تواند نقش این ارز در تجارت جهانی را به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش دهد.

ایران

تحریم‌ها تهران را وادار به یافتن جایگزین‌های برای دلار به منظور روشن دریافت درآمد حاصل از صادرات نفت کرده است.

گروه کارخانجات طوس فدک

اولین تولید کننده انواع سمپاش های، پشت تراکتوری و موتوری، توربین زراعی و توربین باغی (تحت لیسانس اروپا) با ۳۵ سال سابقه در ایران میباشد.

طوس فدک

TOOS FADAK

طوس فدک حافظ دست رنج کشاورز

سمپاش ۸۰۰ لیتری زراعی سوار شونده
پشت تراکتوری توربینی و بوم دار
(دو منظوره)

سمپاش دو منظوره کششی پشت تراکتوری
توربین باغی و زراعی بوم دار
۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ لیتری

سمپاش توربین زراعی و بوم دار
(دو منظوره) کششی پشت
تراکتوری ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ لیتری

سمپاش موتوری چرخ دار
۱۰۰ و ۲۰۰ لیتری

سمپاش سوار شونده بوم دار
۴۰۰، ۶۰۰ و ۸۰۰ لیتری
با بوم های ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۴ و ۱۶ متری

بیلر بسته بنده علوفه
طرح کلاس با کارایی مطمئن

سمپاش زنبه ای

طوس فدک

TOOS FADAK

محصولات گروه کارخانجات طوس فدک
با ضمانت و خدمات پس از فروش در خدمت کشاورزان عزیز

آدرس دفتر مرکزی: مشهد خیابان جمهوری اسلامی (بلوار فرودگاه) نبش جمهوری اسلامی ۱۷ پلاک ۳۶۵
آدرس کارخانه: مشهد کیلومتر ۲۳ جاده قوچان، ابتدای شهرک صنعتی فناوری های برتر

NilooFar NilooFar

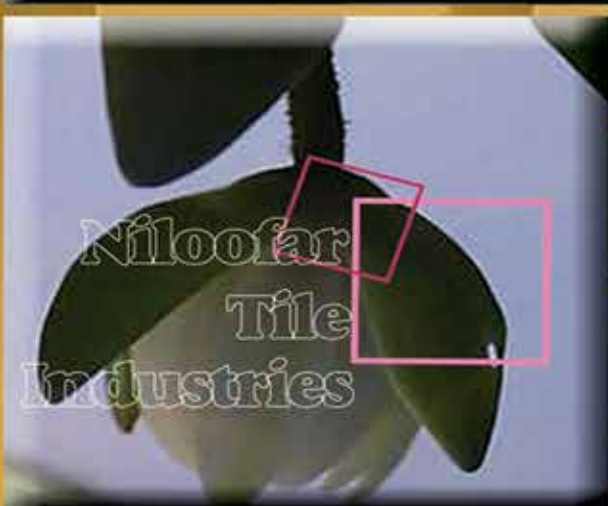
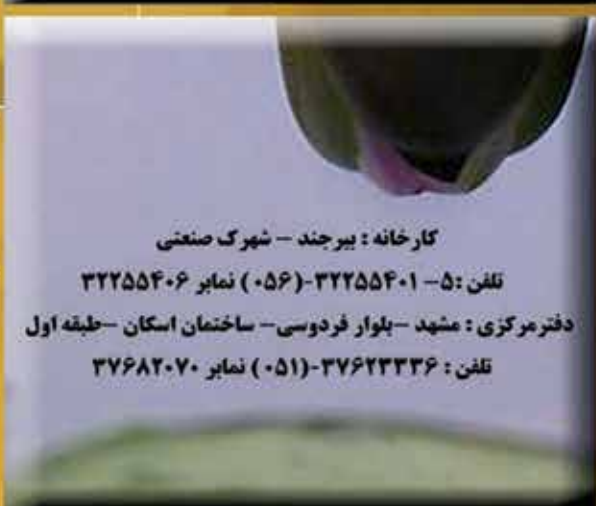
NilooFar Tile Industries

صنایع کاشی نیلوفر

نیلوفر

صنایع کاشی

لعل نیلوفر زحاک آمد

کارخانه: بیرجند - شهرک صنعتی

تلفن: ۵-۳۲۲۵۵۴۰۱ (۰۵۶) - شماره ۳۲۲۵۵۴۰۶

دفتر مرکزی: مشهد - بلوار فردوسی - ساختمان اسکان - طبقه اول

تلفن: ۳۷۶۲۳۳۳۶ (۰۵۱) - شماره ۳۷۶۲۳۰۷۰

NilooFar
Tile
Industries